

SAMMANTRÄDESHANDLINGAR
REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDEN
2 JUNI 2015

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

2015-04-07

Dnr. RON/167/2015

2015-03-25

Region Jämtland Härjedalen
Box 654
831 27 Östersund**Ansökan om ekonomiskt stöd till Wilhelm Peterson – Berger Stiftelsen .**

Från och med år 2013 d.v.s. 70 år efter Wilhelm Peterson – Bergers död har Stiftelsen Wilhelm Peterson - Berger inte någon ekonomisk ersättning från STIM, d.v.s. ersättning för musik som spelas och framförs av tonsättaren.

Sommarhagen är Sveriges enda tonsättarhem och har ett högt bevarande värde för framtiden. I Norge finns tonsättaren Grieg hem och Finland finns tonsättaren Sibelius hem. Dessa hem är öppna för både visning och konserter.

För att bedriva sommarturistisk verksamhet och konserter vid Sommarhagen, samt hålla fastigheten istånd, krävs ett årligt ekonomiskt driftbidrag på 130 000 kronor. Fördelat förslagsvis på 65 000 kronor var på Regionförbundet och Östersunds kommun.

Stiftelsen hemställer därför, att Regionförbundet bidrar med ett årligt bidrag om 65 000 kronor fr.o.m. 2016 och tillsvidare. Beräknade driftkostnader och finansiering av verksamheten framgår av bifogad bilaga.

Därest man inte kan erhålla begärt ekonomiskt bidrag till verksamheten, tvingas man kallställa byggnaden. Även detta är förenat med kostnader. Kostnaden härför beräknas till ca: 80 000 kr/år. Det skulle vara synnerligen tråkigt att kallställa en sådan kulturbyggnad, som är så känd i Sverige och utomlands. Sommarhagen är dessutom Sveriges enda tonsättarhem, vilket bara det är värt sitt bevarandevärde i ett nationellt och - internationellt perspektiv. Byggnaden är dessutom K – märkt.

År 2000 utsågs Sommarhagen till en av 1900-talets bästa inredningar av tidningen Forum. Ett hus från varje årtionde skulle utses. Sommarhagen vann 1910-talet. Motiveringen till utmärkelsen var bl.a.

”Man kan inte annat än beundra den kvalitet, den djärvhet, den fantasin och den fingertoppskänslan som finns inbakade i detta hus och som gjort det till det smultronställe det är.”

Stiftelsens ekonomiska tillgångar är, efter det att STIM- pengarna upphörde, ytterst begränsade.

Ur turistisk synpunkt är Sommarhagen ett mycket känt besöksmål i Jämtland. Sommarhagen har cirka 10 000 besökare/år. Många turister besöker såväl Frösö Kyrka som Sommarhagen. När det gäller marknadsföring av Jämtland och Östersund torde bl.a. Sommarhagen utgöra ett starkt varumärke med ett mycket högt värde.

Fr.o.m. år 2012 har Stiftelsen utarrenderat visning och - serveringsverksamheten på Sommarhagen. Det har även införskaffats audioguide för att besökare skall slippa invänta muntliga guideturer. Detta har blivit en för besökarna uppskattad upplevelse. Guiden innehåller förutom berättelser även musik av Peterson – Berger, vilket ger ett bra helhets intryck av P-B's leverne, bostad och musik.

Styrelsen anser för sin del, att det är av största vikt och betydelse att verksamheten med Sommarhagen och dess verksamhet får finnas kvar och utvecklas. År 2014 var det 100 år sedan Peterson -Berger flyttade in i sin villa Sommarhagen, vilket särskilt högtidlighölls med en konsert i Frösö Kyrka.

Det bör, ur Östersunds kommuns och länets gemensamma intresse, vara att Sommarhagen kan bevaras och hållas levande för den framtida kulturella och - turistiska besöksnäringen i länet.

För: Wilhelm Peterson – Berger Stiftelsen

Iwan Sturk
Ordförande

Årliga beräknade driftkostnader för Sommarhagen

Fr.o.m. år 2016

Fastighetsskatt	0
Underhåll	35 000
El	30 000
Vatten & Avlopp	5 000
Sophämtning	2 000
Försäkring	15 000
Larm och bevakning	8 000
Yttre skötsel gräsklippning	10 000
Telefon	3 000
Administration	25 000
Revision	15 000
Mindre avskrivningar	17 000
Oförutsett	<u>10 000</u>
<u>Summa Kostnader</u>	<u>175 000</u>

Intäkter

Östersunds kommun, driftbidrag	130 000
Arrende	10 000
Estrad Norr/ Östersunds kommun	25 000
Sponsorer	<u>10 000</u>
SUMMA	<u>175 000</u>

Länskulturen
Jimmy Eriksson, Kultursamordnare
Tfn: 063-14 67 03
E-post: jimmy.eriksson@regionjh.se

2015-04-29

Dnr: RUN/887/2015

Arbetsordning Kultur Z

Arbetsordningen omprövas vid ingången av ny mandatperiod.

1. Ändamålet

Kultur Z är Region Jämtland Härjedalens kulturpolitiska samrådsorgan för länets kommuner och region med övergripande uppgift att löpande följa och aktivt driva kulturutvecklingen i länet.

Samverkan ska avse:

- a. Mellankommunal och regional samverkan
- b. Kultursamverkansmodellen

2. Representation

a. Politisk representation

Kommunerna representeras av en ordinarie ledamot samt ersättare.

Regionen representeras av tre ledamöter, varav en från oppositionen, samt ersättare för dessa. Ersättare har rätt att närvara. Ordinarie ledamot ansvarar själv för att kalla in sin ersättare vid förhinder.

Jämställdhet bör eftersträvas.

b. Tjänstemannarepresentation

Kommunerna representeras av en tjänsteman från vardera kommun.

Regionen representeras av två tjänstemän.

Personer kan adjungeras till Kultur Z vid behov.

3. Ordförande och sekreterare

Ordförande och vice ordförande väljs inom Kultur Z. En ska vara från region och en från kommun. Uppdraget löper under mandatperioden.

Sekreterare är tjänsteman från regionen.

4. Ansvar och mandat

Kultur Z har inget formellt beslutsmandat men parterna ansvarar för att förslag behandlas i respektive organisation.

5. Sammanträden

Kultur Z sammanträder 3-4 gånger per år. Mötesformer ska anpassas efter deltagarnas behov. Digitala möten ska stimuleras och besök i kommunerna ska värnas. Mötesplan fastställs vid sista mötet varje kalenderår, samt vid första mötet vid ny mandatperiod. Handlingar till sammanträdena skickas ut senast 1 vecka innan mötet. Kommun och region ansvarar själva för att anmäla frågor till sammanträdet. Sammanträdet ska protokollföras.

6. Arbetsgrupper

Arbetsgrupper kan knytas till kulturforum.

7. Kostnader för deltagande

Kostnader för deltagande faller på respektive deltagande organisation om inget annat anges.

Folkpartiet Liberalerna

Initiativärende

2014-12-01

Till

Regionförbundet

Beredningen för Hållbart näringsliv och
attraktionskraft**Förslag om projekt att inventera och kartlägga regionens resurser som underlag för landsbygdsutveckling.**

Befolkningsutvecklingen i landet med en urbanisering mot de större städerna gör att vår region har svårt att utvecklas utan särskilda åtgärder. I stort sätt är det bara Östersunds kommun och dess närområde som har en befolkningstillväxt om än en bit ifrån det mål som satts upp. Resten av regionen töms på mänskliga resurser och vi har svårt att upprätthålla en levande landsbygd och den infrastruktur och samhällsservice som behövs för detta.

Vår befolkning är fortfarande, på ett för norrlands inland unikt sätt, bosatt och spridd över större delen av regionen. Utvecklingen som nu gör att landsbygden blir glesare och glesare behöver omgående stoppas och vändas i positiv riktning. För detta krävs att vi ännu mer främjar den besöksnäring som har blivit till vår sysselsättningsmässigt viktigaste basnäring. Vår region är ledande i landet när det gäller småskaligt jordbruk och mathantverk. Den sist nämnda grenen, som ofta också lever i symbios med besöksnäringarna, kan bli en ännu viktigare faktor för utvecklingen av och inflyttningen till regionens landsbygd.

De som lever på och arbetar inom de nämnda näringarna gör det ofta på deltid och samtidigt i kombination med sysselsättning inom en eller flera andra näringar. Inte minst gäller det de som driver små jordbruksenheter av varierande slag.

Strömmen av flyktingar som söker sig till Sverige har blivit en betydande faktor för att vända befolkningsutvecklingen för norrlands inland och inte minst för vår region. Bristen på jobb och bostäder har varit och är fortfarande det som främst avgör om ansträngningarna att behålla flyktingarna i regionen är framgångsrika.

För att dra nytta av regionens attraktionskraft och för att ta tillvara det utrymme och de möjligheter till inflyttning och sysselsättning som finns behöver vi en bättre och närmare kunskap om de resurser som regionens landsbygd har.

Initiativärende

2014-12-01

Jag förslår därför att regionen genomför ett projekt, om möjligt med ekonomiskt stöd ur EU:s finansieringsprogram, där följande resurser inventeras och kartläggs:

- Den totala jordbruksarealen i regionen och hur stor del som inte aktivt brukas eller inte brukas alls och om den ej brukade arealen åter aktivt skulle kunna brukas.
- Vilka jordbruksbyggnader i form av ladugårdar, maskinhallar, redskapsbodar, garage etc som inte används men som skulle kunna disponeras för småskalig jordbruksverksamhet eller andra lämpliga verksamheter.
- Vilka boningshus som inte används/står tomma men som skulle ånyo skulle kunna användas som bostäder.
- Ägarstrukturer/-förhållanden för ovan nämnda resurser och om de skulle kunna ånyo användas genom arrende/uthyrning eller försäljning.
- De möjligheter till ekonomiskt stöd som skulle kunna bidra till att de ovan nämnda resurserna kan användas/brukas av intresserade enskilda personer.

Jordbruksverket, lantmäteriet med flera myndigheter bör aktivt kunna bidra till att projektet kan få en förhållande vis kort tidplan för att uppvisa åsyftat resultat. I den mån flera av uppgifterna redan finns bör de samlas i en regional uppgiftsbank.

Jag överlämnar förslaget till beredningen för vidare befordran till Region Jämtland Härjedalen när Regionförbundets verksamhet från årsskiftet nu övergår till regionen.

Lennart Ledin (Fp)

Handlingsplan för regionalt serviceprogram 2015

Jämtlands län - Insatser 2015

För att arbetet inom det regionala serviceprogrammet (RSP) fortsatt ska leda till uppsatta mål har följande konkreta insatser identifierats utifrån det som genomförts 2014 samt den uppföljning och de inspel som partnerskapet deltog i vid möte den 10 december 2014. Ansvar för RSP och därmed handlingsplanen för 2015 flyttas över från Länsstyrelsen till Region Jämtland Härjedalen.

Handlingsplanen innehåller en beskrivning av planerade insatser 2015 med uppföljningsbara mål. Insatserna redovisas mot de områden som prioriteras i RSP samt innehåller även en beskrivning av de aktiviteter som planeras och vem som ansvarar för insatsen, huvudansvarig markerad med fet stil. Uppföljning kommer att ske i slutet av 2015 utifrån riktlinjer från Tillväxtverket och denna uppföljning kommer att ligga till grund för 2016 års handlingsplan.

Prioriterat område 1(från RSP)

Nya tekniska och innovativa lösningar för serviceförsörjning

Den tekniska utvecklingen går oerhört fort. Tillgång till bredband är oftast förutsättningen för att beställnings- och betalningsfunktioner ska fungera. Även nya tekniska lösningar kommer sannolikt att bli tillgängliga och då är det viktigt att olika serviceställen kan installera och använda dessa. Inom detta område kan man också utveckla innovativa sätt att organisera servicefunktioner.

Programmet ska således genom, för orten eller butiken, nya tekniska lösningar och ett innovativt förhållningssätt bidra till en förbättrad tillgång till funktionella servicelösningar för medborgare och företag.

Sedan år 2013 finns en Bredbandsstrategi för Jämtlands län. I denna anges att alla boende och arbetsplatser, oavsett var i länet, ska ha möjlighet till digitala kommunikationer på likvärdiga villkor. Minst 90 % av alla hushåll och företag i länet ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

Nedan anges målet när det gäller bredbandsutbyggnad för att ge servicegivarna förutsättningar att överleva och utvecklas.

Mål

- 1.1 Alla butiksorter har tillgång till bredband i form av fiber.
- 1.2 Ny teknik tillämpas.
- 1.3 Nya tekniska och innovativa lösningar tas fram.

Planerade insatser 2015	Delmål	Mål enligt RSP	Beskrivning av aktiviteter	Ansvarig/aktörer
A. Kartlägga och om möjligt säkerställa att butiksorter har tillgång till bredband	Underlag för bredbandsutbyggnad framtaget Stödansökan framtagen som omfattar	1.1	Bredbandsamordnare tillsätts som får uppdraget att stämma av bredbandsbehovet till butiksorter kopplat till länets bredbandsstrategi	Länsstyrelsen huvudansvar, samverkan med Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner

	ortssammanbindande nät i länet		och att kartlägga fiber till butiksorter. Undersöka möjligt utförande och möjlig finansiering, inklusive tidplan för utbyggnad.	
B. Utredda teknisk tillämpning av IT-tjänster i länets butiker samt informera om fördelarna av nya betalsätt	Underlag för införande av ny teknik till servicegivare framtaget	1.2	Genomföra en kvantitativ undersökning över funktioner, vanor och beteenden gällande teknisk tillämpning hos servicegivare. Under hösten genomföra minst en halv dags utbildning för servicegivare i anpassade metoder för ökat nyttjande av anpassade IT-tjänster.	Region Jämtland Härjedalen /Servicegivare, Kommuner
C. Utbilda äldre personer inom lämpliga IT-tjänster	Ökad kunskap om nya lösningar hos äldre	1.2	Initiera en samverkan med PRO för information om nya former för betallösningar, kontanthantering och IT-lösningar till äldre av servicetjänster.	Region Jämtland Härjedalen PRO

Finansiering:

- A. Genomförs inom ramen för Regional bredbandsamordning i Jämtlands län.
- B. Regionalt projekt och 1:1 anslaget
- C. Regionalt projekt och 1:1 anslaget

Prioriterat område 2 (från RSP)

Tillgänglighet till framför allt dagligvaror och drivmedel

Service är avgörande för var folk vill bo och var företag etablerar sig. Tillgången till service är avgörande för attraktionskraften hos en bygd. De orter som har arbetsplatser, offentlig service i form av vård, omsorg och skola, ett bra kulturutbud och bra kommunikationer ger ofta ett bra underlag för kommersiella servicegivare. Dock har vi bygder med vikande befolkningsunderlag, en äldre befolkning, få arbetsplatser och långa avstånd mellan byar och tätorter som också måste få fungerande servicelösningar. Här har kommunerna en viktig roll att se över hur varuförsörjning kan ordnas för de som inte själva kan ta sig till butik.

Insatsområdet ska främst bidra till att ge en bevarad eller ökad tillgänglighet till service inom rimliga avstånd genom olika funktionella lösningar i områden där marknaden inte kan tillgodose detta. Att hitta olika tillgänglighetslösningar vilka är anpassade utifrån ett lokalt och behovsanpassat medborgar- och företagsperspektiv är prioriterade.

Mål

2.1 Bibehållen tillgänglighet till befintliga servicefunktioner i länet.

2.2 Alla kommuner har en aktuell plan för varuförsörjning som underlag för stödgivning.

Planerade insatser 2015	Delmål	Mål enligt RSP	Beskrivning av aktiviteter	Ansvarig/aktörer
A. Fortsatt processtöd till kommunerna för arbetet med att ta fram serviceplaner, samt fortsatt processtöd för tillämpning av fastställda serviceplaner.	Alla kommunerna har påbörjat arbetet att ta fram en "serviceplan". Minst 6 kommuner klara med sina planer 2015-12-31	2.2	Fortsatt metodstöd för planering. Omvärldsanalys. Lägga grunden för ett, i kommunernas regi, antal serviceprojekt/aktiviteter som kan starta upp i slutet på 2015.	Region Jämtland Härjedalen , Länets kommuner
B. Besluta om stöd till dagligvarubutiker och drivmedelsstationer	Ökan kännedom om olika typer av stöd hos befintliga och möjliga servicegivare i länet.	2.1	Handläggning av stöd. Göra tydligt hur olika typer av stöd kan ges dels vi stödet till kommersiell service, dels via landsbygdsprogrammet.	Region Jämtland Härjedalen som ansvarig för stödet till kommersiell service. Länsstyrelsen som ansvarig för hantering av landsbygdsprogrammet i länet.
C. Investeringar i energieffektivisering	Lägre energiförbrukning Bättre lönsamhet	2.1	Investeringsstöd till energieffektivisering. Tillsammans med Energikontoret informera de kommunala energi- och klimatrådgivarna om aktuella stöd för de servicegivare som de är i kontakt med.	Region Jämtland Härjedalen som ansvarig för stödet till kommersiell service. Länsstyrelsen som ansvarig för hantering av landsbygdsprogrammet i länet.
D. Utbildning av servicegivare.	Ökad kompetens, lönsammare butiker	2.1	Fortsatt utbildningsinsats utifrån de erfarenheter som dragits 2014. Fortsatt stöd för affärsutveckling. Stimulera nätverk och mötesplatser för kunskaps och erfarenhetsbyte.	Region Jämtland Härjedalen /Servicegivare, samråd med länets kommuner.

			• Fördjupad utbildning för de 6 servicegivare som redan genomgått en första utbildningsinsats. • Erbjuder nya deltagare till en första utbildningsinsats. • Erbjuder virtuell utbildning för servicegivare vars möjlighet att delta i utbildning är mycket begränsad. 3 olika möjliga ingångar i aktiviteten.	
--	--	--	--	--

Finansiering:

- A. Regionalt projekt, 1:1 anslaget, kommunerna
- B. Landsbygdsprogrammet, 1:1 anslaget, serviceföretagen
- C. Landsbygdsprogrammet, 1:1 anslaget, serviceföretagen
- D. Regionalt projekt, 1:1 anslaget, kommunerna

Prioriterat område 3 (från RSP)

Samordning för en god service

I Jämtlands län har olika samordningslösningar provats under lång tid. På många orter har ideella krafter i form av byalag, intresseföreningar och liknande säkrat lokaler för butiksverksamhet och utvecklat flera samordningsfunktioner för att fortsatt bedriva service och försäljning av dagligvaror. Länet har lång erfarenhet av samordning av servicetjänster såsom apoteksservice, systembolagsutlämning, post- och paketutlämning, svenska spel mm. Vi har även provat på samordnade distributionslösningar mellan servicegivare. Utveckling av bygdegårdsföreningar för samordning av bibliotek, café, post, skolbespisning, samlingslokal mm har provats. Samordningslösningar mellan polis, arbetsförmedling, försäkringskassa och varuförsörjning i s.k. servicekontor har provats. En del lösningar fungerar, andra måste omprövas och gemensamt är att servicegivare hela tiden utvecklas och kan t.ex. ge service i andra former, inte minst via internet.

Ändå är det av stor vikt att samordningslösningar fortsätter att utvecklas. Detta område ska ge förutsättningar till en god allmän servicenivå och stärkt service på landsbygden genom samordning av olika slag till bästa nytta för medborgare och företagare.

Mål

3.1 Fler, för respektive kommun, nya otestade hållbara transport- och logistiklösningar.

3.2 Fler samordnade servicelösningar.

3.3 Fler samarbetsprojekt mellan privata, offentliga och ideella sektorn.

Planerade insatser 2015	Delmål	Mål enligt RSP	Beskrivning av aktiviteter	Ansvarig/aktörer
A. Fortsätta arbetet med att inventera och stimulera samordningsinsatser i processtödet till kommunerna.	Ökad kunskap om samhällsnyttan av samordningsinsatser. Synliggöra kopplingen mellan serviceplanering och transport och logistiklösning.	3.1, 3.2, 3.3	Inventera vad som pågår när det gäller samordningsinsatser i länet. Sammanställa kunskapsunderlag kring detta.	Region Jämtland Härjedalen /Servicegivare, samråd med länets kommuner.
B. Transport och logistik. Skapa en förstudie kring transport och logistiklösning kopplad till dagligvaruhandeln/servicegivare i Jämtland.	Utvecklingsinsats för förbättrade transport och logistiklösningar framtiden.	3.1	Nuläge och behovsanalys kring transport och logistik kopplat till serviceförsörjning. Involvera serviceföretag i utvecklingsarbetet.	Region Jämtland Härjedalen /Servicegivare, samråd med länets kommuner. Länsstyrelsen inom ramen för landsbygdsprogrammet stöd-möjligheter.

Finansiering:

A. Regionalt projekt, 1:1 anslaget, kommunerna

B. Regionalt projekt, 1:1 anslaget, kommunerna och landsbygdsprogrammet

Prioriterat område 4 (från RSP)

Genomförandeprocess, ökad kunskap och nya metoder kring servicefrågor

Utvecklingen inom serviceområdet går som sagt mycket snabbt. Nya tjänster utvecklas ständigt och utbudet av varor och tjänster ökar stadigt. Våra köpmönster ändras beroende på utbud, koncentration av butiker i storhandelsområden, butikskoncept från olika aktörer, möjligheten att handla över nätet, ett allt större utbud av e-tjänster mm. Det är inte möjligt att förutse alla former av serviceförsörjning och hur olika personer uppfattar tillgången till service.

Därför är det viktigt att ständigt ha beredskap att söka ny kunskap. Detta kan leda till att effektiva servicelösningar kan etableras i nya former. Genom att ha hög kunskap om tillgången till service i länet, vad som händer i vår omvärld och genom att bevaka trender inom serviceområdet kan nya metoder utvecklas, ny kunskap spridas som underlag för tekniska och organisatoriska lösningar. Genom speciella studier och analyser i kommunerna kan nya samordningssätt etableras. Det är också viktigt att länet har ett bra underlag för att följa hur servicen utvecklas för olika grupper som grund för de insatser man bör gå in med.

För att programmet ska få bra genomslag är det också viktigt att underhand kunna arbeta med processer för t.ex. större delaktighet och mer riktade insatser. Det är också viktigt att kommunicera arbetet med Serviceprogrammet.

Mål

4.1 Ökad kunskap om kvinnor och mäns behov av social infrastruktur.

4.2 Nya metoder anpassade för kvinnor och mäns behov av serviceförsörjning.

4.3 Ett gemensamt planeringsunderlag, där individbaserad statistik är könsuppdelad, för länet och kommunerna.

4.4 Träffsäkrare och effektivare insatser med offentliga medel.

4.5 En väl fungerande samverkan mellan berörda myndigheter.

Planerade insatser 2015	Delmål	Mål enligt RSP	Beskrivning av aktiviteter	Ansvarig/aktörer
A. Genomföra undersökning om livsvillkor på landsbygden.	Öka kunskap om socialt kapital, normer, värderingar och jämställdhet för att kunna skapa hållbara serviceplaneringar utifrån ett medborgarperspektiv	4.1	Genomföra en kvalitativ undersökning. Medborgardialoger kring servicefrågor.	Region Jämtland Härjedalen /Servicegivare, samråd med länets kommuner.
B. Jämställdhetsintegrera programskrift och övriga dokument	Bättre planeringsunderlag. Allt utbildningsmaterial ska vara jämställdhetsintegrerat under 2015	4.3	Kartlägga mäns och kvinnors villkor kring butiksorter utifrån ett serviceperspektiv.	Region Jämtland Härjedalen Länsstyrelsen
C. Informera om och implementera GIS-baserat program/databas som länsstyrelserna tagit fram i samarbete med Tillväxtanalys och PTS – speciellt för betaltjänster.	Bättre underlag för stödgivning	4.3	Informera om framtagna databas. Anpassa för användning i länets serviceförsörjningsplanering. Sprida till kommunerna i anslutning till utarbetande av serviceplaner.	Region Jämtland Härjedalen Länsstyrelsen

Det finns ett starkt önskemål från kommunerna att bli delaktiga i användningen av ett GIS-baserat planeringsverktyg.				
D. Följa utredningen om stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygdsområden.	Delrapportera kontinuerligt till kommunerna och servicegivare.	4.2	Följa utredningen. Se hur kriterier för stöd kan implementeras och utvecklas till samordnade urvalskriterier för stöd enligt förordningen om stöd till kommersiell service.	Region Jämtland Härjedalen Länsstyrelsen
E. Skapa ett genomförandepartnerskap som kan fungera effektivt även gentemot landsbygdsprogrammet.	Väl förankrat genomförande av det regionala serviceprogrammet utifrån de nya stödmöjligheter som kommer att finnas	4.5	Undersöka deltagande i partnerskap – deltagande organisationer. Nominera och besluta om ledamöter Ta fram arbetsordning Hålla möten	Region Jämtland Härjedalen Länsstyrelsen
F. Arbeta med kommunikation och information via framtaget förslag från projekt "Främjad serviceplanering 2014".	God kunskap om serviceprogrammet i länet	4.5	Skapa projektwebb. Undersöka projektplatsfunktion för spridning av information.	Region Jämtland Härjedalen
G. Skapa hållbar modell för serviceplanering utifrån nya ansvarsområden och nya stödmöjligheter.	RSP implementerat hos Region Jämtland Härjedalen som ansvarig myndighet. Landsbygdsprogrammet operativt för att stödja serviceförsörjning. Kommunerna involverade i serviceplaneringen.	4.5	Utveckla väl fungerande rutiner för samverkan mellan berörda myndigheter. En tydlig modell med mottagare, gränssnitt och riskanalyser tas fram. Kommunala serviceplaner väl inarbetade som viktiga instrument för att främja serviceförsörjningen i länet.	Region Jämtland Härjedalen Länsstyrelsen Länets kommuner

Finansiering:

- A. Regionalt projekt, 1:1 anlaget, kommunerna
- B. Regionalt projekt, 1:1 anlaget, kommunerna
- C. Regionalt projekt, 1:1 anlaget, kommunerna
- D. Ordinarie medel
- E. Ordinarie medel
- F. Regionalt projekt, 1:1 anlaget, kommunerna
- G. Regionalt projekt, 1:1 anlaget, kommunerna

ATTRAKTION OCH LIVSMILJÖ
Marina Gregorsson
Tfn: 063-14 66 19
E-post: marina.gregorsson@regionjh.se

2015-05-11

Dnr: RUN/480/2015

Bilaga 2 Sammanställning remissvar till handlingsplan 2015 gällande Regionala Serviceprogrammet

Generella synpunkter

Alla inkomna remissvar lyfter vikten av service för vårt län och ser det regionala serviceprogrammet är ett viktigt program i allmänhet för länet och i synnerhet för de glest befolkade områdena. Mobiltelefoni, mobilt bredband och bredband via fiber är avgörande för fortsatt service. Flera punkter i handlingsplan 2015 öppnar för innovationer och utvecklingsmöjligheter såsom bredbandstillgången, medborgardialoger, transport- och logistiklösningar samt samverkan med den sociala ekonomin. En förutsättning som lyfts för att lyckas med programmet är att en processledare med kunskaper inom området för att driva processerna för Region Jämtland Härjedalen i kommunerna.

Generellt ställer sig de som svarat positiva till handlingsplan 2015. Särskilda synpunkter och hur de har hanterats sammanställs i nedanstående tabell.

Hinner vi med alla insatser 2015?	Flera av insatserna är pågående från handlingsplanen 2014 och insatser under detta år kommer med stor sannolikhet att pågå även kommande år.
Omforma inriktningsmål till mätbara mål. Exv. Antalet utbildningsdagar	Några av målen har förtydligats i handlingsplan 2015. Inför framtagandet av handlingsplan 2016 fortsätter arbetet med mätbara mål på insatserna.
Regional digital agenda bör läggas till som ett regionalt styrdokument.	Kommer att lyftas in i kapitel "Koppling till andra program och strategier" i Regionalt serviceprogram 2014-2018 när det revideras.
Undersöka former för grannsamverkan.	Grannsamverkan har ingen koppling till serviceprogrammet.
Prioriterat område 1	
"Stödansökan för ortssammanbindande nät i länet tas fram" Strömsunds	Uppgift för bredbandssamordnaren

kommun arbetar idag med ortssammanbindande på kommunalnivå i samverkan med ServaNet	
Inventera lösningar i länet och Sverige som dokumenteras och sprids till andra. Samt investerings- och driftskostnad för ny teknik.	Uppgift för bredbandssamordnaren
Det är viktigt att bredbandsamordnaren kompletterar det kommunerna redan arbetar med	Uppgift för bredbandssamordnaren
Kontanthantering är viktig för föreningslivet.	Kontanthantering är en funktion inom grundläggande kommersiell service och kan vi genom detta stärka föreningslivet stärker vi också bygden.
Prioriterat område 2	
Målen är bra men räcker åtgärderna för att bibehålla service?	Under förutsättning att vi arbetar över tid och att kommunerna tar en aktiv roll.
Servicebidragen är en särskild form av stöd och kräver särskild hantering. Alla leva vidare, bidrag till investeringar bör tydliggöras och specificeras i handlingsplan 2015	Arbetet med stöd och bidrag regleras av förordningar. Syftet med RSP är att styra insatser så att dessa optimeras för att främja servicen. I detta ingår ett nära samarbete med stödhantering på Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen Jämtlands län. Genom att komplettera detta arbete med kommunala serviceplaner skapas goda förutsättningar för en god servicetillgänglighet i länet. En insats i handlingsplan 2015 är att synliggöra de stöd som kan ges dels via landsbygdsprogrammet och dels via kommersiell service för att öka kännedomen om stöden.
Vilka är de utsatta områdena? Definiera	Vid en mer övergripande revidering av regionalt serviceprogram bör tydligare definitioner användas.
Målet om bibehållen tillgänglighet – jämfört med när? Förtydliga målet	Målet är direkt plockat från regionala serviceprogrammet och bör tydliggöras vid en revidering av det. Aktiviteterna i handlingsplan 2015 kan genomföras såsom tänkt.
Under A. Vilka är det som ska implementeras?	Meningen ”Implementera modell för serviceplanering, via beslut i KS” har strukits ur handlingsplanen och insats A har tydliggjorts att även omfatta processtöd för tillämpning av beslutad serviceplan i den egna kommunen.

Insatser kring tillgänglighetsanpassning för personer med funktionshinder	Ingår inte i RSP. Regleras av andra lagar och regler. Och strukits som exempel på åtgärd ur handlingsplan 2015.
Prioriterat område 3	
Kontantransporter kan lyftas in här	En förstudie kring transport/logistik kopplat till service avses göras under 2015. Resultat av detta får utvisa hur vida kontantransporter ska med.
Vad menas med fler oprövade transport- och logistiklösningar? Oprövade i länet, kommunen eller andra ställen?	Målet har förtydligats till att omfatta ” <i>för respektive kommun</i> oprövade lösningar”.
Det kan finnas behov av servicestöd och servicelösningar utöver det som står i handlingsplanen	Utredningen för kommersiell service i glesbygd har tagit fram ett förslag till driftsstöd som kompletterar befintliga stödformer. Vid en revidering av regionalt serviceprogram bör det arbetas med en regional definition av lokala servicelösningar.
Prioriterat område 4	
Insatserna ”fördjupade analysunderlag för män och kvinnor i länet inom service” och ”studier för hur kvinnor och män upplever tillgången till service” slås samman till en åtgärd.	Alla ”exempel på åtgärd” har tagits bort ur handlingsplan 2015. I regionala serviceprogrammet 2014-2018 finns båda kvar då de är exempel och syftar på olika infallsvinklar.
Mål 4.4 bör förtydligas eller tas bort	Mål 4.4 bör förtydligas vid en revidering av regionalt serviceprogram. Nytt förslag på mål 4.5 i handlingsplan 2015 är <i>En väl fungerande samverkan mellan berörda myndigheter.</i>
Gemensamt statistikunderlag är viktigt	Ja
GIS karta är viktig	Ja

Regionalt serviceprogram

Jämtlands län 2014–2018

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild

Postombud, Tankning. Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län, Ola Ljungqvist

Lantbruk. Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län, Johan Looock

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2014

Beställningsadress

Länsstyrelsen Jämtlands län

831 86 Östersund

Telefon 010-225 30 00

Ansvarig

Hans Halvarsson

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2014

Löpnummer

2014:7

Diarienummer

300-4132-2013

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Inledning – Uppdraget.....	4
Syfte	5
Avgränsning.....	5
Koppling till andra program och strategier	6
Erfarenheter från Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2010–2013	7
Hållbar utveckling.....	8
Jämställdhet mellan kvinnor och män	8
Integration, mångfald	8
Miljö och klimat	8
Sammanfattande analys med SWOT	10
Prioriterade områden för perioden 2014–2018.....	12
Servicefrågorna har stor betydelse för regional tillväxt och regional attraktionskraft	12
Möjligheter/Problem – val av insatsområden	12
Prioriterade områden	12
1. Nya tekniska och innovativa lösningar för serviceförsörjning.....	13
2. Tillgänglighet till framför allt dagligvaror och drivmedel.....	14
3. Samordning för en god service.....	14
4. Genomförandeprocess, ökad kunskap och nya metoder kring servicefrågor.....	15
Finansiering tas fram i årliga handlingsplaner	16
Partnerskap.....	16
Kommunalt deltagande.....	17
Uppföljning/utvärdering	17
Analys förutsättningar i länet (bilaga).....	19
Historisk tillbakablick – befolkningsutveckling.....	19
Befolkningsstruktur	20
Befolkningsutvecklingens påverkan på dagligvaruservicen.....	22
Naturgivna förutsättningar.....	23
Livsvillkor – Leva och Bo	23
Infrastruktur och kommunikationer.....	24
Tillgänglighet	26
Näringsliv.....	27
Kompetensförsörjning	29
Service	30
Dagligvarubutiker.....	30
Drivmedel	34
Apoteksvaror och apotekstjänster.....	37
Post.....	37

Inledning – Uppdraget

Regeringen har i maj 2013 uppdragit åt länsstyrelserna samt vissa landsting och regionförbund att utarbeta regionala serviceprogram för perioden 2014–2018.

Regeringen har också uppdragit åt Tillväxtverket att i dialog med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), utarbeta riktlinjer för framtagande och genomförande av dessa program.

Programmen ska utarbetas under perioden oktober 2013–mars 2014 och de regionala serviceprogrammen ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 14 mars 2014. Programmet ska träda i kraft den 1 april 2014.

Det regionala serviceprogrammet för 2014–2018 ska utarbetas med hänsyn till och med tillvaratagande av erfarenheter och kunskap från den tidigare programperioden.

Det regionala serviceprogrammet ska utformas för att i möjligaste mån samverka med övriga program för regional tillväxt.

Det regionala serviceprogrammet ska utformas i samråd med ett brett partnerskap och innehålla en beskrivning av partnerskapets organisation och funktion i genomförandet av programmet.

I framtagande och genomförande av det regionala serviceprogrammet ska hållbarhetsdimensionerna beaktas med särskild fokus på jämställdhet mellan kvinnor och män, integration, mångfald samt miljö.

Programmen ska utformas så att det för varje län är möjligt att följa upp och utvärdera genomförandet kontinuerligt under programmets gång.

Ansvar för genomförande och uppföljning av detta program åligger det organ som har att besluta om stöd till kommersiell service, i nuläget Länsstyrelsen. Från den 1 januari 2015 kan detta ansvar komma att flyttas över till Jämtlands läns landsting.

Syfte

Serviceprogrammet har till syfte att styra insatser för en god servicenivå i Jämtlands län. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

Programmet ska vara ett styrande dokument i syfte att samla resurser och insatser för att uppnå detta mål om en god servicetillgänglighet i länet samt vara vägledande för användandet av stödet till kommersiell service. Programmet ska också kunna användas av andra myndigheter, organisationer och företag i syfte att samla resurser och insatser mot det gemensamma målet – en god servicenivå i länet.

Avgränsning

Det är tillgången till kommersiell service i serviceglesa områden som ska vara utgångspunkten för de insatser som genomförs i programmet. Till detta hör bland annat arbetet med att stärka aktörer som tillhandahåller dagligvaror, drivmedel och mötesplatser på orter med strategisk betydelse för regionen. Av särskild vikt är också att bevara och främja den infrastruktur som utgör grundförutsättningen för service till boende och företag. En förutsättning för att programmet ska kunna ligga till grund för stöd till kommersiell service, enligt förordning 2000:284 om stöd till kommersiell service, är att programmet innehåller urvalskriterier för att bevilja stöd.

Den geografiska avgränsningen av programmet är Jämtlands län med undantag för Östersunds tätort.

Jämtlands län har en stad, Östersund, som ligger centralt i länet. Den är mer än tio gånger större än nästa tätort i storlek. Ingen av de övriga tätorterna når 4 000 invånare. Östersund får därför en speciell funktionell roll i länet som inget annat kommuncentra har närhet till. När vi definierat landsbygden har vi därför i våra sammanställningar där statistik delats mellan tätort och landsbygd, definierat länets landsbygdsbefolkning som befolkningen utanför Östersunds tätort och inberäknat kommunernas kommuncentra (tätorter 1 000–4 000 invånare i landsbygden). I andra sammanhang är statistiken uppdelad på våra åtta kommuner.

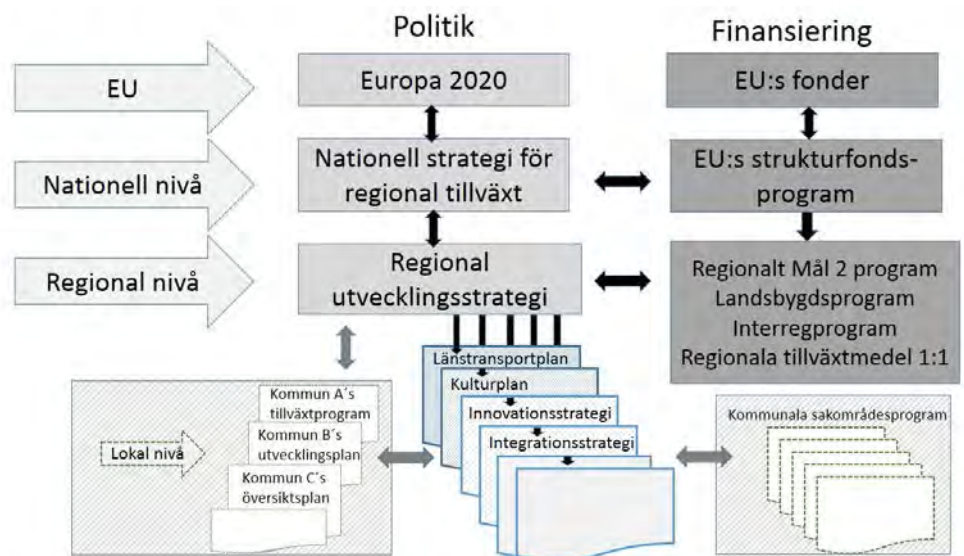
När det gäller serviceslag har detta program avgränsats till att omfatta dagligvaror och drivmedel samt service som kan stärka dessa serviceslag. Exempel på sådan service är apoteksvaror, post, systembolagsvaror, och grundläggande betalservice och kontanthantering.

Den offentliga servicen berörs endast översiktligt i programmet och då främst utifrån möjligheterna till samordning med den kommersiella servicen.

Koppling till andra program och strategier

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som nyligen antagits av Regionförbundet Jämtlands län, utgör grunden för de olika program och planer som behöver utvecklas för att förverkliga de visioner och mål som anges i strategin. Den regionala utvecklingsstrategin ska också visa vägen för hur politiska mål på både nationell och europeisk nivå ska kunna förverkligas i vår region.

Av bilden nedan framgår schematiskt sambanden mellan de olika strategierna och programmen.

Källa: Regionförbundet Jämtlands län, Regionala utvecklingsstrategin.

Exempel på andra regionala program och strategier som kan påverka och samverka med serviceprogrammet är; Regionala miljömål Jämtlands län, Regionalt tillväxtprogram, Regionala strukturfondsprogram för mellersta Norrland, Bredbandsstrategi för Jämtlands län, Jämställdhetsstrategi för Jämtlands län 2014–2016, Jämtlands läns handlingsplan för landsbygdsprogrammet och de eventuellt kommande programmen kring LLU (Lokalt Ledd Utveckling), med koppling till Jämtlands län.

Erfarenheter från Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2010–2013

Programmet har varit ett så kallat inriktningsprogram och således inte haft någon egen finansiering. Tyngdpunkten av programgenomförandet har varit investeringsstöd till dagligvarubutiker och drivmedelsstationer och dessa har finansierats av medel ur 1:1-anslaget enligt förordning 2000:284 om stöd till kommersiell service. Tillväxtverket har också tillfört extra medel under programperioden och dessa har i viss mån också använts till projektstöd för serviceutveckling. Landsbygdsprogrammet har varit en annan finansieringskälla för att genomföra olika projekt enligt serviceprogrammet.

Programmet har omfattat tre insatsområden: nya tekniska lösningar, tillgänglighet och samordning för en god service.

Totalt har serviceprogrammet under åren 2010–2013 omfattat stöd till butiker och drivmedelsanläggningar med ett totalt stöd om cirka 14 miljoner kronor. Dessutom har projektstöd beviljats med en total stödsumma om cirka 2 miljoner kronor. Programmet har således huvudsakligen bidragit till att bibehålla och främja tillgängligheten till service. Sannolikt hade fler serviceställen försvunnit om inte detta stöd funnits och enskilda handlare vittnar om vikten av dessa stöd. Projekten har huvudsakligen syftat till att förbättra för företagen, undersöka möjligheter till samordning mellan olika serviceanordnare och utveckla olika betaltjänster.

Projekt har i huvudsak bedrivits av andra organisationer än Länsstyrelsen när det gäller utvecklingsinsatser. En bidragande faktor till detta är att Länsstyrelsen under denna programperiod inte har haft speciella egna resurser avsatta som aktivt arbetat med programgenomförande. Ambitionen har varit att kommunerna i större utsträckning skulle arbeta med utvecklingen av service. Erfarenheten är att kommunerna arbetar väldigt olika med servicefrågorna utifrån sina förutsättningar såväl geografiska som befolkningsmässiga. Kommunernas engagemang och kunskap i serviceutvecklingsfrågor har stor betydelse för hur servicefrågorna kan hanteras.

En annan erfarenhet av programmet är att vissa av de mål som sattes upp vid programstarten inte varit möjliga att utvärdera eftersom det vid programskrivningen inte fanns några referenspunkter i form av statistik att jämföra dem med.

Sammanfattningsvis kan sägas att programmet har bidragit till att bibehålla tillgänglighet till dagligvaru- och drivmedelsförsörjning men att det i mindre omfattning har bidragit till utveckling av serviceförsörjningen. Detta program bör därför ha insatser som breddar deltagandet och speciellt involverar kommunerna, ökar kunskapen kring servicefrågor och bidrar till bra analysunderlag, samordnar servicefrågor i högre omfattning förutom att bidra till bra servicetillgänglighet.

Hållbar utveckling

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Tillgången till service är i högsta grad en jämställdhetsfråga. En god service för kvinnor är inte nödvändigtvis samma sak som för män. Kvinnor har generellt sett sämre tillgång till bil och är i större utsträckning än män hänvisade till att resa med kollektiva färdmedel. Det finns också fler äldre kvinnor än äldre män utan körkort. Av de befolkningspyramider som redovisas i analysbilagan framgår tydligt att andelen kvinnor över 80 år är hög i samtliga kommuner och kan bedömas öka ytterligare. Det specifika i deras situation är att de ofta är ensamstående, har nedsatt hälsa och en minskande bekantskapskrets. De har, generellt sett, låga pensioner och saknar ofta tillgång till bil. Att trygga möjligheterna till en god tillgänglighet till service för denna grupp är därför en särskild utmaning. Kvinnor och män lägger lika mycket tid på att resa, men kvinnor uträttar fler saker under resan mellan hemmet och arbetsplatsen än vad män gör. Närhet mellan attraktiva arbetsplatser, handel och service behövs om kvinnor och män ska ges förutsättningar att resa på lika villkor. Därför är det viktigt ur jämställdhetssynpunkt att servicefunktioner finns inom rimliga reseavstånd.

Det är också viktigt att både män och kvinnor får vara med och påverka serviceutbudet.

När insatser ska genomföras ska hänsyn tas till hur styrgrupper i projekten är sammansatta könsmässigt. Det ska säkerställas att båda könen har ett inflytande på de aktiviteter som planeras. Den av Länsstyrelsen nyligen antagna Jämställdhetsstrategin¹ ska användas som stöd vid beslut och genomförande av insatser och aktiviteter inom ramen för detta program.

Integration, mångfald

Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter ska gälla för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. För att göra landsbygden attraktiv för människor med annat etniskt ursprung måste alla grupper få känna sig delaktiga och ge sin syn på servicen. Liksom vid bedömningen av könsfördelningen i olika insatser ska invandrarbakgrund beaktas. Etnisk mångfald ska tas tillvara och ses som en resurs i allt arbete med servicefrågorna.

Personer med utländsk bakgrund kan ha större behov av personliga möten med tjänstemän än många andra medborgare, för att få förklaringar om rättigheter och skyldigheter i olika situationer, förtydliganden av ansökningar, beslut med mera. En väl utvecklad samverkan mellan statlig, kommunal och kommersiell service ökar tillgängligheten och innebär ett effektivt arbete mot diskriminering.

Miljö och klimat

En bibehållen och utvecklad service på landsbygden bedöms kunna bidra till genomförandet av gällande regionalt miljömålsprogram och klimat- och energistrategi. När service blir mer tillgänglig för både företag och boende

¹ Jämställdhetsstrategi, Jämtlands län 2014–2016, 2014-02-10

Transport på E14.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län, Thomas Jarnehill

minskar behovet av inköpsresor, vilket kan bidra till minskat transportarbete och växthusgasutsläpp. Utbudet av grundläggande betaltjänster och samordnade serviceställen såsom servicekontor och servicepunkter påverkar också människors resande och företags transporter. De miljömål som främst berörs är *Begränsad klimatpåverkan* och *God bebyggd miljö*, samt i mindre utsträckning även *Ett rikt odlingslandskap* och *Storslagen fjällmiljö*.

I dag har Jämtlands län den längsta årliga körsträckan per person i landet. Eftersom länet är en stor nettoexportör av förnyelsebar energi (el) är det då främst inom transportsektorn det finns potential att åstadkomma stora minskningar av länets klimatpåverkan. Förutom minskat transportarbete, är en utbyggnad av infrastruktur för tankning med förnyelsebart drivmedel och laddning av elbilar förutsättningar för att begränsa länets klimatpåverkan.

Energieffektivisering i butiker och serviceanläggningar kan också bidra till att minska energianvändning och öka lönsamheten och på så vis få bättre förutsättningar att drivas vidare på en ort. Samordnade varuleveranser kan också minska kostnader och utsläpp.

Den fysiska planeringen och kollektivtrafikens utveckling är andra strategiska och långsiktiga uppgifter som spelar en stor roll för möjligheten att erbjuda service inom rimligt avstånd för länets invånare och minska utsläpp från transportsektorn.

Sammanfattande analys med SWOT

Jämtlands län är speciellt på många sätt, bland annat utifrån den glesa befolkningsstrukturen. Inget annat län har en så spridd befolkning som Jämtlands län. Hela 65 procent av länets 126 000 invånare bor på landsbygden utanför Östersunds tätort. Östersund är länets enda stad. Den spridda befolkningen och de långa avstånden inom länet ställer stora krav på väl fungerande service i länets alla delar. I många av länets glest befolkade områden sker en påtaglig befolkningsminskning. Denna befolkningsminskning har bidragit till att antalet dagligvarubutiker i Jämtlands län har minskat kraftigt under senare år. Nära 50 butiker har försvunnit i länet bara under de senaste 10 åren och nära 20 orter förlorade sin sista butik under samma period.

Det finns flera förklaringar till denna utveckling. Att befolkningsstrukturen i länet har förändrats med färre boende i länets lands- och glesbygdsområden är en förklaring. Att allt fler pendlar till arbeten långt från bostadsorten och väljer att göra sina inköp där de arbetar är en annan. Framväxten av stora köpcentra i Östersunds utkanter har också förändrat köpvanorna hos många och minskat lönsamheten för flera av de mindre butikerna.

Då många butiker på landsbygden fungerar som ombud för bland annat post och paket, apoteks- och systembolagsvaror har nedläggningen av den sista butiken på orten ofta inneburit att också ovan nämnda servicefunktioner försvunnit från orten. Dock bidrar ombudssystemet och dess förändring under de senaste åren till utökad service i många delar av länet.

Tillgängligheten till såväl dagligvarubutiker som övriga serviceslag har därför försämrats under senare år och allt fler har blivit beroende av bil för att handla sina dagligvaror.

När det gäller tillgången till bensinstationer så har utvecklingen inte varit lika dramatisk, även om en viss minskning av antalet bensinstationer har skett under de senaste åren. Många bensinstationer har dock förändrats till automatstationer, vilket medfört att annan service som tidigare tillhandahållits vid bensinstationen har försvunnit.

En utförligare analys av utvecklingen i länet, och särskilt när det gäller tillgången till service av olika slag, redovisas i bilagan till det Regionala serviceprogrammet. Utifrån den analys som gjorts kan följande SWOT presenteras:

SWOT-analys	
Styrkor » drivkraft och engagemang hos företag och befolkning på landsbygden » starkt politiskt intresse för servicefrågorna på både kommunal, regional och nationell nivå » tillgång till vissa statliga stöd » flera samordnade servicelösningar » växande besöksnäring » postens servicenät inklusive lantbrevbäringen » fortfarande relativt väl förgrenat butiksnät » pågående bredbandsutbyggnad.	Svagheter » fortsatt befolkningsminskning på många håll i länet » fler orter med bara en butik » höga inköpspriser vid små volymer » central styrning av villkoren för dagligvaror och drivmedel » stora säsongsvariationer i besöksnäringen » dålig samordning av offentlig och kommersiell service » sårbara butiker, på grund av storlek och kunskapsnivå » kontanthantering för företagare i glesare strukturer » bristande mobil- och bredbandstäckning.
Möjligheter » stöd till kommunerna i deras planering » utbyggnad av bredband till alla butiksorter » ökad samverkan mellan olika aktörer » strategisk serviceförsörjningsplanering » ny teknik » nya betalningsformer » nya logistiklösningar » nya och otraditionella servicelösningar » nya samverkansformer » ökad kunskap och kompetens » ökad lokal upphandling » ökad besöksnäring ger förutsättningar för utökad service » e-handel kan stärka eller ersätta butiker för vissa varugrupper » befolkningstillväxt via ökad invandring » förbättrad samordning av varutransporter.	Hot » starkt försämrade service till svaga grupper, i vissa områden » ökad centralisering » ökade transportkostnader » ökad pendling och minskad köptrohet » särintresse styr bland aktörer » inbyggda normer och referenser » minskat lokalt engagemang, kultur- och föreningsliv » försämrade postdistribution i vissa områden.

Prioriterade områden för perioden 2014–2018

Servicefrågorna har stor betydelse för regional tillväxt och regional attraktionskraft

Tillgång till service är en förutsättning för att människor ska kunna bo i en bygd och att företag ska kunna verka där och locka till sig kompetent arbetskraft. Tillgång till service kan beskrivas genom avstånd till närmaste dagligvarubutik eller drivmedelsstation eller den tid det tar att ta sig servicestället. Öppettiderna och butiksutformningen med sitt varuutbud är ytterligare en dimension av tillgänglighet. Möjligheten för olika grupper att få service är ännu en. Men även närhet till skola, barnomsorg, hälsocentral spelar in. Hur kan service göras tillgänglig för de som inte har möjlighet att själva ta sig till serviceställen och de som saknar bil eller körkort? Hur är tillgängligheten till service planerad för personer med olika former av funktionshinder? Kort sagt hur kan man utforma service som passar alla; män och kvinnor, unga och gamla, besökare i bygden, företag på orten, nyanlända invandrare etcetera. God service medför att vi skapar områden där folk vill växa, vistas och verka i.

Möjligheter/Problem – val av insatsområden

Utifrån den sammanfattande SWOT-analysen och utifrån de diskussioner som partnerskapet haft formats ett antal utvecklingsområden i programmet för regional service 2014–2018. Insatserna utgår också från erfarenheterna från innevarande program. Insatserna har främst bäring på att säkra tillgång till dagligvaror och drivmedel i länets alla delar men ska även medverka till nya tekniska lösningar, samordning mellan olika servicegivare, såväl privata som offentliga.

Insatser som syftar till en god tillgänglighet till såväl kommersiell som offentligt finansierad service är viktiga inte enbart för att möjliggöra en attraktiv boendemiljö utan är minst lika viktiga för en attraktiv näringslivsmiljö och möjlighet att starta och driva företag. Nya samverkanslösningar mellan servicegivare, alternativa driftsformer och nya lösningar med hjälp av modern informationsteknik är viktiga. Insatserna ska utvecklas genom åtgärder vilka tillsammans ska kunna bidra till en god tillgänglighet till service och specifika årliga handlingsprogram för detta tas fram.

Landsbygdens sociala och ekonomiska utveckling bygger i hög grad på samverkan mellan aktörer inom den privata, offentliga och ideella sektorn.

Prioriterade områden

Det övergripande målet för det Regionala serviceprogrammet 2014–2018 är att bidra till att en god service kan erbjudas alla invånare i Jämtlands län, på olika sätt och att den erbjuds inom rimliga avstånd.

Programmet ska styra insatser för att uppnå delar av Jämtlands läns regionala utvecklingsstrategis målbild för 2030 där tillgång till jobb, goda kommunikationer,

god offentlig och kommersiell service är viktiga beståndsdelar i länets attraktionskraft tillsammans med ett rikt kultur- och idrottsutbud, likväl som tillgången till en ren och vacker natur, attraktiva bostadsmiljöer och närheten till fjällvärden.

Genom att utgå från funktion i stället för befintlig form kan god service av olika slag erbjudas i såväl tätorter som i mer glest befolkade områden.

Följande områden pekas ut som strategiskt viktiga för perioden 2014–2018:

- » Nya tekniska och innovativa lösningar för serviceförsörjning.
- » Tillgänglighet till framför allt dagligvaror och drivmedel.
- » Samordning för en god service.
- » Genomförandeprocess, ökad kunskap och nya metoder kring servicefrågor.

1. Nya tekniska och innovativa lösningar för serviceförsörjning

Den tekniska utvecklingen går oerhört fort. Tillgång till bredband är oftast förutsättningen för att beställnings- och betalningsfunktioner ska fungera. Även nya tekniska lösningar kommer sannolikt att bli tillgängliga och då är det viktigt att olika serviceställen kan installera och använda dessa. Inom detta område kan man också utveckla innovativa sätt att organisera servicefunktioner.

Programmet ska således genom, för orten eller butiken, nya tekniska lösningar och ett innovativt förhållningssätt bidra till en förbättrad tillgång till funktionella servicelösningar för medborgare och företag.

Sedan år 2013 finns en bredbandsstrategi för Jämtlands län. I denna anges att alla boende och arbetsplatser, oavsett var i länet, ska ha möjlighet till digitala kommunikationer på likvärdiga villkor. Minst 90 procent av alla hushåll och företag i länet ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

Nedan anges målet när det gäller bredbandsutbyggnad för att ge servicegivarna förutsättningar att överleva och utvecklas.

Exempel på åtgärder

- » Informations- och utbildningsinsatser om nya lösningar.
- » Stöd till investering i nya tekniska tillgänglighetslösningar för service på landsbygden.
- » Utveckling av nya innovativa sätt att ge service.
- » Pilotprojekt för nya lösningar.

Mål

- » Alla butiksorter har tillgång till bredband i form av fiber.
- » Ny teknik tillämpas.
- » Nya tekniska och innovativa lösningar tas fram.

2. Tillgänglighet till framför allt dagligvaror och drivmedel

Service är avgörande för var folk vill bo och var företag etablerar sig. Tillgången till service är avgörande för attraktionskraften hos en bygd. De orter som har arbetsplatser, offentlig service i form av vård, omsorg och skola, ett bra kulturutbud och bra kommunikationer ger ofta ett bra underlag för kommersiella servicegivare. Dock har vi bygder med vikande befolkningsunderlag, en äldre befolkning, få arbetsplatser och långa avstånd mellan byar och tätorter som också måste få fungerande servicelösningar. Här har kommunerna en viktig roll att se över hur varuförsörjning kan ordnas för de som inte själva kan ta sig till butik.

Insatsområdet ska främst bidra till att ge en bevarad eller ökad tillgänglighet till service inom rimliga avstånd genom olika funktionella lösningar i områden där marknaden inte kan tillgodose detta. Att hitta olika tillgänglighetslösningar vilka är anpassade utifrån ett lokalt och behovsanpassat medborgar- och företagsperspektiv är prioriterade.

Exempel på åtgärder

- » Stöd till investeringar i dagligvarubutiker.
- » Stöd till drivmedelsinvesteringar inklusive tillgång till förnybara drivmedel.
- » Stöd till utveckling av servicelösningar och stöd för att bevara servicefunktioner i utsatta områden.
- » Utvecklingsstöd till butiker och drivmedelsstationer – utbildning och konsultinsatser.
- » Pilotprojekt för att utveckla effektiva lösningar i utsatta områden.
- » Tillgänglighetsanpassning för personer med funktionsnedsättningar.

Mål

- » Bibehållen tillgänglighet till dagligvarubutiksservice i länet.
- » Bibehållen tillgänglighet till drivmedel.
- » Alla kommuner har en plan för varuförsörjning som underlag för stödgivning.

3. Samordning för en god service

I Jämtlands län har olika samordningslösningar provats under lång tid. På många orter har ideella krafter i form av byalag, intresseföreningar och liknande säkrat lokaler för butiksverksamhet och utvecklat flera samordningsfunktioner för att fortsatt bedriva service och försäljning av dagligvaror. Länet har lång erfarenhet av samordning av servicetjänster såsom apoteksservice, systembolagsutlämning, post- och paketutlämning, Svenska spel med mera.

Vi har även provat på samordnade distributionslösningar mellan servicegivare. Utveckling av bygdegårdsföreningar för samordning av bibliotek, café, post, skolbespisning, samlingslokal med mera har provats. Samordningslösningar mellan polis, arbetsförmedling, försäkringskassa och varuförsörjning i så kallade servicekontor har provats. En del lösningar fungerar, andra måste omprövas och gemensamt är att servicegivare hela tiden utvecklas och kan till exempel ge service i andra former, inte minst via internet. Ändå är det av stor vikt att

samordningslösningar fortsätter att utvecklas. Detta område ska ge förutsättningar till en god allmän servicenivå och stärkt service på landsbygden genom samordning av olika slag till bästa nytta för medborgare och företagare.

Exempel på åtgärder

- » Utveckla och testa nya hållbara transport- och logistiklösningar för servicetillgängligheten.
- » Samordning av offentlig och kommersiell service.
- » Testa nya samverkanslösningar mellan olika serviceslag.
- » Samordning av storskalig och småskalig varuförsörjning.
- » Skapa nya mötesplatser.
- » Involvera sociala ekonomins aktörer i servicefrågor.

Mål

- » Fler nya obeprövade hållbara transport- och logistiklösningar.
- » Fler samordnade servicelösningar.
- » Fler samarbetsprojekt mellan privata, offentliga och ideella sektorn.

4. Genomförandeprocess, ökad kunskap och nya metoder kring servicefrågor

Utvecklingen inom serviceområdet går som sagt mycket snabbt. Nya tjänster utvecklas ständigt och utbudet av varor och tjänster ökar stadigt. Våra köpmönster ändras beroende på utbud, koncentration av butiker i storhandelsområden, butikskoncept från olika aktörer, möjligheten att handla över nätet, ett allt större utbud av e-tjänster med mera. Det är inte möjligt att förutse alla former av serviceförsörjning och hur olika personer uppfattar tillgången till service.

Därför är det viktigt att ständigt ha beredskap att söka ny kunskap. Detta kan leda till att effektiva servicelösningar kan etableras i nya former. Genom att ha hög kunskap om tillgången till service i länet, vad som händer i vår omvärld och genom att bevaka trender inom serviceområdet kan nya metoder utvecklas, ny kunskap spridas som underlag för tekniska och organisatoriska lösningar. Genom speciella studier och analyser i kommunerna kan nya samordningssätt etableras. Det är också viktigt att länet har ett bra underlag för att följa hur servicen utvecklas för olika grupper som grund för de insatser man bör gå in med.

För att programmet ska få bra genomslag är det också viktigt att underhand kunna arbeta med processer för till exempel större delaktighet och mer riktade insatser. Det är också viktigt att kommunicera arbetet med Serviceprogrammet.

Exempel på åtgärder

- » Fördjupade analysunderlag för män och kvinnor i länet inom serviceområdet.
- » Pilotprojekt för att testa nya metoder.
- » Utveckling av planeringsunderlag för såväl länet som kommunerna.
- » Samarbete med SCB, Tillväxtanalys, Jordbruksverket med flera kring analysfrågor.
- » Studier i hur män och kvinnor upplever tillgången till service.

- » Analys av miljöpåverkan genom olika servicelösningar.
- » Utformning av ett genomförandepartnerskap.
- » Framtagning av urvalskriterier för stöd.
- » Utarbeta en kommunikationsplan för serviceprogrammet.

Mål

- » Ökad kunskap om kvinnor och mäns behov av social infrastruktur.
- » Nya metoder anpassade för kvinnor och mäns behov av serviceförsörjning.
- » Ett gemensamt planeringsunderlag, där individbaserad statistik är könsuppdelad, för länet och kommunerna.
- » Träffsäkrare och effektivare insatser med offentliga medel.

Finansiering tas fram i årliga handlingsplaner

En stor del av medlen för åtgärderna i programmet kommer från företagens och organisationernas ordinarie budget i samband med investeringsåtgärder och särskilda satsningar. Utöver detta kan särskilt stöd utgå genom förordningen för stöd till kommersiell service (2000:284), projektmedel via 1:1-anslaget, de regionala strukturfondsprogrammen, Interreg Sverige/Norge-programmet, nationella utvecklingsmedel, Landsbygdsprogrammet 2014–2020 inklusive LLU, kommunerna, landstinget samt övrig finansiering av andra organisationer och företag.

De årliga handlingsplanerna kommer att utformas inom ramen för detta program med konkreta mål, specificerade åtgärder, utpekade genomförare och bedömd finansiering. För 2014 fastställs handlingsplanen i samband med att programmet antas och för åren därefter fastställs respektive handlingsplan inför det nya året. Handlingsplanerna följs upp årligen och denna uppföljning ligger till grund för nya åtgärder.

Partnerskap

Det regionala serviceprogrammet ska tas fram och genomföras i ett brett partnerskap i länet. Länsstyrelsen har i ett första skede bjudit in ett stort antal organisationer, utifrån den medverkan vi haft i nuvarande serviceprogram, till ett partnerskapsmöte den 10 december 2013. Vid detta möte informerades om riktlinjerna för programmet, tidplan, den analys vi gjort, hur service kan ges på jämställt sätt, vilka insatser man ser och hur ett fastare partnerskap ska utformas. Runt 25 personer deltog i detta möte från kommuner, ideella organisationer, servicegivare och företagsorganisationer. Grunderna för programmet formades.

Ett förslag till program skickades ut för synpunkter till alla organisationer på "partnerskapslistan". Samtliga kommuner, Regionförbundet Jämtlands län, Jämtlands läns landsting, Lantbrukarnas riksförbund, ICA Sverige och en enskild handlare i länet lämnade många bra synpunkter på förslaget. Programmet har bearbetats utifrån dessa synpunkter och därefter behandlats vid ett ytterligare partnerskapsmöte den 25 februari då några slutliga justeringar gjordes. Vid detta möte diskuterades också ett så kallat genomförandepartnerskap. Ett

sådant partnerskap kommer att ha en viktig roll i utformningen av årsvisa handlingsplaner och i uppföljningen av programmets insatser. Att forma ett genomförandepartnerskap föreslogs vara en första insats i 2014 års handlingsplan.

Kommunalt deltagande

Kommunerna är viktiga aktörer i servicefrågor. Dels har de många viktiga offentliga servicefunktioner inom skola, omsorg och vård, dels har de ett omfattande planeringsansvar för sin kommun där kommunernas tillväxtfrågor också hanteras. Kommunerna är också viktiga aktörer för näringslivs- och landsbygdsutveckling.

Kommunerna har enligt plan- och bygglagen (PBL) ansvaret för den fysiska planeringen i form av detalj- och översiktsplaner. Det är också kommunerna som ansvarar för hanteringen av bygglovsfrågor, både inom och utom detaljplanlagda områden. Kommunerna kan därmed påverka var nya etableringar av serviceanläggningar av olika slag kan ske.

Därför är ett kommunalt deltagande avgörande för hur insatser i serviceprogrammet kan få genomslag. Samordning av den kommunala servicen med privata och ideella servicegivare är viktigt att beakta och utveckla. Kommunernas bostadsplanering måste ligga i harmoni med tillgång till service. Kommunerna kommer att behöva lägga stor kraft på att locka till bosättning och företagsetablering för att klara att bibehålla sin konkurrenskraft, de demografiska utmaningarna och generationsskiftet då fyrtingalisterna går i pension. Men kommunerna måste också hantera avfolkningsbygder, bygder som sakta mister såväl företag som invånare där främst äldre personer kommer att ha behov av tillgång till service. Kommunerna är viktiga i planering av varuförsörjning till dem som inte kan ta sig till butik.

Kommunerna har en viktig roll i partnerskapet men kan också ha roller i att utveckla pilotinsatser inom serviceområdet, organisera sin verksamhet tillsammans med andra servicegivare för bättre tillgänglighet, samarbeta med ideella krafter och investera i strategiska mötesplatser för att skapa attraktiva bygder. Alla kommuner bör ha en aktuell plan för varuförsörjning och service. Länsstyrelsen bör underlätta kommunernas arbete med att ta fram dessa planer genom att bistå med underlag och metodstöd och ge möjligheter till erfarenhetsutbyte och samordning.

Uppföljning/utvärdering

Riktlinjerna anger ett tydligt krav på att programmen ska utformas så att det är möjligt att följa upp och utvärdera genomförandet kontinuerligt under programmets gång.

Programmet kommer att ha en uppföljnings- och utvärderingsplan med en beskrivning av hur genomförda insatser ska följas upp, hur resultat och måluppfyllelse ska utvärderas samt hur resultaten ska tas tillvara för att bidra till lärande. Här kommer också att beskrivas hur information om programmets

genomförande och resultat ska spridas etcetera. Utvärderingsplanen kopplas till respektive års handlingsplan.

Uppföljning och utvärdering struktureras utifrån de valda utvecklingsområdena och kommer på programnivå att länkas till de mål som sätts upp för respektive område. Indikatorer kommer att fastställas där detta är möjligt och en stor del av tillgänglighetsdata kommer att hämtas från Tillväxtanalys. Uppföljning och utvärdering kommer att presenteras vid årliga möten i samband med att de nya handlingsplanerna tas fram.

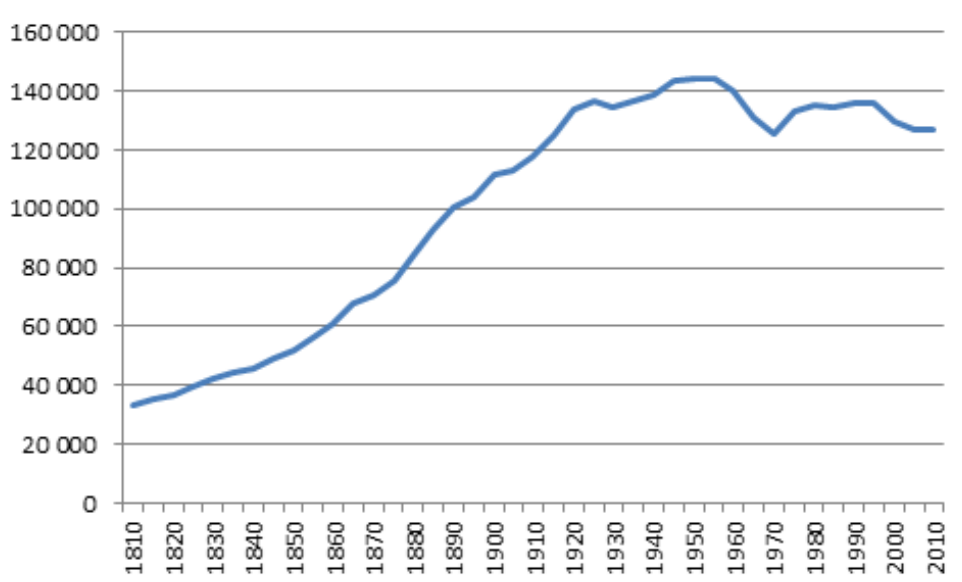
Varje år ska genomförda insatser och uppnådda resultat redovisas till Tillväxtverket som har i uppdrag att sammanställa och redovisa hur länen genomför sina respektive regionala serviceprogram till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Redovisningar avseende hur genomförandet fortskrider ska således årligen redovisas till Tillväxtverket enligt följande plan:

- » Delredovisning 1 den 31 januari 2015
- » Delredovisning 2 den 31 januari 2016
- » Delredovisning 3 den 31 januari 2017
- » Delredovisning 4 den 31 januari 2018
- » Slutredovisning som avser hela perioden 2014–2018 ska lämnas till Tillväxtverket senast 31 januari 2019.

Analys förutsättningar i länet (bilaga)

Historisk tillbakablick – befolkningsutveckling

DIAGRAM 1. BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN I JÄMTLANDS LÄN DE SENASTE 200 ÅREN

Jämtlands län befolkades till stor del under 1800-talet. Befolkningen har dock minskat i länet sedan mitten av 1950-talet då invånarantalet var som högst. Den stora befolkningsminskningen från slutet av 1950-talet till början av 1970-talet berodde på struktumvandlingen på arbetsmarknaden där mekaniseringen och rationaliseringen inom dåvarande basnäringarna i länet, jord- och skogsbruket, ledde till avsevärt färre jobb i dessa näringar. Detta bidrog till en kraftig utflyttning från länet till expanderande industrier i andra delar av landet. Efter en ökning av befolkningen under 1970-talet var invånarantalet relativt konstant fram till slutet av 1990-talet då antalet invånare i länet som helhet återigen började minska. Denna gång berodde minskningen bland annat på stora besparingar inom offentlig sektor där en stor del av arbetskraften var sysselsatta, främst kvinnor. Den påföljande utflyttningen ledde till födelseunderskott och en ålders- och könsstruktur i obalans. Länet har nu cirka 126 000 invånare, men förändringen i länets kommuner de senaste 25 åren är väldigt olika vilket framgår av tabell 1 nedan. Vissa kommuner har förlorat 25 procent av sin befolkning.

Jämtland är det län som har näst lägst andel utrikesfödda. Endast Gotlands län har lägre andel. I samtliga av länets kommuner har dock andelen utrikes födda ökat under hela 2000-talet och detta är en viktig demografisk utvecklingsfråga i alla kommuner. I länet som helhet har andelen utrikes födda ökat från 4,1 procent till 6,9 procent de senaste tio åren. Högst andel utrikesfödda finns för närvarande i Bräcke och Strömsunds kommuner med 9,4 respektive 9,3 procent. En stor del av förklaringen är de ökade flyktingsströmmarna i världen. Många av de nyanlända saknar tillgång till bil, varför de är särskilt beroende av tillgång till dagligvarubutiker på bostadsorten eller att det åtminstone går att nå en butik med kollektivtrafik.

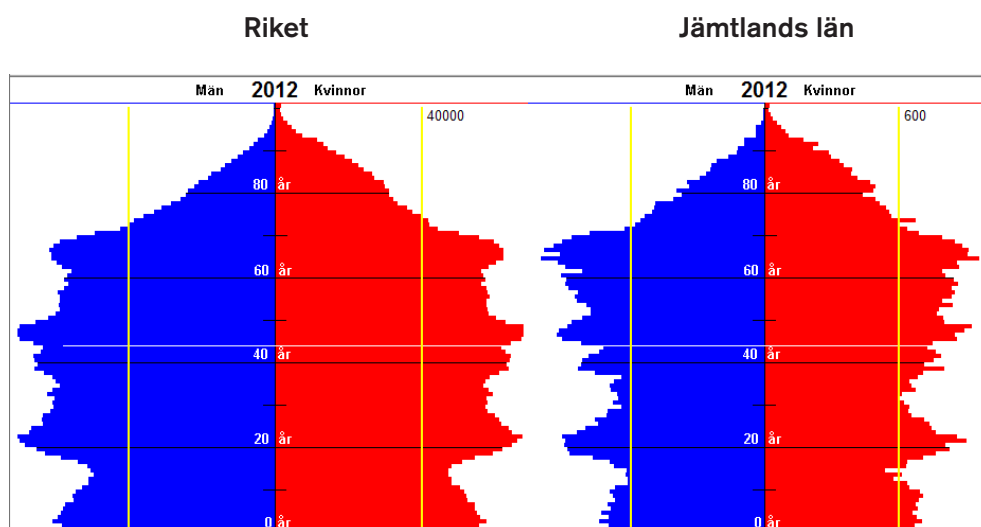
Tabell 1. Befolkningsförändringar i Jämtlands län under 25 år

Kommun/Region	Antal		Förändring 1987–2012	
	1987	2012	Antal	Procent
Berg	8 538	7 215	-1 323	-15,5
Bräcke	8 578	6 655	-1 923	-22,4
Härjedalen	12 520	10 246	-2 274	-18,2
Krokom	13 899	14 590	691	5,0
Ragunda	7 109	5 466	-1 643	-23,1
Strömsund	16 217	12 138	-4 079	-25,2
Åre	9 614	10 406	792	8,2
Östersund	56 914	59 485	2 571	4,5
Jämtlands län	133 389	126 201	-7 188	-5,4
Riket	8 414 083	9 555 893	1 141 810	13,6

Källa: Regionfakta.com

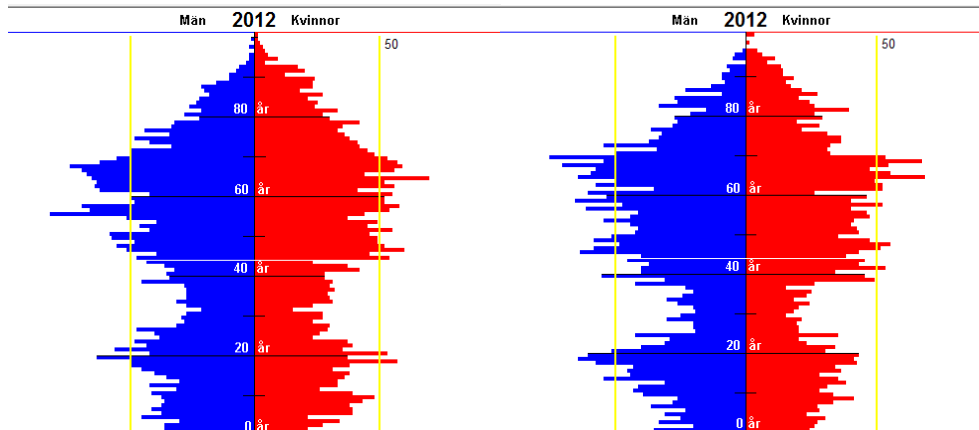
Befolkningsstruktur

Befolkningspyramider – Riket, länet och kommunerna

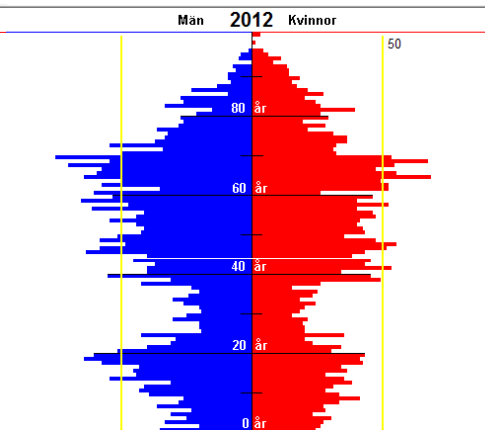

Befolkningsstrukturen i länet som helhet avviker inte dramatiskt mot riksgenomsnittets, även om andelen äldre är något högre i Jämtlands län än i riket som helhet. Däremot finns stora skillnader i befolkningsstrukturen mellan länets olika kommuner vilket tydligt framgår av befolkningspyramiderna på nästa sida. Andelen barn är mycket liten i alla kommuner utom i Krokoms, Åre och Östersunds kommuner. I alla kommuner utom i Åre och Östersunds kommuner finns en tydlig "midja" på pyramiden med få unga vuxna. Detta förklaras till största delen av flytt från födelsekommunen till kommuner som erbjuder högre utbildning eller bredare arbetsmarknader.

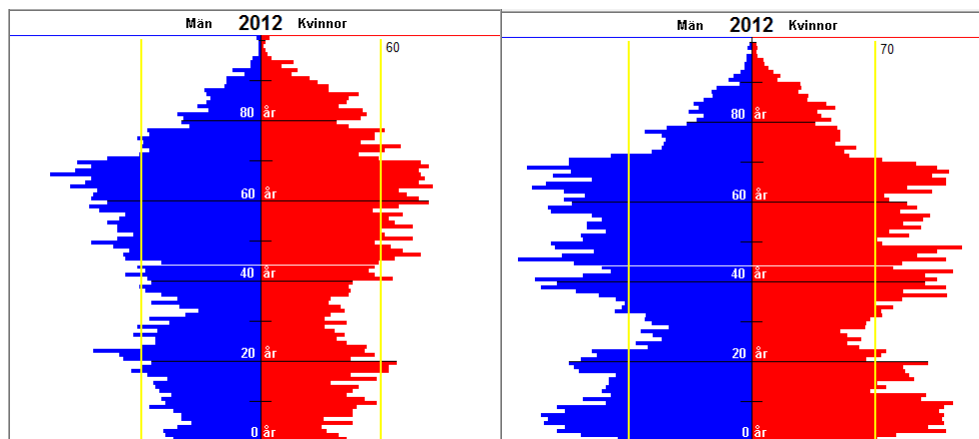
Bergs kommun

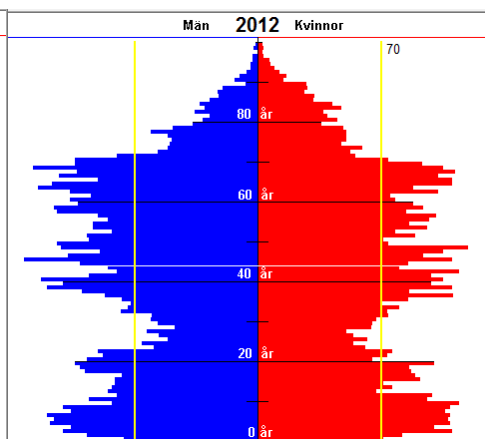
Bräcke kommun

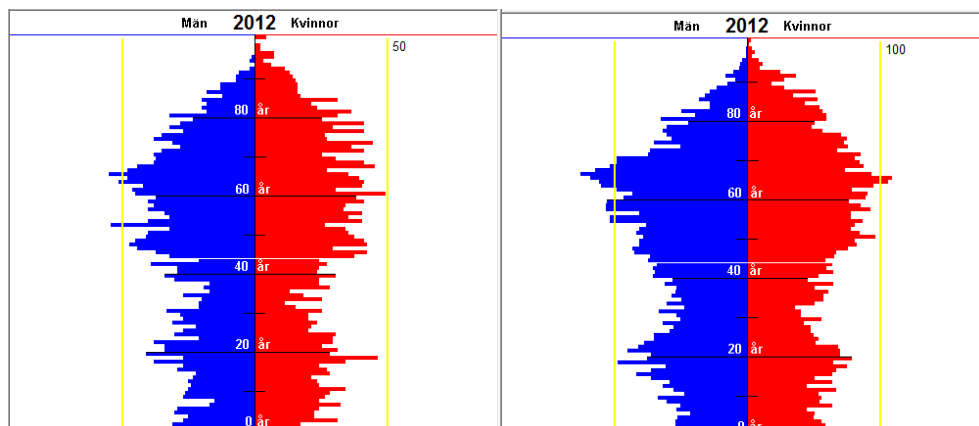
Härjedalens kommun

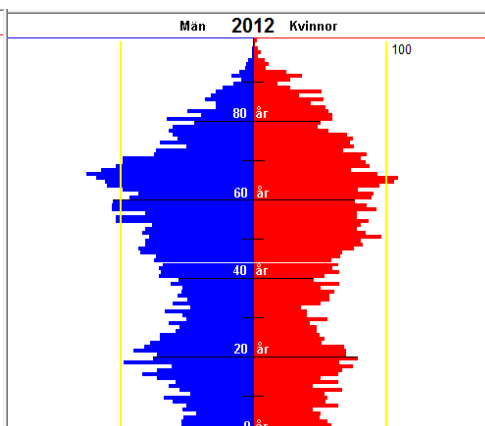
Krokoms kommun

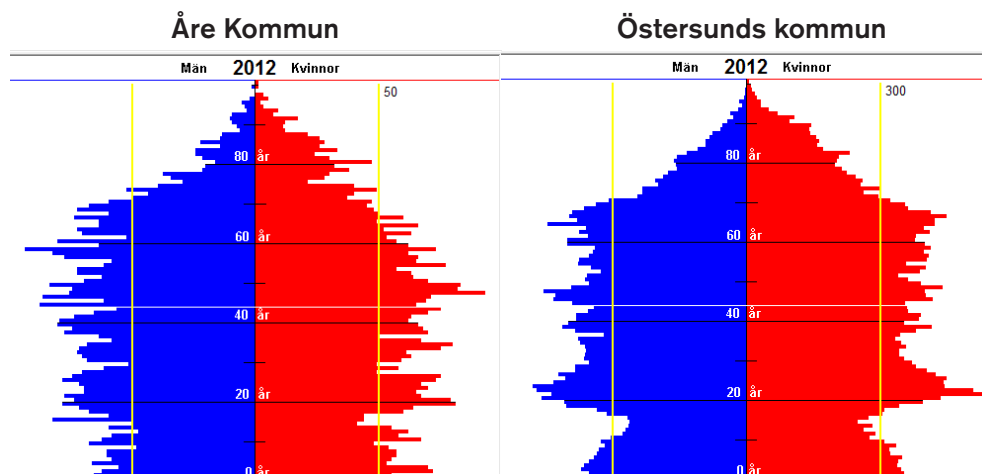

Ragunda kommun

Strömsunds kommun

Källa: <https://www.h5.scb.se/kommunfakta/pyramider/index.asp>

Att andelen kvinnor i familjebildande och yrkesverksamma åldrar är lägre i många av de mindre kommunerna framgår också tydligt. I Östersunds kommun är bilden den motsatta vilket bland annat förklaras av fler kvinnliga än manliga studenter och en både större och bredare arbetsmarknad.

Av pyramiderna kan man också dra slutsatsen att befolkningsantalet med största sannolikhet kommer att fortsätta att minska i de flesta av länets små kommuner. Det krävs mycket stora inflyttningsöverskott för att häva den utvecklingen. I Östersunds, Krokoms och Åre kommuner finns däremot förutsättningar för befolkningsökning. Det bör noteras att befolkningsutvecklingen ser väldigt olika ut också inom respektive kommun. Efter stråket utmed väg E14 och Mittbanan ökar befolkningen i såväl Östersunds, Krokoms som Åre kommuner, medan den minskar i många andra delar av även dessa kommuner.

Länets totala befolkningsantal kan dock bedömas komma att vara relativt konstant under den närmaste framtiden.

Länet har en stor andel fritidshus där många har så kallade "second home", delårsboende under ledigheter, vilket har stor betydelse för upprätthållande av lokal service. Detta syns inte i befolkningssiffrorna och där syns inte heller viss säsongarbetskraft i besöksnäringen.

Befolkningsutvecklingens påverkan på dagligvaruservicen

Befolkningsutvecklingen har påverkat dagligvaruservicen och under de senaste 50 åren har det skett en drastisk förändring av serviceutbudet i Jämtlands län. Under 1950 och tidiga 1960-talet fanns det cirka 350–400 butiker och lanthandlare etablerade runt om i länet. Många av dessa butiker fanns också inom samma orter. Under 1960-talets befolkningsmässiga utflyttningsvåg tvingades många handlare att avveckla sina rörelser. Det var inte bara folkomflyttningen som var orsak till nedläggningarna av dagligvarubutikerna utan också det faktum att människorna under den här tiden blev mer mobila och kunde förflytta sig mellan orter på ett helt annat sätt än vad som tidigare varit möjligt. Under de sista åren av 1960-talet och första delen av 1970-talet hade nedläggningstakten nått en sådan

nivå att statliga stödåtgärder (det kommersiella stödet till glesbygd) sattes in i syfte att förhindra fortsatt serviceavveckling.

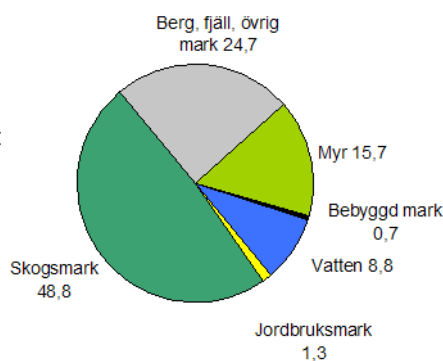
Under 1990-talets början hade fortfarande ett stort antal orter tillgång till flera butiker inom sina lokalområden. Det finns inga exakta uppgifter som beskriver det faktiska butiksantalet men uppskattningsvis fanns det cirka 180–185 dagligvarubutiker, tätortsbutikerna inräknade. Butikerna i framför allt landsbygdsområdena upplevde fortlöpande lönsamhetsförsämringar under den här tiden. Efterfrågan på statliga driftstöd var också stor under denna tid. Konkurrenssituationen i flerbutiksorter i kombination med brist på tillgång till statliga stöd (stöd beviljas enbart till enbutiksorter), medförde att många butiker avvecklade sin verksamhet. Effekten av detta blev att den kvarvarande butiken fick en tillfällig uppgång under några år. Etableringen av köpcentra i Östersund under det senaste årtiondet har förändrat inköpsvanorna hos många både i och utanför Östersund. De nya stora butiksetableringarna har därmed förändrat förutsättningarna för butiker både i Östersunds stad och på andra orter.

De ekonomiska marginalerna för de minsta butikerna har minskat under senare år. Det ökande behovet av både servicebidrag och investeringsstöd är tydliga indikatorer på detta. Stödnivåerna har ökat från cirka 600 000 till drygt 1,2 miljoner kronor per år under de senaste åren.

Naturgivna förutsättningar

Länet har ett varierat landskap, rikt på naturresurser och är mycket vackert att bo och leva i. Länet omfattar landskapen Härjedalen och Jämtland samt mindre delar av Ångermanland och Hälsingland. Länets landareal omfattar drygt 50 000 km². Knappt 65 procent utgörs av skogs- och myrmark, 25 procent är fjäll och 9 procent är vatten. Jordbruksmarken uppgår till drygt 1 procent av länets totala areal.

DIAGRAM 2. AREALFÖRDELNING AV NATURTYPER I JÄMTLANDS LÄN

Livsvillkor – Leva och Bo

Glest befolkat med spridd bebyggelsestruktur

Jämtlands län har främst två samverkande förutsättningar som skiljer länet från övriga landet. Länet är ytmässigt mycket stort. Det omfattar 12 procent av Sveriges landyta men har bara 1,3 procent av landets befolkning eller 126 000 invånare. Länets befolkning är inte större än att halva befolkningen skulle kunna rymmas på en stor fotbollsarena samtidigt. Det gör länet till en av de mest glest befolkade regionerna inom både Sverige och EU. Här bor 2,5 invånare per kvadratkilometer jämfört med rikets 23,4 invånare per kvadratkilometer och EU:s 117 invånare per kvadratkilometer.

Den andra särskiljande faktorn är att Jämtlands län har en mer spridd bebyggelsestruktur än övriga landet med ett mycket stort antal småorter och byar över större delen av länets yta och ett fåtal tätorter med en befolkning mellan

1 000 och 4 000 invånare. Länet har en stad, Östersund, som ligger centralt i länet, vid östra sidan av Storsjön och har ett invånarantal som är tio gånger större än de största övriga tätorterna i länet. Invånarantalet i Östersunds tätort är större än summan av invånarna i samtliga övriga tätorter i länet. Av länets befolkning bor 65 procent i byar och små samhällen (upp till 4 000 invånare). Detta avspeglar sig också i andelen män och kvinnor i åldrarna 20–39 år som bor på landsbygden inklusive små tätorter. I länet bor 54 procent av kvinnorna och 58 procent av männen där mot 31 respektive 32 procent i riket.

Infrastruktur och kommunikationer

Länets geografiska läge och storlek gör att många länsbor har närmare till tätorter och regioncentra i andra län än till länets stad Östersund. I väster finns närheten till Trondheim, Norges fjärde största stad. I öster finns närheten till bland annat Sollefteå och Sundsvall.

Pendling

I Jämtlands län är arbetspendlingen mellan kommunerna omfattande. Östersunds stad intar en dominerande ställning när det gäller utbudet av arbetstillfällen inom såväl privat som offentlig sektor. En omfattande arbetspendling sker därför till Östersundsområdet. Tillgänglig pendlingsstatistik beskriver bara pendling över kommungränser. Då kommunerna i Jämtlands län är stora till ytan fångas därför inte hela den verkliga pendlingen upp i statistiken. Det kan ändå konstateras att till Östersunds kommun arbetspendlar cirka 4 800 personer från övriga kommuner. Inpendlingen från Krokoms kommun svarar för ungefär hälften av denna siffra, men även från övriga kommuner förekommer en betydande arbetspendling. Generellt sett pendlar män oftare längre sträckor än kvinnor och högutbildade pendlar oftare längre än lågutbildade. Kvinnor utnyttjar kollektivtrafik för sin arbetspendling i högre utsträckning än män. Dessa generella mönster finns också i Jämtlands län.

Tabell 2. Arbetspendling över kommungränserna år 2011 i Jämtlands län.

Män och kvinnor									
År 2011	Arbetsställekommun								
Bostadskommun	Berg	Bräcke	Härjedalen	Krom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund	SUMMA:
Berg	2 561	7	73	27	2	4	26	693	3 393
Bräcke	18	2 018	9	19	144	7	3	531	2 749
Härjedalen	44	3	4 487	9	0	0	0	129	4 672
Krom	14	7	9	3 834	9	77	157	2 380	6 487
Ragunda	5	30	1	10	1 937	13	6	228	2 230
Strömsund	89	5	5	28	6	4 768	6	342	5 249
Åre	27	2	7	143	3	5	4 211	496	4 894
Östersund	271	186	62	836	113	158	235	26 018	27 879
Summa	3 029	2 258	4 653	4 906	2 214	5 032	4 644	30 817	57 553

Källa: SCB.

Kollektivtrafik och transporter

Den spridda bebyggelsestrukturen i länet kombinerat med långa avstånd gör att underlaget för kollektivtrafik är mycket svagt på de flesta håll. Det finns dock vissa områden och vissa stråk med större befolkningskoncentrationer med, relativt sett, bättre underlag för kollektivtrafik. De flesta busslinjer på landsbygden är uppbyggda efter elevernas behov av resor till och från skolan. I takt med att elevantalet minskar på många håll i länet minskar underlaget för dessa busslinjer. Då underlag inte längre finns för linjetrafik för skolelever försvinner samtidigt möjligheterna för övriga resenärer att nyttja busstrafiken då dessa ensamma inte utgör tillräckligt underlag för att upprätthålla trafiken. Taxi spelar en viss roll för att upprätthålla kollektivtrafik. Bussgods fyller i dag en viktig funktion för bland annat många av de mindre butikerna i länets glesare delar.

Stråket utmed väg E14 och Mittbanan har relativt sett stora befolkningskoncentrationer med potential för en större andel kollektivresande. Ett stort antal av de boende efter stråket pendlar in mot Östersund, men pendling i den motsatta riktningen förekommer också. Inte minst har pendlingen in mot Åre ökat under senare år.

Omfattande vägnät – samma längd som runt ekvatorn

Det statliga vägnätet i länet omfattar totalt 6 046 kilometer. Av det mer finmaskiga enskilda vägnätet i länet, som totalt är närmare sex gånger mer omfattande och i huvudsak består av skogsbilvägar, får endast cirka 325 mil statliga bidrag till vägunderhållet. Två nationella vägstråk korsar länet, dels E14 i öst-västlig riktning från Sundsvall till Trondheim och dels E45 som går genom länet i nord-sydlig riktning. Alla kommuner har en riksväg eller europaväg som leder till Östersund. Standarden på både det statliga och det enskilda vägnätet i länet är i ett flertal områden svag, vilket medför att vägnätet i dessa områden regelbundet har starkt begränsad framkomlighet eller periodvisa avstängningar av vägarna under tjällossningsperioden. Dessa årstidbundna begränsningar i delar av vägnätet utgör ett betydande hinder för befolkning och företag, inte minst besöksnäringen, särskilt under våren.

Flygplats i varje landskap

I Jämtlands län finns två flygplatser med reguljär flygtrafik, dels Åre Östersund flygplats på Frösön som ingår i det nationella flygplatsutbudet, och dels den regionala flygplatsen i Sveg med direktflyg till Stockholm. Närheten till den internationella flygplatsen Vaernes, Trondheim är av stor betydelse för fjällvärdens besöksnäring. För de östra länsdelarna spelar Midlanda flygplats i Västernorrland en viktig roll.

Järnväg åt fler väderstreck

Tre järnvägsbanor passerar länet; Norra stambanan, Mittbanan och Inlandsbanan. Mittbanan mellan Sundsvall-Ånge-Östersund-Storlien-Trondheim har under senare år fått ett kraftigt utökat trafikutbud. Mellan Sundsvall och Östersund ansvarar Norrtåg för närvarande för nio dubbelturer per dag (utöver de turer som SJ kör på banan till och från Stockholm). Mellan Östersund och Duved ansvarar Norrtåg för fem dubbelturer per dag, varav två går vidare till Trondheim. Från Östersund mot centrala knutpunkter i landet som exempelvis Stockholm, Göteborg och Malmö svarar för närvarande SJ för trafiken. Inlandsbanan mellan Mora och

Gällivare passerar länet via Sveg–Östersund–Höting och är främst en bana för godstransporter, men används under sommarsäsongen även för turisttrafik. Det bör också noteras att Inlandsbanan fått en förnyad betydelse för turistnäringen genom den persontrafik för vinterturism som framgångsrikt etablerats på banan sedan föregående säsong.

Bredband

Jämtlands län har den mest spridda befolkningsstrukturen i hela landet. Länet är också stort till ytan. Detta innebär långa avstånd för många människor och företag. Tillgång till fungerande internet ger nya möjligheter och är särskilt viktigt för företag och boende i ett län som Jämtland. Tillgång till bredbandstjänster med hög hastighet och kvalitet är i dag en självklar förutsättning för företagande på landsbygden, likväl som tillgången till offentlig och kommersiell service.

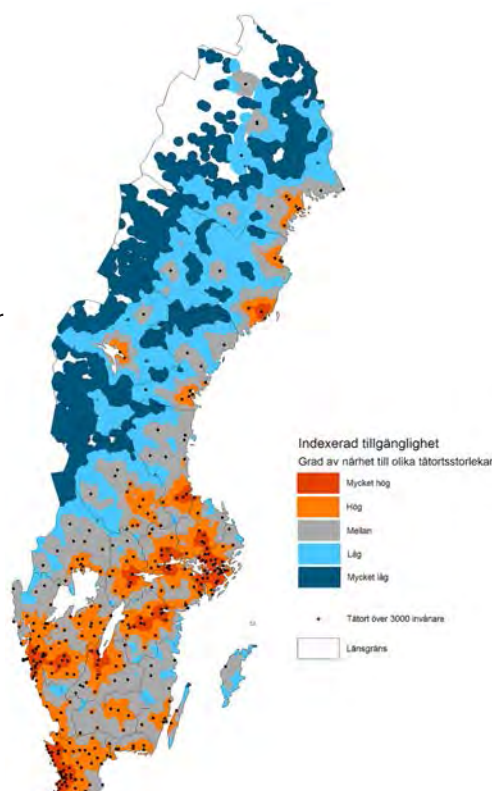
I Jämtlands län är målet att 90 procent av befolkningen ska ha tillgång till bredband om 100 Mbit/s (samma som det nationella målet) och resterande 10 procent ska ha tillgång till minst 10 Mbit/s år 2020. I oktober 2012 hade 39 procent av Jämtlands hushåll tillgång till bredband 50 Mbit/s, för hushållen på landsbygden var motsvarande siffra 18 procent.² Variationerna i tillgång till bredband i länets landsbygdsområden är mycket stora, från 48,5 procent till 0 procent i länets olika kommuner. Det sker emellertid en snabb utveckling på området. Dels sker en utbyggnad av fiber på många håll i länet, ofta med statligt stöd. Dels sker en utbyggnad och uppgradering av de mobila bredbandsnäten.

Tillgänglighet

Som en av Europas mest perifera regioner och med en i europeiska sammanhang extremt låg befolkningstäthet har länet en föga smickrande särställning avseende tillgänglighet. Befolkningstäthet är traditionellt en avgörande faktor för nivån på en regions tillgänglighet, men även Ortsstrukturen har stor inverkan på möjligheterna att bygga effektiva system som främjar tillgänglighet och rörlighet.

Tätortsstrukturens betydelse återkommer i olika tillgänglighetsberäkningar. Exempelvis har myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, tagit fram en indexerad tillgänglighetsmodell som beskriver avstånd och tid med bil på farbara vägar till olika stora tätorter (200, 1 000, 3 000, 30 000 och 60 000 invånare) i Sverige. Maxavståndet har satts till 45 minuter vilket motsvarar en tänkt dagspendlingstid.

KARTA 1.
INDEXERAD TILLGÄNGLIGHET
Källa: Tillväxtanalys.se

² Statistik från PTS kartläggning 2012

Syftet med tillgänglighetsmodellen är att identifiera områden med liknande förutsättningar vad gäller tillgänglighet och att nå ett möjligt serviceutbud och en möjlig arbetsmarknad. I karta 1 visas resultatet av Tillväxtanalys indexerade tillgänglighetsberäkning utifrån grad av tillgänglighet till länets tätorter med fler invånare än 3 000, vilket för Jämtlands del endast innefattar orterna Strömsund och Östersund.

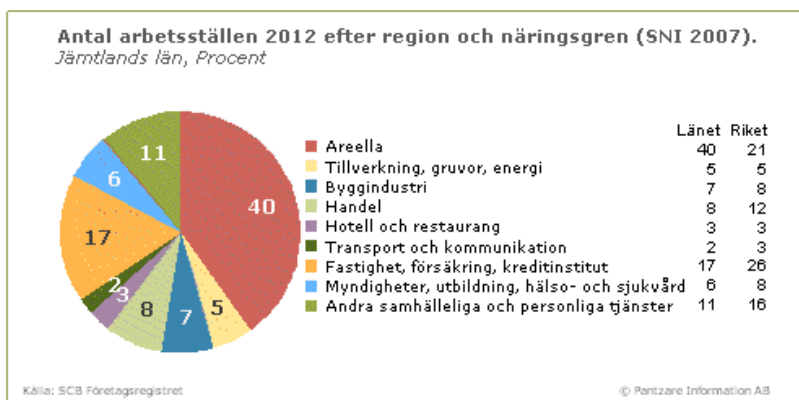
Näringsliv

Branschstruktur

Naturmässigt finns olikheter inom regionen från skogsland till vidsträckta fjäll. Även näringsmässigt finns stora skillnader inom regionen, där skogslandet har en betydligt större andel stora företag och industrier än fjällvärlden som i huvudsak präglas av turism. Den platsbundna primärproduktionen finns däremot över hela länet. Gemensamt för hela regionen är de långa avstånden till marknaderna för länets företag. Även de långa avstånden inom regionen kännetecknar Jämtlands län.

I länet så väl som i kommunerna är det den offentliga sektorn som skapar den största sysselsättningen. Betydande är också jord och skog, handel och transport. Det finns skillnader mellan kommunerna. Det syns särskilt i kommuner med större fjällanläggningar och mycket turism. Där är personliga och kulturella tjänster betydligt större än i kommuner med mer industri och tillverkning

DIAGRAM 3. PROCENTUELL FÖRDELNING AV ARBETSSTÄLLEN PER NÄRINGSREN

Källa: Regionfakta 2013

Mikroföretag dominerar

Ett typiskt företag beläget på landsbygden är ett mikroföretag³ med 1–9 sysselsatta. Sannolikheten är stor att det dessutom är ett soloföretag, det vill säga ett företag utan anställda. Detta företag producerar troligtvis arbets- eller kunskapsintensiva tjänster. Om inte är det troligt att det är ett jord- eller skogsbruksföretag. Mikroföretag sysselsätter en större andel i landsbygder än vad de gör i tätorter i alla delar av landet. Det är vanligare att ett företag på landsbygden är ett nystartat företag eller att det nyligen har övertagits av en ny företagare, jämfört med företag i tätorter. Sannolikt så är företagaren i de flesta fall en man. Exkluderas jord- och skogsbruket är skillnaderna små mellan landsbygd och tätort.

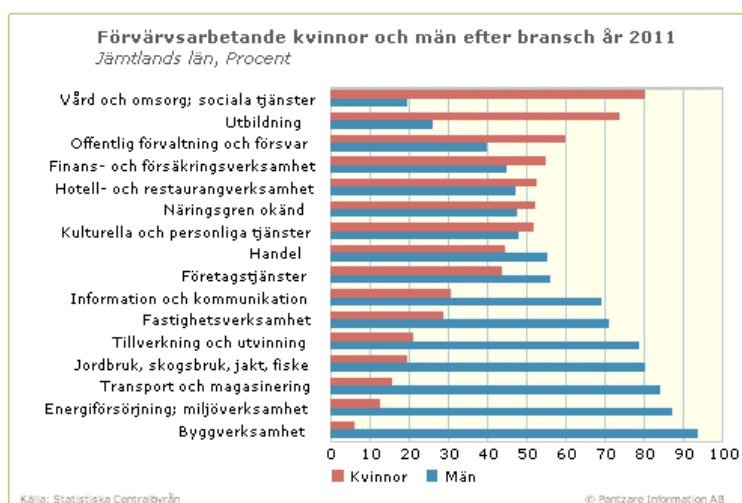
³ Mikroföretag är företag som sysselsätter färre än tio personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år.

I kommuner med sämre geografiska förutsättningar fungerar inte arbetsmarknaderna friktionsfritt och många människor startar så kallade levebrödsföretag om inget annat jobb går att få. Även om de många ny- och soloföretagarna i skogslänen inte har så hög sysselsättning, produktivitet eller ekonomisk tillväxt så kan de trots allt bidra till en positiv utveckling i ett längre perspektiv.

Könsuppdelad arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i länet är starkt könsuppdelad i de flesta branscher oavsett var man bor. Det finns påvisade samband mellan ekonomisk tillväxt och regioners förmåga att attrahera och sysselsätta kvinnor. Det har visat sig att det också finns samband mellan var kvinnor väljer att leva och graden av uppnådd jämställdhet.

DIAGRAM 4. FÖRVÄRVSARBETANDE KVINNOR OCH MÄN PER BRANSCH

Källa: Regionfakta.com, 2013

Att bryta könsuppdelning inom olika yrkesgrupper är en fördel även för arbetsgivaren, då det medför bredare rekryteringsunderlag, bestående av både kvinnor och män. Det innebär också att man ökar chansen till bra matchningar; "rätt kvinna på rätt plats". Det breddar arbetsmarknaden för både kvinnor och män, ökar trivselen och förbättrar karriärmöjligheterna.

Besöksnäring

Jämtlands län är en ledande Europadestination inom naturbaserade upplevelser. 2012 hade länet cirka 2,5 miljoner gästnätter.⁴ Det betyder att Jämtlands län har flest besökare per capita följt av Dalarna och Gotland. Besöksnäringen är en växande basnäring som genererar många arbetstillfällen också i kompletterande näringar. Kultur och kreativa näringar är drivkrafter för såväl individens som samhällets utveckling och är dessutom viktiga förutsättningar för besöksnäringens tillväxt.

Viktiga satsningar görs i att skapa året runtdestinationer i fjällvärlden som därigenom blir mer ekonomiskt hållbara. Antalet gästnätter av utländska besökare sommartid har ökat under de senaste åren och uppgick under år 2012 till

4 Tillväxtverkets rapport, Fakta om turism i Sverige 2012

255 000 loginätter (perioden juni–augusti). Besöksnäringen har stor betydelse för att upprätthålla service i länet.

Jämtlands län har sedan långt tillbaka en stark ställning som ett av landets ledande turistfiskelän mätt i antal besökare. Många företag och organisationer på landsbygden bedriver kommersiellt inriktad verksamhet baserad på fritidsfiske i Jämtlands län. De utvecklingssatsningar som skett med stöd av bland annat Landsbygdsprogrammet och tidigare strukturfondsprogram har bidragit till att många nya småskaliga företag i form av fiskecamper, uthyrnings-, tillverknings- och guideföretag har etablerats i länet.

Förutsättningarna för älg- och småviltsjakt är mycket goda i länet. Antalet sålda jaktkort har uppgått till cirka 12 500 per säsong under de senaste åren. Älgjakten är en central företeelse för många av länets invånare. Även jakt på björn och ripa är av betydelse. Strömsunds kommun betraktas som världens mest björntäta kommun och möjligheterna till kommersialiserad jakt på björn och annat vilt ökar i flera delar av länet.

Kompetensförsörjning

Utbildningsnivå

Länsinvånarna har generellt en lägre utbildningsnivå när det gäller eftergymnasiala studier än genomsnittet för riket (28,3 procent mot 33,7 procent i riket).

I länets landsbygdsområden är utbildningsnivån ännu lägre. Där har endast 23,8 procent av invånarna eftergymnasial utbildning. Prognoser pekar mot stora pensionsavgångar de närmaste åren och det kommer att bli avgörande för tillväxten att länet klarar av att kompetensmässigt matcha arbetsmarknadens behov med de arbetssökande. Fler yrken än tidigare kräver högre utbildning. Om arbetsgivare får svårt att rekrytera kompetent personal kan det leda till att man avstår från rekryteringen eller sänker sina krav vilket på sikt kan hämma utveckling av verksamheten och arbetsmarknaden som sådan. Länet står inför en utmaning att ta tillvara de resurser som finns i regionen i dag samt rusta de som saknar utbildning som är kompatibel med arbetsmarknadens behov.

Kunskapscentra

I länet finns flera kunskapscentra. Vi har Mittuniversitetet i Östersund, Grönt centrum i Ås där kunskap kring jordbruk och landsbygdsutveckling samlats, däribland Eldrimner nationellt resurscentrum för småskalig hantverksmässig livsmedelsförädling. I länet finns även Travskolan Wången (nationellt utbildnings- och utvecklingscentrum för svensk travsport). Jämtlands län har väl utvecklade möjligheter för distansutbildningar via Lärcentra. Dessutom finns många gymnasieutbildningar och yrkesutbildningar, framför allt i Östersundsregionen, men även ute i kommunerna.

Service

Tillgång till service är en nödvändig förutsättning för en ort ska kunna attrahera nyinflyttning eller behålla befolkning. Tillväxtanalys har konstaterat att faktorer som är avgörande för en Orts utveckling är bra infrastruktur, god offentlig service, närhet till arbetsmarknader, attraktivt boende och goda sociala strukturer⁵. Både boende och företag behöver en god service för att vardagen ska fungera. I vissa områden i länet bidrar besöksnäringen starkt till underlaget för god service.

Dagligvarubutiker

Antalet dagligvarubutiker har som redan nämnts minskat kraftigt. Under 1950-talet fanns uppskattningsvis 350–400 dagligvarubutiker i länet. År 1996 uppgick antalet till 186 och antalet butiker har därefter fortsatt att minska enligt tabell 3 nedan.

Tabell 3. Antal butiker 2004–2013	
År	Antal butiker
2004	182
2007	169
2012	143
2013	135

Många av de butiker som lagts ner under senare år har funnits på orter som tidigare hade fler än en butik, men det är också många orter som blivit helt utan butik under senare år. Av karta 3 nedan framgår (som röda prickar) vilka orter som hade butik år 2013 och vilka orter (markerade med blå prickar) som hade butik år 2004, men som därefter mist sin sista butik. Uppemot 20 orter i länet har under de senaste tio åren mist sin sista butik enligt den statistik som Tillväxtanalys tillhandahåller. Svaningen, Ånn, Mattmar, Landön, Alsen, Börtnan, Skålan, Hara, Marieby, Rissna, Våle, Nyhem, Pilgrimstad, Hällesjö, Sörbygden Älvros och Överhogdal är alla orter som under de senaste tio åren mist sin sista livsmedelsbutik. Att bilberoendet ökat och att många fått längre till sin närmaste butik står därmed alldeles klart.

Då många av butikerna på landsbygden också fungerar som ombud för post och paket och som apoteks-, systembolags- och spelombud har nedläggningen av den sista butiken ofta inneburit att också ovan nämnda servicefunktioner försvunnit från orten.

Det finns emellertid några exempel på orter där den ökande turistnäringen bidragit till öppnande av helt nya butiker. Tännadalen och Vemdalskskalet är två sådana exempel. Dock kvarstår det faktum att butiks nätet blivit allt glesare. Det är också fler orter som i dag bara har en butik. Sårbarheten ökar därmed för dessa orter.

De ekonomiska marginalerna för de minsta butikerna har minskat under senare år. Det ökande behovet av både servicebidrag och investeringsstöd är tydliga

5 Tillväxtanalys rapport 2011:11, Orter med befolkningsökning

indikatorer på detta. Stödnivåerna för servicebidraget har ökat från cirka 600 000 till drygt 1,2 miljoner kronor per år under de senaste åren.

KARTA 2. DAGLIGVARUBUTIKER ÅR 2004 OCH 2013 I JÄMTLANDS LÄN

Copyright_lantmäteriet_2013

Källa: Tillväxtanalys och underlag från kommunerna. Länsstyrelsens bearbetning

På karta 2 ovan redovisas bara livsmedelsbutiker som har öppet året om. Utöver dessa finns livsmedelsbutiker med öppet januari–maj i några av länets turistorter.

Hur tillgängligheten till närmaste livsmedelsbutik förändrats framgår av tabell 4 nedan:

Tabell 4. Tillgänglighet till dagligvarubutik år 2007 och 2012						
Restid med bil minuter		5–10	10–20	20–30	30–40	> 40
Antal personer 2007		15 963	6 892	951	112	55
Antal personer 2012		15 254	7 619	1 016	112	54
Förändring		-709	727	65	0	-1

Källa: Tillväxtanalys

Av tabellen ovan framgår att det blivit färre som når en butik på under tio minuter med bil. Däremot har antalet personer med mycket långa restider till sin närmaste butik varit i princip oförändrat under de senaste sex åren.

Hur många fler som inte längre kan cykla eller gå till sin närmaste butik framgår inte av statistiken från Tillväxtanalys. Resmönster till butik skulle vara intressant att kartlägga.

Tillgängligheten till närmaste butik varierar kraftigt i olika delar av länet. Av tabellen nedan framgår andelar av befolkning per kommun med olika restider till närmaste butik år 2012.

Tabell 5. Avstånd till närmaste livsmedelsbutik 2012					
Kommun/ Region	Befolkning	Andel (%) per avståndsklass			
		< 5 min	5–10 min	10–30 min	> 30 min
Berg	7 345	72,8	18,4	8,1	0,6
Bräcke	6 750	53,6	20,4	25,9	0,0
Härjedalen	10 341	83,1	9,0	7,8	0,0
Krokom	14 559	71,6	23,2	5,0	0,2
Ragunda	5 501	64,0	21,8	14,2	0,0
Strömsund	12 171	74,0	12,0	13,4	0,5
Åre	10 259	75,6	14,5	9,7	0,1
Östersund	59 373	90,9	6,8	2,3	0,0
Jämtlands län	126 299	81,0	12,1	6,8	0,1
Riket	9 470 368	91,2	7,2	1,6	0,0

Källa: Tillväxtanalys/Regionfakta.com senast uppdaterad 2013-01-29

Störst andel av kommuninvånarna med långa restider, mer än tio minuter till sin närmaste butik, finns i Bräcke, Ragunda och Strömsunds kommuner. Berg, Krokom, Strömsund och Åre är de kommuner där ett antal personer har mycket långa avstånd till butik.

Livsmedelsbutik i Funäsdalen.
Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län, Johan Look

Kooperativa lösningar

På några orter har olika lokala alternativ prövats för att trygga tillgången till service. Det har kunnat handla om att man gått samman i en ekonomisk förening för att exempelvis tillhandta lokal för livsmedelsbutik eller för att driva butiken i egen regi.

Hemsändning

Hemsändning är ett sätt för butikerna att stärka sin kundkrets och möjliggöra leveranser av varor till sina kunder i gles och landsbygd. Till den del av butiken hemsändningsverksamhet som bedrivs till de invånare vilka har svårt att ta sig till butik, kan butiken söka bidrag hos kommunen. Det är kommunen som avgör om, och i så fall hur, hemsändningen ska subventioneras. Statligt stöd kan lämnas som hemsändningsbidrag till kommuner som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Bidraget kan för närvarande lämnas med högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen, dock maximalt 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle.

Drivmedel

Utvecklingen när det gäller drivmedelsstationer i riket som helhet framgår av tabell 6 nedan.

Tabell 6. Antal drivmedelsstationer i riket per områdestyp 2009–2012

Områdestyp	2009	2010	2011	2012	Förändring 2009–2012	
					Antal	Procent
Glesbygd	220	219	226	218	-2	-0,90
Tätortsnära landsbygd	1 004	972	943	876	-128	-12,7
Tätort	2 434	2 315	2 265	2 120	-314	-12,9
Totalt	3 658	3 506	3 434	3 214	-444	-12,1

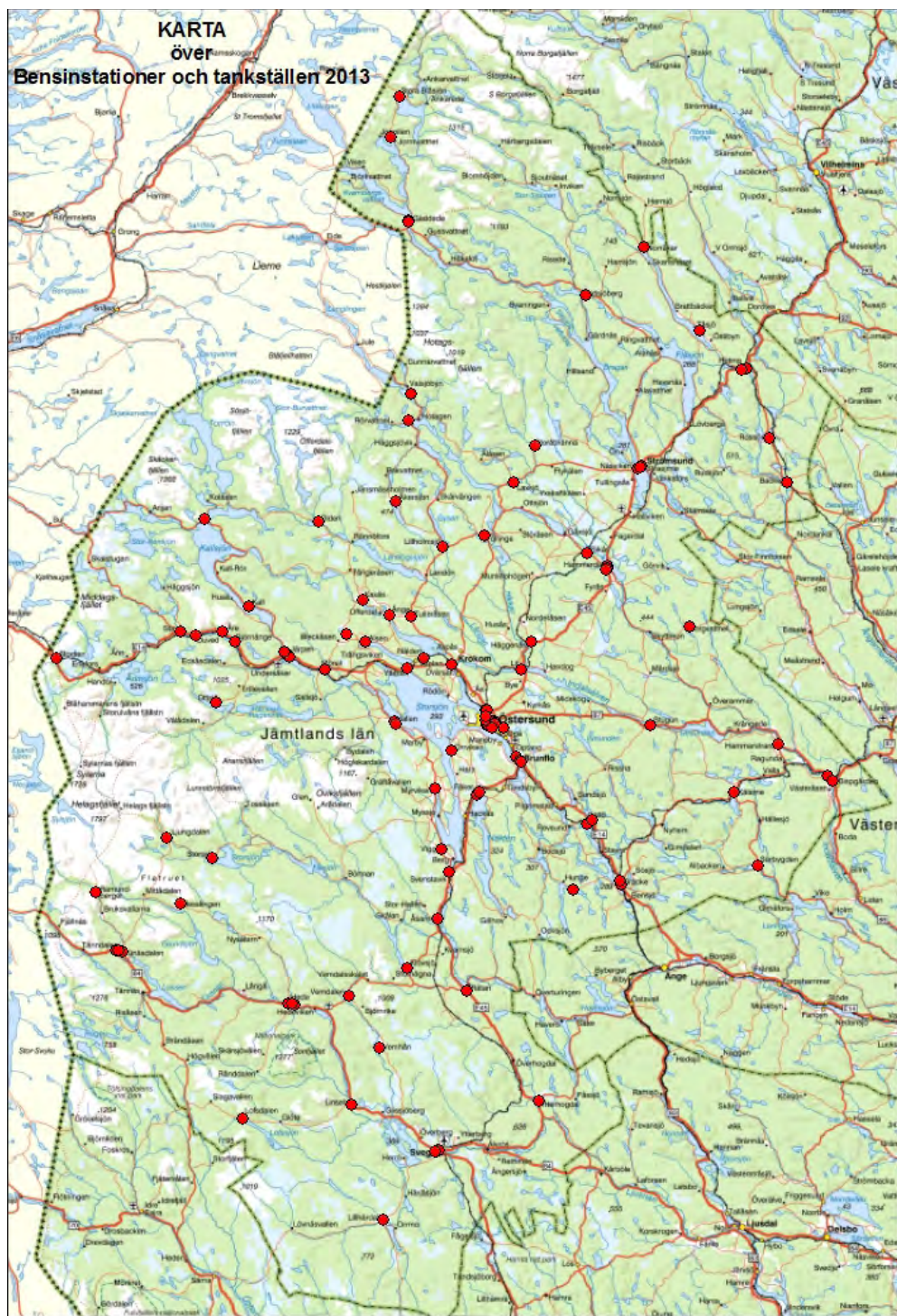
När det gäller drivmedelssituationen i Jämtlands län kan konstateras att antalet drivmedelsstationer i länet har minskat från 117 stycken år 2009 till 110 stycken år 2012. Flera av de nedlagda stationerna har funnits i orter som tidigare hade flera bensinstationer. Det har därmed inte blivit så mycket glesare mellan bensinstationerna under de senaste åren. Det kan också konstateras att många stationer under senare år har omvandlats till automatstationer. Vid såväl nedläggningar av bensinstationer som omvandlingar till automatstationer försvinner annan service så som vatten, luft och tillbehör. Många drivmedelsstationer har också ett enklare sortiment av dagligvaror.

Av karta 3 framgår de orter där det under år 2013 var möjligt att tanka sin bil.

Bensinstationen på Jamtli i Östersund. Foto: Marie Birkel.

KARTA 3. BENSINSTATIONER OCH TANKSTÄLLEN I JÄMTLANDS LÄN ÅR 2013

Copyright_lantmateriet_2013

Källa: Tillväxtanalys och underlag från kommunerna. Länsstyrelsens bearbetning

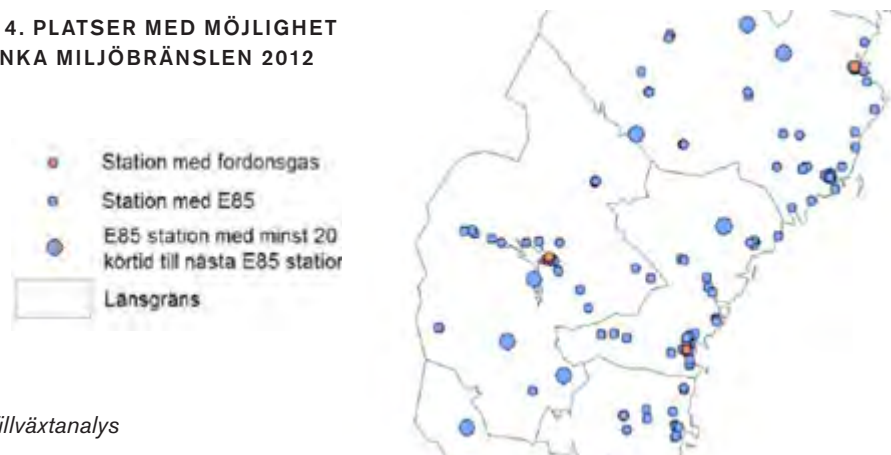
Förnybara drivmedel

Enligt lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel är de drivmedelsställen som under de två senaste åren sålt mer än 1 000 kubikmeter motorbensin eller diesel skyldiga att erbjuda minst ett förnybart drivmedel från och med 1 januari 2010. Transportstyrelsen utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag. Den eller de nämnder som fullgör uppgifter inom

miljöområdet utövar den lokala tillsynen inom kommunen. Ofta saknas stationer med förnybara bränslen i gles- och tätortsnära landsbygder.

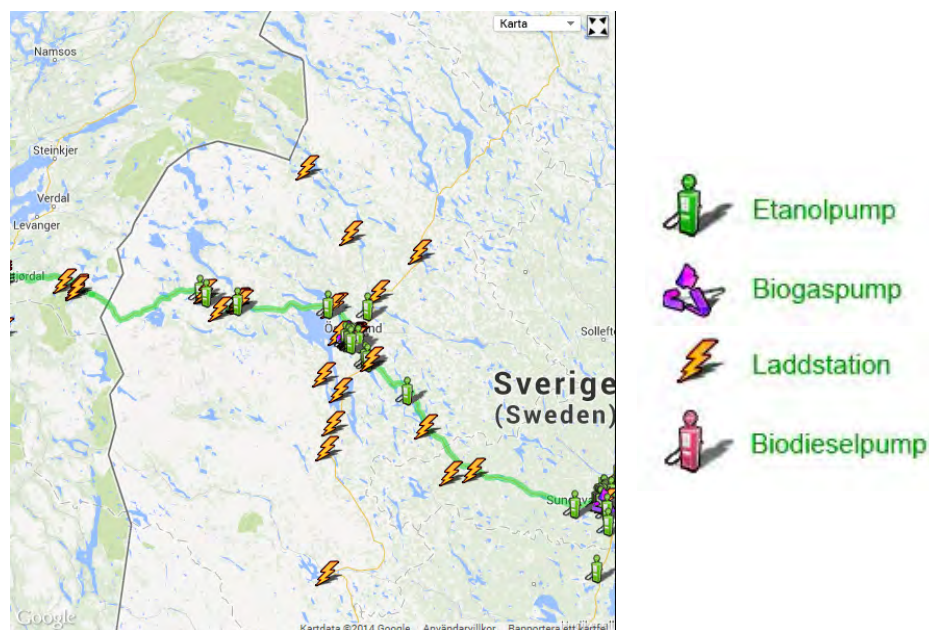
Av karta 5 nedan framgår var det fanns möjlighet att tanka miljöbränslen år 2012. Av karta 4 framgår inte var det finns tillgång till laddstationer för elfordon. Därför redovisas i karta 5 var det finns möjlighet att också ladda elfordon. Observera att denna karta endast redovisar tillgången till andra fossilfria bränslen än el efter väg E14. När det gäller tillgången till laddstationer för el redovisar dock kartan läget för länet som helhet.

KARTA 4. PLATSER MED MÖJLIGHET ATT TANKA MILJÖBRÄNSLEN 2012

Källa: Tillväxtanalys

KARTA 5. TANKSTATIONER FOSSILBRÄNSLEFRIA BRÄNSLEN 2013

Källa: <http://www.greenhighway.nu/laddstationer> (2014-01-02)

Apoteksvaror och apotekstjänster

Apoteksmarknaden i Sverige började avregleras år 2009. Det kan därför vara intressant att studera hur antalet apotek och apoteksombud har förändrats sedan dess. Nedan redovisas antalet apotek och apoteksombud år 2009 respektive år 2012.

Tabell 7. Antal apotek och apoteksombud i Jämtlands län		
	2009	2012
Antal apotek	23	24
Antal apoteksombud	53	51
Försäljningsställen receptfria läkemedel		151 (2011)

Källa: Tillväxtanalys

Som framgår av tabellen ovan har antalet apotek och apoteksombud varit i princip oförändrat i länet sedan avregleringen. Vi kan dock se ett stort antal försäljningsställen för receptfria läkemedel.

Post

Postens verksamhet omstrukturerades under början av 2000-talet. Strukturuomvandlingen ledde till ett ökat antal servicepunkter med i många fall längre öppethållandetider än tidigare. Postens lantbrevbärare når ut till i stort sett alla befolkade delar av länet för bland annat utdelning av brev och paket. Lantbrevbärarservicen fyller en mycket viktig funktion i länet. I några fall har denna funktion kunnat användas också för butikernas distribution av matvaror.

Posten har dock meddelat att det finns ett antal områden i länets mest glest befolkade delar där postdistribution utförs i dag, men där antalet fasta hushåll är lägre vad Post och Telestyrelsen (PTS) angett som minsta antal för krav på regelbunden postdistribution. Det handlar om totalt ett 90-tal hushåll i eller i närheten av områdena Blåsjön–Ankarvattnet, Häggnäset, Gussvattnet, Lidsjöberg–Härbergsdalen, Offerdal–Jänsmässholmen, Kallsedet–Överäng och Glen–Åsarna.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Dnr...../...../20.....
2015-04-21

SAMRÅD AV KOMMUNTÄCKANDE ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÅRE KOMMUN

Åre kommun har tagit fram ett förslag till ny kommuntäckande översiktsplan. Planförslaget kommer att samrådask med berörda myndigheter, föreningar, grannkommuner och allmänheten till den 31 maj 2015.

Vad är en översiktsplan?

I översiktsplanen anger kommunen hur mark och vatten ska användas och utvecklas på lång sikt.

I vårt förslag till översiktsplan kan du läsa om vår kommuns främsta utmaningar, vår målbild och våra planeringsstrategier. Översiktsplanen innehåller också ställningstaganden kring mark- och vattenanvändning i kommunen samt en bedömning av vilka konsekvenser översiktsplanen ger.

Hur samråds översiktsplanen?

Planförslaget finns tillgängligt som pdf på kommunens hemsida www.are.se.

Tryckta exemplar av planförslaget finns att läsa på kommunhuset i Järpen samt på de kommunala biblioteken i Hallen, Mörsil, Kall, Järpen, Åre och Duved.

Åre kommun anordnar tre öppna samrådsmöten där tillfälle ges till diskussioner med politiker och tjänstemän:

Tisdagen 12 maj kl 18-20 skolcafeterian i Duved

Måndagen 18 maj kl 18-20 i gymnasiets aula i Järpen

Onsdagen 20 maj kl 18-20 i Hallgården i Hallen

Synpunkter på samrådshandlingen ska lämnas skriftligen senast 2015-05-31 till Åre kommun, Kommunstyrelsen, Box 201, 830 05 Järpen eller mailas till oversiktsplan@are.se.

Frågor kring översiktsplanen besvaras av översiktsplanerare Ida Thuresson, 0647- 161 60.

Kommunen ska samråda kring förslaget till ny översiktsplan. Efter justeringar med anledning av de synpunkter som framkommer i samrådet ska förslaget ställas ut. Efter utställningen antas planen av kommunfullmäktige.

Richard Högström
Kommunchef

Ida Thuresson
Översiktsplanerare

Sändlista

Åre kommun

Kommunstyrelsen
Politisk ÖP-referensgrupp
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Kalls områdesstyrelse
Samhällsbyggnadsnämnden
Partigrupper
Kommunledningskontoret
Kommunledningskansliet
Skolkontoret
Socialkontoret
Tekniska kontoret
Samhällsbyggnadskontoret
Näringslivskontoret
Kultur- och fritidskontoret
Miljöavdelningen
Planavdelningen
Byggavdelningen
Räddningstjänsten
Biblioteket Hallen
Biblioteket Järpen
Biblioteket Kall
Biblioteket Mörsil
Biblioteket Duved
Biblioteket Åre
Årehus AB

Myndigheter

Länsstyrelsen
Region Jämtland Härjedalen
Skogsstyrelsen
Försvarsmakten, högkvarteret
Länsmuseet Jämtli
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB
Sametinget Gaaltije
Trafikverket
Riksantikvarieämbetet
Naturvårdsverket
Sveriges Geologiska Undersökning SGU
Svenska samers riksförbund
Lantmäterimyndigheten
Jämtlands län
Polismyndigheten

Kommuner

Bergs kommun
Krokoms kommun
Östersunds kommun
Ragunda kommun
Bräcke kommun
Strömsunds kommun
Härjedalens kommun
Meråkers kommun

Organisationer, föreningar, företag och privatpersoner

Svenska kyrkan (Åre församling, Undersåkers församling och V Storsjöbygdens församling)
Tossåsens sameby
Handölsdalens sameby
Kalls sameby
Njaarke sameby
Friluftsförbundet Jämtland/Härjedalen
Mittuniversitetet Östersund
Campus Åre
Jämtland Härjedalens Turism
Jämtland-Härjedalens Naturskyddsförbund
Åre naturskyddsförening
Åre Destination
Destination Bydalsfjällen
SkiStar AB
Telia Sonera/Skanova
Jämtkraft AB
Diös AB
Tagehus AB
Jämtlands läns fiskvatten-ägarförbund
Västra Jämtlands Jaktvårds-krets
LRF Åre kommungrupp
Åre by och turistförening
Kallbygdens intresseförening
Hallenbygden i samverkan
Hyresgästföreningen Region Norrland
Jernhusen AB
Länstrafiken
De handikappades riksförbund
Jämtlands ornitologiska förening
Jämtlands botaniska sällskap
Atlantbanan
Åre-Östersund Airport
Norrtåg
SJ
Svenska turistföreningen
Naboer
Arvesundsbygden
DHR Västjämtland
Duveds IF
Edsåsdalens SLK
Enafors byalag
Föreningen Tossögården
Föreningen Fröå gruva
Hallens Hembygdsförening
Hallens snöskoterklubb
Hallens sportklubb
Handöls byalag
HRF Hørselskadades förening
Åre

Hållands byalag
Hållands skidspårsförening
Järpen i samverkan
Järpen-Undersåker-Kall PRO
Järpens gymnastikförening
Järpens Idrottsförening
Järpens Kulturförening
Järpens Ridklubb
Järpens Skidklubb
Järpens villa och båtförening
Kallrör-Vassnäs Byalag
Kalls Hembygdsförening
Kalls Idrottsförening
Kalls skoterklubb
Kalls södra byalag
Konäs byalag
Kvitsle byalag
Lillsjöbygdens byalag
Marby Hembygdsförening
Mattmars hembygdsförening
Mattmars SK
Mårdsunds byalag
Mörsil i Mitten
Mörsil-Mattmar PRO
Mörsils hembygdsförening
Mörsils Idrottsförening
Ottsjö Byalag
Ottsjö-Vålådalens Hembygdsförening
PRO Hallen
PRO Åredalen
Storliens SK
Sällsjö byalag
Sällsjö skoterklubb
Sölvsved-Kall-Back Byalag
Undersåkers hembygdsförening
Undersåkers IF
Undersåkers Ridklubb
Utkälens byalag
Vallbo SK
Västjämtlands astma och allergiförening
Västra Kalls Byalag
Åhn-Böle Byalag
Åre Bergscyklister
Åre brukshundsklubb
Åre Golfklubb
Åre Handikapp IF
Åre Konstförening
Åre Ridklubb
Åre SDFK
Åre SLK
Åre sockens hembygdsförening
Åre-Duved Scoutkår
Fältbiologerna
Pål Anders Stensson

Media

Östersundsposten
Länstidningen
Årebladet
321an
Åreldag
Radio Jämtland
MittNytt

Kommunstyrelsen
 Åre kommun
oversiktsplan@are.se

Remiss – Samråd av kommuntäckande översiktsplan för Åre kommun

Region Jämtland Härjedalen har beretts möjlighet att yttra sig i detta ärende. Vi har bedömt materialet utifrån ett regionalt perspektiv. Då Region Jämtland Härjedalen inte är granskande regional myndighet av översiktsplaner men däremot har i regeringens villkorsbrev en uppgift att återrapportera hur arbetet med implementering av regional utvecklingsstrategi och dess samverkan med kommunerna går, utgår vårt svar från det uppdraget.

Övergripande yttrande

Förslaget till översiktsplan är mycket välbearbetat och har en tydlig styrning mot målen om en hållbar utveckling / tillväxt. Planen har en klarsynthet när det gäller de målkonflikter som naturligt uppkommer i en kommun med i huvudsak glesa strukturer och punktvis ett starkt tryck från en växande besöksnäring. Det återkommande resonemangen om stråkplanering och flerkärnighet samt att inte rygga för den faktiska problematiken med serviceförsörjning inom de glesaste områdena skapar förutsättningar att i nästa steg arbeta med kommunens utveckling på en klarsynt grund. Synsättet att en vidgad arbetsmarknadsregion, stöttad av välfungerande kollektivtrafik, ger förutsättningar för tillväxt även utanför kommuncentra – och i samverkan med grannkommuner – vittnar om mognad och ett icke protektionistiskt perspektiv.

Förslaget till översiktsplan passar väl in i en regional styrmodell med den regionala utvecklingsstrategin, de regionala miljömålen och länets klimatstrategi som övergripande inriktningsdokument för en hållbar utveckling och där Åre kommuns förslag till översiktsplan bryter ned det regionala till ett kraftfullt kommunalt styrdokument för vilken väg kommunen väljer att ta.

Specifika kommentarer

Utveckling av kommunikationer och transportinfrastruktur

- Planen lyfter fram ambitionen att samordna busstrafiken med besöksnäringens lokala behov. Det är en viktig länk för att lyckas bra med målsättningen att få mer tågresande från långväga besökare. Den bebyggelseutveckling som sker i t ex Åre Sadeln och planerna för Rödkullen gör detta till en stor utmaning.
- Enligt planen avser kommunen att studera möjligheterna att anvisa mark för friåkningsområden för snöskoter. I anslutning till det stora besöksmålen finns idag regleringsområden så dessa friåkningsområden riskerar då att förläggas till i dag "lugnare

områden". Det finns en konflikt i detta då planen inom område Landskapet lyfter fram att "exploateringar och åtgärder bör generellt undvikas i områden som är oexploaterade". Då skoteråkning inte är en del av allemansrätten är frågan om friåkning inte enkel att hantera.

Landskapet

- Planen betonar vikten av en helhetssyn på landskapet och att se till de kumulativa effekterna av olika typer av ingrepp. I de områden där besöksnäringen är omfattande och expanderande är det angeläget att ha en mer generös syn på begreppet oexploaterade områden än vad planen anger. I en långväga besökarens ögon kan det som kommunmedborgare ser på med "jämtländska landsbygdsglasögon" som ett vardagslandskap vara en viktig källa till besökarens rekreation och anledning till återkomst. Begreppet "vildmark" skapas i betraktarens ögon och sinnen. Med en växande och allt mer outdoor-inriktad sommarturism är av stora ingrepp opåverkad natur en viktig grund för det lokala näringslivet. Åre kommun intar i planen en skogsskötselriktning för egen mark som stöttar detta synsätt. Det vore värdefullt med en strävan att även sprida detta synsätt till andra markägare vilket i det långa loppet gagnar kommunens hållbarhetssträvanden.

Vatten

- Vi saknar planeringsmålsättningar för vattenuttag kopplat till snötilverkning. Idag tillförs de preparerade pisterna motsvarande en årsnederbörd vilket tillsammans med den naturliga vinternederbörden tillförs Natura 2000-objektet Åresjön under en intensiv smältperiod på våren/försommaren. Risker för höga sedimentlastar gäller även för Damman där påverkan på öringbeståndet måste följas noga. Riskerna med erosion och slamning bör tydliggöras bättre. I planen nämns skogsavverkning och nyanläggning som största riskerna men genom konstsnöutläggningens stora volymer bör det räknas med ett betydligt högre Q_{max} än beräkning utgående från nederbördssiffror. Detta är en viktig parameter i beräkningen av den kumulativa belastningen på Åreälven.
- Då miljö kvalitetsnormerna inte nås fullt ut för den regionalt viktiga recipienten Storsjön liksom för vissa av kommunens vattendrag, bl a för mikrobiell påverkan, är det angeläget att VA-frågan har hög prioritet vid fortsatt bebyggelseexpansion liksom för enskilda anläggningar i anslutning till vattendrag.

Östersund 2 juni 2015

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN
Regional utveckling

Robert Uitto
Regionråd

Anders Byström
Bitr. regiondirektör

2015-03-12

ANSÖKAN OM MEDFINANSIERING TILL
REGIONALA PROJEKT

Dnr RUN / 560 / 2015

Projektnamn

Vindkraftcentrum.se

Projektperiod

Start (åååå-mm-dd)

2015-07-01

Slut (åååå-mm-dd)

2015-12-31

Sökt belopp

945 000 kr

Uppgifter om sökanden

Sökande (organisationens namn)

Strömsunds kommun

Organisationsnr.

16-212000-2486

Adress

Box 500

CFAR-nummer

19214725

Postnr

833 24

Ort

Strömsund

Plusgiro

Telefon

0670 161 00 vx

Bankgiro

991-1918

Har sökande rätt att dra av momsen för projektets verksamhet? (om nej, bifoga intyg från Skatteverket)

☒ Ja

☐ Nej

Län som omfattas av projektets verksamhet

Jämtlands län

Kommuner som omfattas av projektets verksamhet

Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund.

OBS! Bifoga registreringsbevis (Bolagsverket)

Underskrift

Undertecknad försäkrar, på heder och samvete, att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Vidare intygas att inga andra offentliga stöd, utöver de i denna ansökan redovisade, kommer att sökas för detta projekts kostnader samt att lagen om offentlig upphandling har beaktats. Samtidigt medges att projektansökan får tas upp och diskuteras med berörda parter i regionen samt att sökandes kreditgivare och revisorer får lämna information som är nödvändig för bedömning av ansökan och den fortsatta hanteringen av projektstödet.

20150310

Datum

Susanne Hansson
Behörig firmatecknare

Susanne Hansson
Namnförtydligande

1. Kontaktpersoner			
Kontaktperson hos sökanden Daniel Perfect		Kontaktperson ekonomi Mona Sehlin	
Telefon nr	Mobiltelefon nr 070-318 39 90	Telefon nr 0644-100 01	Mobiltelefon nr
e-postadress daniel.perfect@vindkraftcentrum.se		e-postadress mona.sehlin@vindkraftcentrum.se	
Projektledare Torbjörn Laxvik			
Telefon nr		Mobiltelefon nr 070-780 90 34	
e-postadress torbjorn.laxvik@vindkraftcentrum.se			

2. Upphandling	
Omfattas sökanden av Lagen om Offentlig upphandling?	
☒ Ja	☐ Nej
3. Annat stöd (utöver medfinansieringen till denna ansökan)	
Har annat offentligt stöd sökts för detta projekt som inte anges i finansiering i denna ansökan	
☐ Ja	☒ Nej
Om Ja, ange nedan finansiär och belopp	
Finansiär	Belopp

Ta del av punkt 7 i projektansökan och handledning för ifyllande av projektansökan innan ni fyller i nedanstående punkter. Säkerställ att de horisontella kriterierna beaktas i både planering och beskrivning av projektet och att det tydliggörs i följande punkter i projektansökan.

4. Projektbeskrivning
4.1 Bakgrundsbeskrivning, skäl för projektet Vårt nuvarande projekt pågår t o m 2015-06-30. Vår inledande ambition var att därefter ansöka ur EU's strukturfondsprogram för ett tre-årigt projekt samt att tillsammans med Handelskammaren Mitt-Sverige ansöka från Interreg för ett tre-årigt projekt i samverkan med Windcluster.no. På grund av sent beslut från EU om regelverket kring dessa program och därmed stora svårigheter att med kort varsel försöka ordna medfinansiering till dessa projekt har gjort att vi har hamnat i tidsmässiga problem. Vi har inte lämnat in någon ansökan enligt ovan då potentiella medfinansiärer behöver betydligt mer tid för sin beslutsprocess. Planeringen för ett Interreg-projekt är långt framskridet och en ansökan kommer i god tid att kunna lämnas in i september 2015. Det tre-åriga projektet Windcluster Norway Sweden kan då starta 1 jan 2016 med Vindkraftcentrum.se (Strömsunds kommun) som svensk projektägare och Windcluster.no som norsk projektägare. Ett tidsmässigt uppehåll i Vindkraftcentrum.se på ett halvår innebära att vi förlorar kompetenta medarbetare, som söker sig till något annat. Vår service till länsföretagare, länsbor och till övriga runtomkring i vindkrafts-Sverige som idag efterfrågar och får vår information skulle upphöra. Med anledning av ovanstående ansöker vi medfinansiering om 1 100 000 kr för perioden juli t o m december 2015. EU direktiv innebär att Sverige ska öka andelen förnyelsebar energiproduktion till år 2020. Regeringen presenterade den 5 februari 2009 en gemensam energi- och klimatpolitik för miljö, trygghet och konkurrenskraft. Uppgörelsen innehåller bland annat en kraftigt ökad satsning på förnybar elproduktion & speciellt vindkraft. En ny planeringsram för vindkraft på 30 TWh till år 2020 fastställs, enligt Energimyndighetens remissbehandlade förslag, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs. Med den utbyggnadsnivå i Sverige som grund visar rapporten Jobb i Medvind, Svensk Vindenergi, att det är möjligt att skapa 12 000 nya arbetstillfällen i Sverige år 2020 inom vindkraftsområdet jämfört med 2013 års nivå på ca 4 000 arbetstillfällen. Under perioden 2010-2020 kan den planerade utbyggnaden resultera i ca 100 000 årsarbeten. De olika faserna i vindkraft är; tillverknings-, projekterings-, etablerings- och driftfas. Faserna skapar arbetstillfällen och möjligheter för svenska företag och inte minst för företag i Jämtlands län. Enligt oberoende undersökningar genererade vindkraften i länet 200 årsarbeten år 2011. År 2013 har det ökat till minst 600 årsarbeten, och räknar med att siffran för 2014 blir uppemot 1000. Idag finns det drygt 300 verk i drift i länet med omnejd och vi är på god väg mot 1000 verk år 2020. Vårt nära samarbete med Windcluster Norway gör att vi har offshoreverksamheter i nätverket och i övrigt tillverkande industri, logistikföretag, drift-, och underhållsverksamhet, utbildningsföretag med mera. 76 medlemsföretag finns i det norska klustret. Vi befinner oss i en region där ingen stor avmattning i vindkraftsutbyggnaden kan skönjas. Det är i Jämtlands län och i Trøndelag det verkligen händer inom vindkraftbranschen. Till de drygt 300 verken som levererar ström här i länet tillkommer lika många de närmaste åren. Några större investeringsbeslut är att vänta inom kort. På norsk sida i Trøndelag kommer det att byggas vindkraft i

större skala. Det handlar om cirka 450 verk samt byggnation av kraftledningar. Investeringsbeslut tas under 2015 och byggstart beräknas till 2015/2016. Sammanlagt rör det sig om investeringar på 40 miljarder kronor. I denna boom har vi under en längre tid byggt strukturer bestående av affärssamarbeten, kompetensutveckling, företagsetableringar och arbetskraftsförsörjning. Utbyggnadstakten i vårt område till år 2020 är kraftfull och det gäller för personer och företag i länet att ta vara på den stora möjligheten i länet som innebär; nya jobb, nya företag och expanderande befintliga företag. Personer och företag som vill in i branschen behöver lära sig branschen och kompetensutvecklas. Det finns förutsättningar för klustersamarbete mellan olika tjänsteföretag, inom komponenttillverkning, i entreprenöriell verksamhet, transportlogistik och för betongindustrin som tar vara på vindkraftsutbyggnadens möjligheter. Nya affärsmöjligheter har identifierats och viljan att tillsammans utveckla dessa finns i länet. Det finns embryon till vindkraftskluster och det kan utvecklas, bli tillsammans med norska företag över kölen. Det krävs ett strategiskt arbete i samspel mellan privata och offentliga aktörer för att kunna ta vara på den växande marknad som vindkraften utgör. Strömsunds kommun har en framskjuten position i dagens vindkrafts-Sverige. Kommunen är en av fyra nationella noder i Energimyndighetens Nätverk för vindbruk. I kommunen finns också en av Sveriges största landbaserade vindkraftparker i Havsnäs. Den har bidragit till ökade kunskaper hos såväl privata som offentlig aktörer. Erfarenheterna från vindkraftparkerna i länet ger också insikt om möjligheter till nya jobb och ett växande näringsliv i länet tack vare vindkraftsutbyggnaden som hittills bara har börjat. Kommunen har under flera år byggt upp ett gediget nätverk och förtroende med vindkraftsbranschen. Bland annat har kommunen utvecklat Sveriges första Kvalificerade Yrkesutbildning (KY) till Vindkrafttekniker tillsammans med branschen, idag är det en Yrkeshögskoleutbildning. Det finns goda möjligheter att åstadkomma ett nationellt utbildningscenter i länet med bl a MIUN. Den regionala samordningen för näringslivsutveckling och arbetsmarknaden inom vindkraft i länet har drivits inom Vindkraftcentrum.se sedan 2011. En viktig slutsats av våra erfarenheter är att det är av största betydelse att Jämtlands län går vidare i ett strategiskt samarbete. Aktuella områden där vi som vindkraftsregion behöver öka takten är inom utveckling av nya forskningsnätverk, vidareutveckla former för näringslivs- och affärsutveckling, vidareutveckla former och metoder för att nyttja det lokala entreprenörskapet och exploatörer, fortsätta med att tydliggöra arbetsmarknaden inom vindkraft, påvisa kompetensbehov och utbud samt initiera vindkraftsutbildningar. Projektets grogrund är ökad produktion av förnyelsebar energi, vi ska verka för utbyggnad av vindkraft. Vindkraftcentrum.se ska fokusera på regional samordning så att länet blir en vinnare när det gäller nya jobb, nya företag, växande befintligt näringsliv och miljö tack vare vindkraftsutbyggnaden.

4.2 Sammanfattande projektbeskrivning

Projektet ska skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige. Projektet ska positionera Jämtlands län nationellt och internationellt genom att bli en förebild och inspirationskälla för andra när det gäller utvecklingsarbetet inom vindkraft. Vindkraftcentrum.se ska lägga stor kraft på att sprida arbetssättet och resultat. Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft. Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet.

4.3 Syfte med projektet

Syftet är att skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige.

Projektet ska ta fram underlag och bygga upp en plattform med aktörer och områden för det fortsatta utvecklingsarbetet inom vindkraft.

Projektet ska fortsätta att samverka med FOU aktörer inom energi- och miljöområdet.

Projektet ska fortsätta att bidra till näringslivsutveckling och ökad sysselsättning i den långsiktiga framtidsbranschen vindkraft.

Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft.

Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet.

Projektet ska positionera Jämtlands län nationellt och internationellt genom att bli en förebild och inspirationskälla för andra när det gäller utvecklingsarbetet inom vindkraft.

4.4 Projektets mål

Projektet ska bidra till att minst 15 nya arbetstillfällen skapas och att minst 2 nya företag med koppling till vindkraft startas i länet.

- Företag i länet växer som en direkt följd av sina och gemensamma engagemang i tillverknings-, projekterings-, etablerings- och driftfasen. Antalet sysselsatta länsbor med koppling till vindkraftsutbygganden ökar. Företag i länet är involverade i produkt- och affärsutveckling gällande vindkraft.

- Minst 100 st företag deltar i projektet.
- Minst 130 st personer deltar i projektet.

Arenan för det fortsatta utvecklingsarbetet är etablerad.

- Ökad samverkan mellan olika aktörer med koppling till vindkraft har skapat möjligheter för klusterbildning, möjligheterna till en medlemsförening i länet undersöks.
- Samarbetet med Windcluster Norway har förstärkts och samarbetsmöjligheter i mellersta Norrland har undersökts för det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Minst 20 st svenska föreag besöker Norge för att diskutera samarbetsmöjligheter.

Ett fungerande utbildningsnav, med efterfrågan och utbud av kompetens/utbildningar inom vindkraft, är etablerad.

4.5 Projektets målgrupp

Primär målgrupp är fysiska och juridiska personer i Jämtlands län som med ett aktivt förhållningssätt önskar engagera sig i vindkraft.

Sekundära målgrupper är företag och organisationer i vindkraftsbranschen, offentliga aktörer, nationella och internationella FOU aktörer, fysiska och juridiska personer med koppling till vindkraft.

4.6 Projektorganisationen

Projektorganisationen består av projektägare, referensgrupp (finansiärer), ledningsgrupp, arbetande ordförande, projektledare, delprojektledare och projektmedarbetare, fem anställda personer, 4,2 årsarbete.

Projektägaren Strömsunds kommun är huvudansvarig för projektets genomförande.

Ledningsgrupp: Denna består av 10 personer: fem representanter för offentliga operativa aktörer och fem representanter för näringslivet. Dessutom kan en adjungerande ledamot från Länsstyrelsen tillkomma.

Ledningsgruppen kommer att träffas 3 gånger under projektiden.

Projektledaren leder och koordinerar arbetet och är delaktig i det löpande arbetet för den operativa gruppen och för inhyrda externa resurser samt rapporterar till ledningsgruppen.

Verksamheten är organiserad i två områden: Näringslivsutveckling och Arbetsmarknad/Kompetens. Projektledaren är också delprojektledare inom området Näringslivsutveckling och arbetar där tillsammans med projektmedarbetare. Det andra området Arbetsmarknad/Kompetens har en delprojektledare och en projektmedarbetare. Delprojektledaren arbetar med projektadministration till 20% och med Arbetsmarknad/Kompetens till 80%.

4.7 Arbetssätt och verksamhetsbeskrivning, inklusive beskrivning av projektets aktiviteter

Projektet ska skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige. Ett forum blir en konferens under vintern, ett annat den medlemsförening som Vindkraftcentrum.se tar initiativ till att bilda. Projektet försätter att bygga ett vindkraftkluster.

Projektet ska ta fram underlag och bygga upp en plattform med aktörer och områden för det fortsatta utvecklingsarbetet inom vindkraft. Det pågår ett samarbete med andra aktörer att bygga en så kallad utvecklingsarena för att testa tjänster och affärsidéer inom drift- och underhåll i kallt klimat. Den ska etableras under hösten/vintern. Intressenter är regionen, forskning samt nationella och internationella företag. Projektet kommer också att samverka med Strömsunds kommuns nationella uppdrag av Vinnova, påverkansplattform, Vindkraftens drift och underhåll i kallt klimat, då intressenterna är dem samma.

Projektet ska fortsätta att samverka med FOU aktörer inom energi- och miljöområdet.

Vindkraftcentrum.se ska fortsätta att stärka Mittuniversitetet i dess ambition att samla intresserade studenter och forskare inom vindkraftsområdet. Vindkraftcentrum.se kommer att delta i kommande seminarier.

Projektet ska fortsätta att bidra till näringslivsutveckling och ökad sysselsättning i den långsiktiga framtidsbranschen vindkraft. Fortsatta insatser kommer att göras för att höja medvetandet hos företag och allmänhet om att det är en bransch som växer i regionen.

Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft.

Vindkraftcentrum.se kommer under perioden att fortsätta mäta antalet årsarbeten i branschen, kartlägga vilka yrken som efterfrågas och ta initiativ till utbildningar. Projektet fortsätter att matcha arbetssökande mot företagets behov med hjälp av match making verktyget och undersöka möjlighet för verktygets framtida användning.

Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet. Under

projektperioden kommer minst en ny, i Sverige, vindkraftsutbildning att lanseras.

Projektet kommer framför allt att ha direkta kopplingar till Energimyndighetens Nätverk för vindbruk, Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftförening och Windcluster Norway.

Analysmetoden VisaNU är ett iterativt arbetssätt där utfallet i steg ett används för att bestämma strategi, metod och inriktning i steg två. Vi fäster stor vikt vid manöverförmåga, d v s hur kan man inom ramen för projektet ”lära under gång” – är det möjligt att under arbetets löptid dra erfarenheter av det dittills nedlagda arbetet för att styra, eller rent av styra om, projektets kommande aktiviteter och insatser. För analysarbetet innebär det att arbetet genomförs med en bred uppsättning metoder. Metoderna är interna, gentemot till exempel samarbetspartners, likväl som externa, exempelvis intervjuer, dokumentstudier och jämförande studier av liknande verksamheter nationellt. Vilka av dessa metoder som appliceras beror på hur analysarbetet fortskrider. Vad exakt som ska göras går alltså inte att fastställa från början och detta bör heller inte göras. De strategiska kärnområdena utgör en bas för den sammanhållna processen med inriktning på utveckling och tillväxt. Arbetssättet kan enklast beskrivas som en sammanhållen process, snarare än ett traditionellt projektbaserat arbetssätt. Analyssättet beskrivet ovan, VisaNU, kommer att innebära att strategin succesivt ändras och utvecklas under projektiden.

4.8 Projektaavgränsning

Projektet avgränsas från den ordinarie verksamheten genom särskilda styrfunktioner och särskilda avsatta resurser för genomförandet. Projektet drivs under en begränsad tidsperiod med ett i förväg definierat mål.

4.9 Koppling till det regionala näringslivet

Det finns koppling till det regionala och det nationella näringslivet, Jämtkraft och Jemtska är exempel på en sådan aktör. I Jämtlands län sysselsätter idag vindkraften minst 600 årsarbeten och 400 företag är involverade i vindkraftsutbygganden i länet. Handelskammaren Mitt Sverige, MIUN, MSSP med flera är viktiga samarbetsparter till projektet. På nationell och internationell nivå finns upparbetade kontakter med flera företag i vindkraftbranschen såsom Vestas, Enercon, Siemens, Vasavind, Nordisk Vindkraft AB, Statkraft SCA Vind AB med många flera. Flera av de största aktörerna inom området finns representerade i ledningsgruppen för Yrkeshögskoleutbildningen till Vindkrafttekniker och har därtill genomfört insatser eller investeringar i utrustning. Industrin i länet deltar eller kan komma att delta i högre utsträckning i byggandet av vindkraftparker och kan initieras i aktiviteter för samverkan gentemot vindkrafttillverkningsindustrin. Arbetssättet präglas av stor öppenhet och en absolut övertygelse om att inte stänga ute någon intressent. Det är näst intill omöjligt att i denna fas exakt identifiera samtliga lämpliga aktörer. Tack vare att projektets genomförande präglas av en stor öppenhet skapas förutsättningar för att det kontinuerligt, under projektiden, tillkommer nya företag i klusterbildningen. Projektet kan definieras som mycket handlingsinriktat.

4.10 Koppling till andra projekt

Energimyndighetens Nätverk för vindbruk, där Strömsunds kommun är en av fyra noder med nationellt ansvarsområde. Projektet kommer att inneha och söka direkta kopplingar till Energimyndighetens Nätverk för vindbruk. Strömsunds kommuns projekt Campus Vindkraft Strömsund, MMSP - Peak Innovation, Clentech med flera.

4.11 Resultatspridning

På projektägarens hemsida Vindkraftcentrum.se, kommer information att presenteras för att på ett enkelt och lättillgängligt sätt engagera allmänheten och aktörer i projektet. Projektet kommer att redovisas enligt fastställd mall för Slutrapport.

Projektet kommer att utforma informationsmaterial som på ett lättläst och informativt vis berättar om projektets slutsatser.

Informationsspridning kommer att ske enligt följande:

- Webbplattform
- Nyhetsbrev
- * Medier
- Mässor
- Debattforum och opinionsbildning

- Informationsträffar
- Erfarenhetsåterföring: kontinuerlig dialog och seminarier

Aktiviteter och kanaler för aktiv spridning av erfarenheter, verksamhets- och forskningsresultat, nyheter och information inom Vindkraftsområdet.

4.12 Uppföljning/Utvärdering/Följeforskning

Uppföljning kommer att ske kontinuerligt utifrån redovisat arbetssätt.

Uppföljning görs successivt inom ramen för projektorganisationen och är en betydande del i hela arbetssättet, då lärandet är centralt för hela arbetet. En modell för detta kan beskrivas enligt nedan.

Målsättning:

Återkopplingen skall baseras på en mängd hypoteser som därefter omsätts i praktik i så stor omfattning som möjligt (varians), för att med mycket korta återkopplingstider verifieras, förbättras eller förkastas. För att detta ska kunna genomföras behöver de övergripande målen förvandlas till kortsiktiga och nåbara mål.

Realtidsåterkoppling:

Hur, och framförallt hur ofta, skall information om effekt återföras i processen för att påverka strategiska val, aktivitetsval i det korta perspektivet och metodutveckling? Den totala processens effektivitet kommer att påverkas i mycket större utsträckning av hur ofta detta sker än med vilken metod informationen samlas in eller bearbetas.

Insamling och återföring av data i arbetets alla delar kommer att vara en avgörande del och en del som måste beskrivas för sin egen skull och inte som en i det närmaste osynlig, och oftast i verkligheten obefintlig, del av respektive projekt eller insats.

Analysverksamheten:

Den återförda informationen har till syfte att skapa lärande i organisationen. Lärande bygger, förutom på feedback, på analys dvs på att man kan dra slutsatser om vilka orsaker som leder till vilka konsekvenser. Vi behöver kunna se mönster och göra antaganden som går att förvandla till nya strategier. Analysverksamheten organiseras som en tydlig och kraftfull del av projektet.

Det är ett projektarbete utifrån en lärandeprocess i stället för en fastställd handlingsplan.

I projektet är en lärandeprocess inbyggd så att goda exempel och success-stories lyfts fram och återanvänds i framtida aktiviteter. I den lärande processen får företagen möjlighet att påverka den kommande inriktningen för att se på nya affärsmöjligheter och vilka nya marknader som är intressanta.

4. Hur kommer projektet kvinnor och män till godo vad gäller företagande, arbetstillfällen etc.?

Att medvetet söka företag med kvinnliga företrädare är en nödvändighet för att nå målen. Vad däremot gäller de som idag studerar i YH-vindkraftsteknikerutbildningen som genomförs i Strömsund är kvinnor relativt väl företrädade i perspektiv med andra teknikorienterade utbildningar. Med projektets stöd kan det skapas förutsättningar för att det skapas reella arbetstillfällen med lika goda förutsättningar oavsett om man är man eller kvinna. Vid träffar seminarier etc. deltar en mix mellan män och kvinnor och glädjande är att en stor andel är yngre människor. Detta skapar en god grund att inriktningen på att medvetet söka kvinnor skall kunna vara lyckosam. Projektet kommer också att lyfta fram företag som drivs av kvinnor.

Vilken påverkan har projektet på integration och mångfald

- ☐ - Syftar direkt till att öka integration och mångfald
☒ - Har en övervägande positiv påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv
☐ - Har en övervägande negativ påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv

Besvara kortfattat följande fyra frågor:

1. Vilka mätbara mål finns avseende integration och mångfald inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller integration och mångfald? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter integration och mångfald? 4. Hur kommer projektet olika grupper till godo vad gäller företagande, arbetstillfällen etc.

Vindkraftsbranschens större aktörer agerar på den internationella arenan. Flera av dessa aktörer är också verksamma i samband med utbyggnaden av vindkraft i Jämtlands län. Utländsk personal kommer till länet på kortare eller längre tid, vissa sannolikt även permanent. Länsinvånare anställs direkt eller indirekt hos internationella företag. Projektet kommer aktivt att söka internationella kontakter vilket aktivt kan bidra till ökad mångfald och på sikt även till integration. Tack vare nya och fler jobb i länet ökar sannolikheten för utomnordiska länsbor att få jobb såväl i länet som hos internationella arbetsgivare. Projektets verksamhet riktas både till människor med utomnordisk bakgrund och till andra som vill ta del av möjligheterna med vindkraftsutbyggnaden.

Vilken påverkan har projektet på miljön

- ☒ - Syftar direkt till att förbättra miljön
☐ - Har en övervägande positiv påverkan på miljön
☐ - Har en övervägande negativ påverkan på miljön

Besvara kortfattat följande fyra frågor:

1. Vilka mål finns avseende miljö inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller miljö? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter miljön? 4. Har projektet påverkan på något Natura 2000-område? Att stärka utvecklingen av förnyelsebar energi. Alla aktiviteter siktar mot detta. Projektet kommer självklart att via sina konkreta resultat att ge direkta effekter på miljön. Hela projektet baseras på och stödjer fullt ut följande formulering:

I ett globalt perspektiv krävs mycket omfattande insatser för att stabilisera och så småningom reducera atmosfärens innehåll av växthusgaser, samtidigt som de långsiktiga kostnaderna inte bedöms vara överväldigande.

Omställningen till ett hållbart energisystem baserat på förnybara resurser i ett europeiskt perspektiv innebär således en stor utmaning, men samtidigt stora möjligheter för samhället. Jämtlands län och för övrigt hela mellersta och norra norrland har en stor potential att utveckla insatser inom detta område.

Området bör belysas och utvecklas för att skapa grund förutsättningar för en energiomställning i regionen, där en balans mellan naturhänsyn och efterfrågan utgör en viktig fråga. Detta ger i sin tur möjlighet till profilering av regionen och ökad kommersialisering.

Vilken påverkan har projektet på folkhälsan (endast obligatorisk uppgift för Östra Mellansverige)

- ☐ - Syftar direkt till att förbättra folkhälsan
☐ - Har en övervägande positiv påverkan på folkhälsan
☐ - Har en övervägande negativ påverkan på folkhälsan

Besvara kortfattat följande tre frågor:

1. Vilka mätbara mål finns avseende folkhälsa inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå målen när det gäller folkhälsa? 3. på vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter folkhälsan hos olika grupper?

8. Förväntade resultat**8.1 Förväntade resultat efter projektperioden**

Resultatet av projektet är att ett kluster har skapats som utvecklas och drivs av länets näringsliv.

Näringslivet och allmänhet har informerats och engagerats på ett sådant sätt att de ser vindkraften och dess framtid som en möjlighet för länet.

Ett utbildningsnav där efterfrågan och utbud av vindkraftsutbildningar i länet är etablerad.

Möjligheterna till jobb och uppdrag med koppling till vindkraft är tydliga för befolkningen i länet.

Jämtlands län framhålls av andra som en förebild för sitt agerande och tillvaratagande av möjligheterna med vindkraft.

8.2 Förväntad verksamhet efter projektperioden

Skapa god grund för en väl fungerande klusterbildning. Målet är att klusterbildningen ska fortleva på egen finansiell förmåga. Vår vision är att Jämtlands läns engagemang i vindkraft gjorde den snabba utbyggnaden av vindkraft i landet möjlig. Att inslaget av näringsliv, med säte i länet, ökar sin andel i alla led ifrån projektering, byggande och drift av Vindkraftsparker. Näringslivet producerar varor och tjänster till vindkrafttillverkningsindustrin. Flera utbildningar med koppling till vindkraft anordnas i länet.

Vindkraft är en lika naturlig näringsgren i länet som besöksnäringen.

8.3 Förväntade effekter på sikt

Att alla behov i kedjan kopplade till utveckling och utbyggnad av Vindkraft ska till stora delar kunna fyllas med kompetens inom länet. Samverkan mellan de olika aktörerna i branschen skapar omfattande marknadsfördelar. Bygga samhället hållbart. En god samhällsplanering underlättar för människor att agera hållbart. Främja en hållbar tillväxt. En hållbar tillväxt innebär att en balanserad ekonomisk utveckling äger rum över tid och i resursutnyttjande utan att de ekosystem och sociala förutsättningar, som vi är beroende av, äventyras. Att mobilisera de tillväxtfrämjande resurser som finns latenta där hållbarhetstänkandet är framträdande. Kunskapsutveckling avseende produktion av varor och tjänster. Via vårt arbetssätt och uppbyggnad ge kunskaps-/erfarenhetsspridning i länet. Verksamheten bidrar till en utveckling som leder till att uppfylla länets miljömål.

Gå nu vidare till bilaga Specifikation av kostnadsbudget och fyll i projektets ekonomiska uppgifter.

9. Kostnadsbudget					
Kostnader	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
Personal	1 377 600				1 377 600
Köp av tjänst	80 000				80 000
Lokalkostnader	151 500				151 500
Investeringar	10 000				10 000
Övriga kostnader	275 900				275 900
Intäkter i projektet (avgår)	0				0
Faktiska kostnader	1 895 000	0	0	0	1 895 000
Offentliga bidrag i annat än pengar	0				0
Summa totalt	1 895 000	0	0	0	1 895 000

10. Finansieringsplan					
10.1 Offentlig finansiering					
Kontant finansiering	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
Region JH	945 000				945 000
Energimyndigheten	800 000				800 000
Strömsunds kommun	90 000				90 000
Strömsunds Utv.bolag	50 000				50 000
Jämtlands värme AB	10 000				10 000
					0
					0
					0
					0
					0
Summa kontant finansiering	1 895 000	0	0	0	1 895 000
Offentliga bidrag i annat än pengar					
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
Summa offentliga bidrag i annat än pengar	0	0	0	0	0
Summa	1 895 000	0	0	0	1 895 000

10.2 Privat kontant finansiering					
	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
					0
					0
					0
					0
Summa	0	0	0	0	0

10.4 Summa total finansiering					
	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
	1 895 000	0	0	0	1 895 000

11. Bilagor för en komplett ansökan

Nummer	Bilaga
1	Specifikation av kostnader
	Underlag som styrker vem/vilka som har rätt att företräda den sökande
	Uppgift om mervärdesskattskyldighet
	Underlag som styrker lokalkostnader
	Beräkningsunderlag och specifikation för indirekta kostnader (OH)

12. Tillkommande bilagor

Nummer	Bilaga
	Upphandlingspolicy/Upphandlingsunderlag
	Redogörelse för allt annat stöd av mindre betydelse som sökande, och/eller i projektet ingående företag mottagit under innevarande och föregående två beskattningsår.

Underskriven ansökan med bilagor lämnas/skickas in till:

Regionförbundet Jämtlands län
 Box 3123
 831 03 ÖSTERSUND

Specifikation av kostnader

Bilaga

13. Personal				
Egen personal, namn/befattning	Månadslön inkl lönebikostnader	Sysselsättningsgrad (0-1 ex 0,75)	Antal månader	Total kostnad
Arbetande ordförande	73 000	0,20	6	87 600
Projektledare	59 000	1,00	6	354 000
Näringslivsutvecklare	52 000	1,00	6	312 000
Delprojektledare Arb/Kompetens 80%, Projektadm 20%.	52 000	1,00	6	312 000
Projektmedarb. Arb/Kompetens/Näringsliv	52 000	1,00	6	312 000
				0
Summa personal				1 377 600

13.1 Personal fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	1 377 600				1 377 600

14. Köp av tjänst (konsult)		Total kostnad
Ange typ av tjänst/namn på anlitat företag		
Expertis affärsutveckling, kommunikation, vindkraft		80 000
Summa köp av tjänst		80 000

14.1 Köp av tjänst fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	80 000				80 000

15. Lokalkostnader		Total kostnad
Ange typ av lokal		
Vindkraftcentrum.se, kontor i Hamnerdal, hyra inkl värme, el och städning 21 250 kr per mån.		127 500
Flexibel kontorslösning i länet, hyra inkl värme, el och städning 4 000 kr per mån.		24 000
Summa lokalkostnader		151 500

15.1 Lokalkostnader fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	151 500				151 500

16. Investeringar		
Ange objekt och antal	Beräknat investeringsdatum	Beräknat inköpspris
Inventarier	2015-07-01	10 000
Summa investeringar		10 000

16.1 Investeringar fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	10 000				10 000

17. Övriga kostnader	
Ange typ av kostnad	Total kostnad
Seminarie/konferens 1 st á 60 000 inkl frukost, lunch och middag	60 000
Logi 15 övernattningar á 1500 kr	22 500
Traktamenten	8 000
Material och marknadsföring	40 000
IT/Tele	26 000
Möten och konferenser inkl frukost, lunch och middag	19 400
Övrigt inkl adm, porto, förbrukningsinventarier	10 000
Hyrbilskostnad och resor med egen bil á 18,50 kr per mil	15 000
12 resor á 6250 kr	75 000
Eventuella resekostnader	
Eventuella indirekta kostnader (OH), bifoga beräkningsunderlag med specifikation	
Summa övriga kostnader	275 900

17.1 Övriga kostnader fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	275 900				275 900

18. Intäkter i projektet	
Ange typ av Intäkt	Total kostnad
Summa intäkter i projektet	0

18.1 Intäkter i projektet fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	0				0

ANSÖKAN OM MEDFINANSIERING TILL REGIONALA PROJEKT

Projektnamn

Vindkraftcentrum.se (Komplettering 2015-04-27 Dnr: RUN-560-2015)

Projektperiod

Start (åååå-mm-dd)

2015-07-01

Slut (åååå-mm-dd)

2015-12-31

Sökt belopp

800 000 kr

Uppgifter om sökanden

Sökande (organisationens namn)

Strömsunds kommun

Organisationsnr.

16-212000-2486

Adress

Box 500

CFAR-nummer

19214725

Postnr

833 24

Ort

Strömsund

Plusgiro

Telefon

0670 161 00 vx

Bankgiro

991-1918

Har sökande rätt att dra av momsen för projektets verksamhet? (om nej, bifoga intyg från Skatteverket)

☒ Ja

☐ Nej

Län som omfattas av projektets verksamhet

Jämtlands län

Kommuner som omfattas av projektets verksamhet

Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund.

OBS! Bifoga registreringsbevis (Bolagsverket)

Underskrift

Undertecknad försäkrar, på heder och samvete, att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Vidare intygas att inga andra offentliga stöd, utöver de i denna ansökan redovisade, kommer att sökas för detta projekts kostnader samt att lagen om offentlig upphandling har beaktats. Samtidigt medges att projektansökan får tas upp och diskuteras med berörda parter i regionen samt att sökandes kreditgivare och revisorer får lämna information som är nödvändig för bedömning av ansökan och den fortsatta hanteringen av projektstödet.

Datum

Behörig firmatecknare

Namnförtydligande

1. Kontaktpersoner			
Kontaktperson hos sökanden Daniel Perfect		Kontaktperson ekonomi Mona Sehlin	
Telefon nr	Mobiltelefon nr 070-318 39 90	Telefon nr 0644-100 01	Mobiltelefon nr
e-postadress daniel.perfect@vindkraftcentrum.se		e-postadress mona.sehlin@vindkraftcentrum.se	
Projektledare Torbjörn Laxvik			
Telefon nr		Mobiltelefon nr 070-780 90 34	
e-postadress torbjorn.laxvik@vindkraftcentrum.se			

2. Upphandling	
Omfattas sökanden av Lagen om Offentlig upphandling?	
☒ Ja	☐ Nej
3. Annat stöd (utöver medfinansieringen till denna ansökan)	
Har annat offentligt stöd sökts för detta projekt som inte anges i finansiering i denna ansökan	
☐ Ja	☒ Nej
Om Ja, ange nedan finansiär och belopp	
Finansiär	Belopp

Ta del av punkt 7 i projektansökan och handledning för ifyllande av projektansökan innan ni fyller i nedanstående punkter. Säkerställ att de horisontella kriterierna beaktas i både planering och beskrivning av projektet och att det tydliggörs i följande punkter i projektansökan.

4. Projektbeskrivning
4.1 Bakgrundsbeskrivning, skäl för projektet Vindkraftcentrum.se är ett regionalt kunskapscenter med nationell efterfrågan. Vindkraftsutbyggnaden i länet och i vår nära omgivning är inne i ett mycket intressant läge. Därför ansöker vi om projektmedel för att kunna fokusera och genomföra två särskilt betydelsefulla huvudaktiviteter för företagen i Jämtlands län. Den första aktiviteten är ett vidareutvecklat användande av vårt framtagna planeringssverktyg. Verktöget ger svar på vilka jobb som skapas när vindkraften byggs ut och den informationen behöver spridas och användas. Ännu fler regionala arbetstillfällen kan skapas då verktöget kommer att användas i nära dialog med företagen som äger vindkraftprojekten och de som ansvarar för utbyggnaden. Informationen som verktöget ger ökar möjligheterna för vindkraftsutbyggarna att anlita regionala företag och samtidigt öka förståelsen och aktiviteten hos det regionala näringslivet att aktivt engagera sig då utmärkta uppdragsmöjligheter finns. Den andra aktiviteten är vårt så kallade Norge-spår med en vindkraftsutbyggnad på 680 verk i Trøndelag, som kommer att starta i juli 2015. Total innebär det mer än 14 000 årsarbeten från projekteringsstadiet till driftfasen. Många verk kommer att byggas under en intensiv period om 1-2 år och det innebär för Jämtlands läns företag mycket stora uppdragsmöjligheter om situationen hanteras på rätt sätt gentemot de norska uppdragsgivarna. Vi har under en längre tid etablerat goda relationer och förståelse för de norska vindkraftsprojekten. Vi kommer att aktivt informera om möjligheterna i Trøndelag samt stödja och rådgå länsföretagen så att de blir involverade samt får så många uppdrag som möjligt på den norska sidan. Övriga skäl för projektet: EU direktiv innebär att Sverige ska öka andelen förnyelsebar energiproduktion till år 2020. Regeringen presenterade den 5 februari 2009 en gemensam energi- och klimatpolitik för miljö, trygghet och konkurrenskraft. Uppgåelsen innehåller bland annat en kraftigt ökad satsning på förnybar elproduktion & speciellt vindkraft. En ny planeringsram för vindkraft på 30 TWh till år 2020 fastställs, enligt Energimyndighetens remissbehandlade förslag, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs. Med den utbyggnadsnivå i Sverige som grund visar rapporten Jobb i Medvind, Svensk Vindenergi, att det är möjligt att skapa 12 000 nya arbetstillfällen i Sverige år 2020 inom vindkraftsområdet jämfört med 2013 års nivå på ca 4 000 arbetstillfällen. Under perioden 2010-2020 kan den planerade utbyggnaden resultera i ca 100 000 årsarbeten. De olika faserna i vindkraft är; tillverknings-, projekterings-, etablerings- och driftfas. Faserna skapar arbetstillfällen och möjligheter för svenska företag och inte minst för företag i Jämtlands län. Enligt oberoende undersökningar genererade vindkraften i länet 200 årsarbeten år 2011. År 2013 har det ökat till minst 600 årsarbeten,

och räknar med att siffran för 2014 blir uppemot 1000. Idag finns det drygt 300 verk i drift i länet med omnejd och vi är på god väg mot 1000 verk år 2020. Vårt nära samarbete med Windcluster Norway gör att vi har off-shoreverksamheter i nätverket och i övrigt tillverkande industri, logistikföretag, drift-, och underhållsverksamhet, utbildningsföretag med mera. 76 medlemsföretag finns i det norska klustret. Vi befinner oss i en region där ingen stor avmattning i vindkraftsutbyggnaden kan skönjas. Det är i Jämtlands län och i Trøndelag det verkligen händer inom vindkraftbranschen. Till de drygt 300 verken som levererar ström här i länet tillkommer lika många de närmaste åren. Några större investeringsbeslut är att vänta inom kort. På norsk sida i Trøndelag kommer det att byggas vindkraft i större skala. Det handlar om cirka 680 verk samt byggnation av kraftledningar. Investeringsbeslut tas under 2015 och byggstart beräknas till 2015/2016. Sammanlagt rör det sig om investeringar på mer än 40 miljarder kronor. I denna boom har vi under en längre tid byggt strukturer bestående av affärssamarbeten, kompetensutveckling, företagsetableringar och arbetskraftsförsörjning. Utbyggnadstakten i vårt område till år 2020 är kraftfull och det gäller för personer och företag i länet att ta vara på den stora möjligheten i länet som innebär; nya jobb, nya företag och expanderande befintliga företag. Personer och företag som vill in i branschen behöver lära sig branschen och kompetensutvecklas. Det finns förutsättningar för klustersamarbete mellan olika tjänsteföretag, inom komponenttillverkning, i entreprenöriell verksamhet, transportlogistik och för betongindustrin som tar vara på vindkraftsutbyggnadens möjligheter. Nya affärsmöjligheter har identifierats och viljan att tillsammans utveckla dessa finns i länet. Det finns embryo till vindkraftskluster och det kan utvecklas, bl a tillsammans med norska företag över kölen. Det krävs ett strategiskt arbete i samspel mellan privata och offentliga aktörer för att kunna ta vara på den växande marknad som vindkraften utgör. Strömsunds kommun har en framskjuten position i dagens vindkrafts-Sverige. Kommunen är en av fyra nationella noder i Energimyndighetens Nätverk för vindbruk. I kommunen finns också en av Sveriges största landbaserade vindkraftparker i Havsnäs. Den har bidragit till ökade kunskaper hos såväl privata som offentlig aktörer. Erfarenheterna från vindkraftparkerna i länet ger också insikt om möjligheter till nya jobb och ett växande näringsliv i länet tack vare vindkraftsutbyggnaden som hittills bara har börjat. Kommunen har under flera år byggt upp ett gediget nätverk och förtroende med vindkraftsbranschen. Bland annat har kommunen utvecklat Sveriges första Kvalificerade Yrkesutbildning (KY) till Vindkrafttekniker tillsammans med branschen, idag är det en Yrkeshögskoleutbildning. Det finns goda möjligheter att åstadkomma ett nationellt utbildningscenter i länet med bl a MIUN. Den regionala samordningen för näringslivsutveckling och arbetsmarknaden inom vindkraft i länet har drivits inom Vindkraftcentrum.se sedan 2011. En viktig slutsats av våra erfarenheter är att det är av största betydelse att Jämtlands län går vidare i ett strategiskt samarbete. Aktuella områden där vi som vindkraftsregion behöver öka takten är inom utveckling av nya forskningsnätverk, vidareutveckla former för näringslivs- och affärsutveckling, vidareutveckla former och metoder för att nyttja det lokala entreprenörskapet och exploatörer, fortsätta med att tydliggöra arbetsmarknaden inom vindkraft, påvisa kompetensbehov och utbud samt initiera vindkraftsutbildningar. Projektets grogrund är ökad produktion av förnyelsebar energi, vi ska verka för utbyggnad av vindkraft. Vindkraftcentrum.se ska fokusera på regional samordning så att länet blir en vinnare när det gäller nya jobb, nya företag, växande befintligt näringsliv och miljö tack vare vindkraftsutbyggnaden.

4.2 Sammanfattande projektbeskrivning

Projektet ska skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige. Projektet ska positionera Jämtlands län nationellt och internationellt genom att bli en förebild och inspirationskälla för andra när det gäller utvecklingsarbetet inom vindkraft. Vindkraftcentrum.se ska lägga stor kraft på att sprida arbetssättet och resultat. Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft. Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet.

4.3 Syfte med projektet

Syftet är att skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige.

Projektet ska ta fram underlag och bygga upp en plattform med aktörer och områden för det fortsatta utvecklingsarbetet inom vindkraft.

Projektet ska fortsätta att samverka med FOU aktörer inom energi- och miljöområdet.

Projektet ska fortsätta att bidra till näringslivsutveckling och ökad sysselsättning i den långsiktiga framtidsbranschen vindkraft.

Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft.

Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet.

Projektet ska positionera Jämtlands län nationellt och internationellt genom att bli en förebild och inspirationskälla för

andra när det gäller utvecklingsarbetet inom vindkraft.

4.4 Projektets mål

Projektet ska bidra till att minst 15 nya arbetstillfällen skapas och att minst 2 nya företag med koppling till vindkraft startas i länet.

- Företag i länet växer som en direkt följd av sina och gemensamma engagemang i tillverknings-, projekterings-, etablerings- och driftfasen. Antalet sysselsatta länsbor med koppling till vindkraftsutbygganden ökar. Företag i länet är involverade i produkt- och affärsutveckling gällande vindkraft.
- Minst 100 st företag deltar i projektet.
- Minst 130 st personer deltar i projektet.

Arenan för det fortsatta utvecklingsarbetet är etablerad.

- Ökad samverkan mellan olika aktörer med koppling till vindkraft har skapat möjligheter för klusterbildning, möjligheterna till en medlemsförening i länet undersöks.
- Samarbetet med Windcluster Norway har förstärkts och samarbetsmöjligheter i mellersta Norrland har undersökts för det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Minst 20 st svenska företag besöker Norge för att diskutera samarbetsmöjligheter.

Ett fungerande utbildningsnav, med efterfrågan och utbud av kompetens/utbildningar inom vindkraft, är etablerad.

4.5 Projektets målgrupp

Primär målgrupp är fysiska och juridiska personer i Jämtlands län som med ett aktivt förhållningssätt önskar engagera sig i vindkraft.

Sekundära målgrupper är företag och organisationer i vindkraftsbranschen, offentliga aktörer, nationella och internationella FOU aktörer, fysiska och juridiska personer med koppling till vindkraft.

4.6 Projektorganisationen

Projektorganisationen består av projektägare, referensgrupp (finansiärer), ledningsgrupp, arbetande ordförande, projektledare, delprojektledare och projektmedarbetare, fem anställda personer, 4,2 årsarbetare.

Projektägaren Strömsunds kommun är huvudansvarig för projektets genomförande.

Ledningsgrupp: Denna består av 10 personer: fem representanter för offentliga operativa aktörer och fem representanter för näringslivet. Dessutom kan en adjungerande ledamot från Länsstyrelsen tillkomma.

Ledningsgruppen kommer att träffas 3 gånger under projektiden.

Projektledaren leder och koordinerar arbetet och är delaktig i det löpande arbetet för den operativa gruppen samt rapporterar till ledningsgruppen.

Verksamheten är organiserad i två områden: Näringslivsutveckling och Arbetsmarknad/Kompetens. Projektledaren är också delprojektledare inom området Näringslivsutveckling och arbetar där tillsammans med projektmedarbetare. Det andra området Arbetsmarknad/Kompetens har en delprojektledare och en projektmedarbetare. Delprojektledaren arbetar med projektadministration till 20% och med Arbetsmarknad/Kompetens till 80%.

4.7 Arbetssätt och verksamhetsbeskrivning, inklusive beskrivning av projektets aktiviteter

Projektet ska skapa förutsättningar för strategisk samverkan mellan många olika aktörer. Samordning i Jämtlands län lyfter fram möjligheterna till ökad tillväxt och sysselsättning i samband med vindkraftsutbyggnaden i Sverige. Ett forum blir en konferens under vintern, ett annat den medlemsförening som Vindkraftcentrum.se tar initiativ till att bilda. Projektet försätter att bygga ett vindkraftkluster.

Projektet ska ta fram underlag och bygga upp en plattform med aktörer och områden för det fortsatta utvecklingsarbetet inom vindkraft. Det pågår ett samarbete med andra aktörer att bygga en så kallad utvecklingsarena för att testa tjänster och affärsidéer inom drift- och underhåll i kallt klimat. Den ska etableras under hösten/vintern. Intressenter är regionen, forskning samt nationella och internationella företag. Projektet kommer också att samverka med Strömsunds kommuns nationella uppdrag av Vinnova, påverkansplattform, Vindkraftens drift och underhåll i kallt klimat, då intressenterna är dem samma.

Projektet ska fortsätta att samverka med FOU aktörer inom energi- och miljöområdet.

Vindkraftcentrum.se ska fortsätta att stärka Mittuniversitetet i dess ambition att samla intresserade studenter och forskare inom vindkraftsområdet. Vindkraftcentrum.se kommer att delta i kommande seminarier.

Projektet ska fortsätta att bidra till näringslivsutveckling och ökad sysselsättning i den långsiktiga framtidsbranschen vindkraft. Fortsatta insatser kommer att göras för att höja medvetandet hos företag och allmänhet om att det är en bransch som växer i regionen.

Projektet ska fortsätta med att synliggöra den växande arbetsmarknaden med koppling till vindkraft.

Vindkraftcentrum.se kommer under perioden att fortsätta mäta antalet årsarbeten i branschen, kartlägga vilka yrken som efterfrågas och ta initiativ till utbildningar. Projektet fortsätter att matcha arbetssökande mot företagens behov med hjälp av match making verktyget och undersöka möjlighet för verktygets framtida användning.

Projektet ska initiera utbildningar med koppling till vindkraft tillsammans med utbildningsanordnare i länet. Under projektperioden kommer minst en ny, i Sverige, vindkraftsutbildning att lanseras.

Projektet kommer framför allt att ha direkta kopplingar till Energimyndighetens Nätverk för vindbruk, Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftförening och Windcluster Norway.

Analysmetoden VisaNU är ett iterativt arbetssätt där utfallet i steg ett används för att bestämma strategi, metod och inriktning i steg två. Vi fäster stor vikt vid manöverförmåga, d v s hur kan man inom ramen för projektet "lära under gång" – är det möjligt att under arbetets löptid dra erfarenheter av det dittills nedlagda arbetet för att styra, eller rent av styra om, projektets kommande aktiviteter och insatser. För analysarbetet innebär det att arbetet genomförs med en bred uppsättning metoder. Metoderna är interna, gentemot till exempel samarbetspartners, likväl som externa, exempelvis intervjuer, dokumentstudier och jämförande studier av liknande verksamheter nationellt. Vilka av dessa metoder som appliceras beror på hur analysarbetet fortskrider. Vad exakt som ska göras går alltså inte att fastställa från början och detta bör heller inte göras. De strategiska kärnområdena utgör en bas för den sammanhållna processen med inriktning på utveckling och tillväxt. Arbetssättet kan enklast beskrivas som en sammanhållen process, snarare än ett traditionellt projektbaserat arbetssätt. Analyssättet beskrivet ovan, VisaNU, kommer att innebära att strategin succesivt ändras och utvecklas under projektiden.

4.8 Projektavgränsning

Projektet avgränsas från den ordinarie verksamheten genom särskilda styrfunktioner och särskilda avsatta resurser för genomförandet. Projektet drivs under en begränsad tidsperiod med ett i förväg definierat mål.

4.9 Koppling till det regionala näringslivet

Det finns koppling till det regionala och det nationella näringslivet, Jämtkraft och Jemtska är exempel på en sådan aktör. I Jämtlands län sysselsätter idag vindkraften minst 600 årsarbeten och 400 företag är involverade i vindkraftsutbygganden i länet. Handelskammaren Mitt Sverige, MIUN, MSSP med flera är viktiga samarbetsparter till projektet. På nationell och internationell nivå finns upparbetade kontakter med flera företag i vindkraftbranschen såsom Vestas, Enercon, Siemens, Vasavind, Nordisk Vindkraft AB, Statkraft SCA Vind AB med många flera. Flera av de största aktörerna inom området finns representerade i ledningsgruppen för Yrkehögskoleutbildningen till Vindkrafttekniker och har därtill genomfört insatser eller investeringar i utrustning. Industrin i länet deltar eller kan komma att delta i högre utsträckning i byggandet av vindkraftparker och kan initieras i aktiviteter för samverkan gentemot vindkrafttillverkningsindustrin. Arbetssättet präglas av stor öppenhet och en absolut övertygelse om att inte stänga ute någon intressent. Det är näst intill omöjligt att i denna fas exakt identifiera samtliga lämpliga aktörer. Tack vare att projektets genomförande präglas av en stor öppenhet skapas förutsättningar för att det kontinuerligt, under projektiden, tillkommer nya företag i klusterbildningen. Projektet kan definieras som mycket handlingsinriktat.

4.10 Koppling till andra projekt

Energimyndighetens Nätverk för vindbruk, där Strömsunds kommun är en av fyra noder med nationellt ansvarsområde. Projektet kommer att inneha och söka direkta kopplingar till Energimyndighetens Nätverk för vindbruk. Strömsunds kommuns projekt Campus Vindkraft Strömsund, MMSP - Peak Innovation, Clentech med flera.

4.11 Resultatspridning

På projektägarens hemsida Vindkraftcentrum.se, kommer information att presenteras för att på ett enkelt och lättillgängligt sätt engagera allmänheten och aktörer i projektet. Projektet kommer att redovisas enligt fastställd mall för Slutrapport.

Projektet kommer att utforma informationsmaterial som på ett lättläst och informativt vis berättar om projektets

slutsatser.

Informationsspridning kommer att ske enligt följande:

- Webbplattform
- Nyhetsbrev
- * Medier
- Mässor
- Debattforum och opinionsbildning
- Informationsträffar
- Erfarenhetsåterföring: kontinuerlig dialog och seminarier

Aktiviteter och kanaler för aktiv spridning av erfarenheter, verksamhets- och forskningsresultat, nyheter och information inom Vindkraftsområdet.

4.12 Uppföljning/Utvärdering/Följeforskning

Uppföljning kommer att ske kontinuerligt utifrån redovisat arbetssätt.

Uppföljning görs successivt inom ramen för projektorganisationen och är en betydande del i hela arbetssättet, då lärandet är centralt för hela arbetet. En modell för detta kan beskrivas enligt nedan.

Målsättning:

Återkopplingen skall baseras på en mängd hypoteser som därefter omsätts i praktik i så stor omfattning som möjligt (varians), för att med mycket korta återkopplingstider verifieras, förbättras eller förkastas. För att detta ska kunna genomföras behöver de övergripande målen förvandlas till kortsiktiga och nåbara mål.

Realtidsåterkoppling:

Hur, och framförallt hur ofta, skall information om effekt återföras i processen för att påverka strategiska val, aktivitetsval i det korta perspektivet och metodutveckling? Den totala processens effektivitet kommer att påverkas i mycket större utsträckning av hur ofta detta sker än med vilken metod informationen samlas in eller bearbetas. Insamling och återföring av data i arbetets alla delar kommer att vara en avgörande del och en del som måste beskrivas för sin egen skull och inte som en i det närmaste osynlig, och oftast i verkligheten obefintlig, del av respektive projekt eller insats.

Analysverksamheten:

Den återförda informationen har till syfte att skapa lärande i organisationen. Lärande bygger, förutom på feedback, på analys dvs på att man kan dra slutsatser om vilka orsaker som leder till vilka konsekvenser. Vi behöver kunna se mönster och göra antaganden som går att förvandla till nya strategier. Analysverksamheten organiseras som en tydlig och kraftfull del av projektet.

Det är ett projektarbete utifrån en lärandeprocess i stället för en fastställd handlingsplan.

I projektet är en lärandeprocess inbyggd så att goda exempel och success-stories lyfts fram och återanvänds i framtida aktiviteter. I den lärande processen får företagen möjlighet att påverka den kommande inriktningen för att se på nya affärsmöjligheter och vilka nya marknader som är intressanta.

4. Hur kommer projektet kvinnor och män till godo vad gäller företagande, arbetstillfällen etc.? Att medvetet söka företag med kvinnliga företrädare är en nödvändighet för att nå målen. Vad däremot gäller de som idag studerar i YH-vindkraftsteknikerutbildningen som genomförs i Strömsund är kvinnor relativt väl företrädade i perspektiv med andra teknikorienterade utbildningar. Med projektets stöd kan det skapas förutsättningar för att det skapas reella arbetstillfällen med lika goda förutsättningar oavsett om man är man eller kvinna. Vid träffar seminarier etc. deltar en mix mellan män och kvinnor och glädjande är att en stor andel är yngre människor. Detta skapar en god grund att inriktningen på att medvetet söka kvinnor skall kunna vara lyckosam. Projektet kommer också att lyfta fram företag som drivs av kvinnor.
Vilken påverkan har projektet på integration och mångfald ☐ - Syftar direkt till att öka integration och mångfald ☒ - Har en övervägande positiv påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv ☐ - Har en övervägande negativ påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv
Besvara kortfattat följande fyra frågor: 1. Vilka mätbara mål finns avseende integration och mångfald inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller integration och mångfald? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter integration och mångfald? 4. Hur kommer projektet olika grupper till godo vad gäller företagande, arbetstillfällen etc. Vindkraftsbranschens större aktörer agerar på den internationella arenan. Flera av dessa aktörer är också verksamma i samband med utbyggnaden av vindkraft i Jämtlands län. Utländsk personal kommer till länet på kortare eller längre tid, vissa sannolikt även permanent. Länsinvånare anställs direkt eller indirekt hos internationella företag. Projektet kommer aktivt att söka internationella kontakter vilket aktivt kan bidra till ökad mångfald och på sikt även till integration. Tack vare nya och fler jobb i länet ökar sannolikheten för utomnordiska länsbor att få jobb såväl i länet som hos internationella arbetsgivare. Projektets verksamhet riktas både till människor med utomnordisk bakgrund och till andra som vill ta del av möjligheterna med vindkraftsutbyggnaden.
Vilken påverkan har projektet på miljön ☒ - Syftar direkt till att förbättra miljön ☐ - Har en övervägande positiv påverkan på miljön ☐ - Har en övervägande negativ påverkan på miljön
Besvara kortfattat följande fyra frågor: 1. Vilka mål finns avseende miljö inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller miljö? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter miljön? 4. Har projektet påverkan på något Natura 2000-område? Att stärka utvecklingen av förnyelsebar energi. Alla aktiviteter siktar mot detta. Projektet kommer självklart att via sina konkreta resultat att ge direkta effekter på miljön. Hela projektet baseras på och stödjer fullt ut följande formulering: I ett globalt perspektiv krävs mycket omfattande insatser för att stabilisera och så småningom reducera atmosfärens innehåll av växthusgaser, samtidigt som de långsiktiga kostnaderna inte bedöms vara överväldigande. Omställningen till ett hållbart energisystem baserat på förnybara resurser i ett europeiskt perspektiv innebär således en stor utmaning, men samtidigt stora möjligheter för samhället. Jämtlands län och för övrigt hela mellersta och norra norrland har en stor potential att utveckla insatser inom detta område. Området bör belysas och utvecklas för att skapa grund förutsättningar för en energiomställning i regionen, där en balans mellan naturhänsyn och efterfrågan utgör en viktig fråga. Detta ger i sin tur möjlighet till profilering av regionen och ökad kommersialisering.
Vilken påverkan har projektet på folkhälsan (endast obligatorisk uppgift för Östra Mellansverige) ☐ - Syftar direkt till att förbättra folkhälsan ☐ - Har en övervägande positiv påverkan på folkhälsan ☐ - Har en övervägande negativ påverkan på folkhälsan
Besvara kortfattat följande tre frågor: 1. Vilka mätbara mål finns avseende folkhälsa inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå målen när det gäller folkhälsa? 3. på vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter folkhälsan hos olika grupper?

8. Förväntade resultat**8.1 Förväntade resultat efter projektperioden**

Resultatet av projektet är att ett kluster har skapats som utvecklas och drivs av länets näringsliv. Ett informellt vindkluster finns redan och det kan formaliseras.

Näringslivet och allmänhet har informerats och engagerats på ett sådant sätt att de ser vindkraften och dess framtid som en möjlighet för länet.

Ett utbildningsnav där efterfrågan och utbud av vindkraftsutbildningar i länet är etablerad.

Möjligheterna till jobb och uppdrag med koppling till vindkraft är tydliga för befolkningen i länet.

Jämtlands län framhålls av andra som en förebild för sitt agerande och tillvaratagande av möjligheterna med vindkraft.

8.2 Förväntad verksamhet efter projektperioden

Skapa god grund för en väl fungerande klusterbildning. Målet är att klusterbildningen ska fortleva på egen finansiell förmåga. Vår vision är att Jämtlands läns engagemang i vindkraft gjorde den snabba utbyggnaden av vindkraft i landet möjlig. Att inslaget av näringsliv, med säte i länet, ökar sin andel i alla led ifrån projektering, byggande och drift av Vindkraftsparker. Näringslivet producerar varor och tjänster till vindkrafttillverkningsindustrin. Flera utbildningar med koppling till vindkraft anordnas i länet.

Vindkraft är en lika naturlig näringsgren i länet som besöksnäringen.

8.3 Förväntade effekter på sikt

Att alla behov i kedjan kopplade till utveckling och utbyggnad av Vindkraft ska till stora delar kunna fyllas med kompetens inom länet. Samverkan mellan de olika aktörerna i branschen skapar omfattande marknadsfördelar. Bygga samhället hållbart. En god samhällsplanering underlättar för människor att agera hållbart. Främja en hållbar tillväxt. En hållbar tillväxt innebär att en balanserad ekonomisk utveckling äger rum över tid och i resursutnyttjande utan att de ekosystem och sociala förutsättningar, som vi är beroende av, äventyras. Att mobilisera de tillväxtfrämjande resurser som finns latenta där hållbarhetstänkandet är framträdande. Kunskapsutveckling avseende produktion av varor och tjänster. Via vårt arbetssätt och uppbyggnad ge kunskaps-/erfarenhetsspridning i länet. Verksamheten bidrar till en utveckling som leder till att uppfylla länets miljömål.

Gå nu vidare till bilaga Specifikation av kostnadsbudget och fyll i projektets ekonomiska uppgifter.

9. Kostnadsbudget					
Kostnader	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
Personal	1 377 600				1 377 600
Köp av tjänst					0
Lokalkostnader	124 000				124 000
Investeringar	10 000				10 000
Övriga kostnader	238 400				238 400
Intäkter i projektet (avgår)	0				0
Faktiska kostnader	1 750 000	0	0	0	1 750 000
Offentliga bidrag i annat än pengar	0				0
Summa totalt	1 750 000	0	0	0	1 750 000

10. Finansieringsplan					
10.1 Offentlig finansiering					
Kontant finansiering	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
Region JH	800 000				800 000
Energimyndigheten	800 000				800 000
Strömsunds kommun	90 000				90 000
Strömsunds Utv.bolag	50 000				50 000
Jämtlands värme AB	10 000				10 000
					0
					0
					0
					0
					0
Summa kontant finansiering	1 750 000	0	0	0	1 750 000
Offentliga bidrag i annat än pengar					
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
Summa offentliga bidrag i annat än pengar	0	0	0	0	0
Summa	1 750 000	0	0	0	1 750 000

10.2 Privat kontant finansiering					
	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
					0
					0
					0
					0
Summa	0	0	0	0	0

10.4 Summa total finansiering					
	År 2015	År 20	År 20	År 20	Totalt
	1 750 000	0	0	0	1 750 000

11. Bilagor för en komplett ansökan	
Nummer	Bilaga
1	Specifikation av kostnader
	Underlag som styrker vem/vilka som har rätt att företräda den sökande
	Uppgift om mervärdesskattskyldighet
	Underlag som styrker lokalkostnader
	Beräkningsunderlag och specifikation för indirekta kostnader (OH)

12. Tillkommande bilagor	
Nummer	Bilaga
	Upphandlingspolicy/Upphandlingsunderlag
	Redogörelse för allt annat stöd av mindre betydelse som sökande, och/eller i projektet ingående företag mottagit under innevarande och föregående två beskattningsår.

Underskriven ansökan med bilagor lämnas/skickas in till:
Regionförbundet Jämtlands län
Box 3123
831 03 ÖSTERSUND

Specifikation av kostnader

Bilaga

13. Personal				
Egen personal, namn/befattning	Månadslön inkl lönebikostnader	Sysselsättningsgrad (0-1 ex 0,75)	Antal månader	Total kostnad
Arbetande ordförande	73 000	0,20	6	87 600
Projektledare	59 000	1,00	6	354 000
Näringslivsutvecklare	52 000	1,00	6	312 000
Delprojektledare Arb/Kompetens 80%, Projektadm 20%.	52 000	1,00	6	312 000
Projektmedarb. Arb/Kompetens/Näringsliv	52 000	1,00	6	312 000
				0
Summa personal				1 377 600

13.1 Personal fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	1 377 600				1 377 600

14. Köp av tjänst (konsult)	
Ange typ av tjänst/namn på anlitat företag	Total kostnad
Summa köp av tjänst	0

14.1 Köp av tjänst fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

15. Lokalkostnader	
Ange typ av lokal	Total kostnad
Vindkraftcentrum.se, kontor i Hammerdal, hyra inkl värme, el och städning 16 667 kr per mån.	100 000
Flexibel kontorslösning i länet, hyra inkl värme, el och städning 4 000 kr per mån.	24 000
Summa lokalkostnader	124 000

15.1 Lokalkostnader fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	124 000				124 000

16. Investeringar		
Ange objekt och antal	Beräknat investeringsdatum	Beräknat inköpspris
Inventarier	2015-07-01	10 000
Summa investeringar		10 000

16.1 Investeringar fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	10 000				10 000

17. Övriga kostnader	
Ange typ av kostnad	Total kostnad
Seminarie/konferens 1 st á 40 000 inkl frukost, lunch och middag	40 000
Logi 10 övernattningar á 1500 kr	15 000
Traktamenten	8 000
Material och marknadsföring	35 000
IT/Tele	26 000
Möten och konferenser inkl frukost, lunch och middag	14 400
Övrigt inkl adm, porto, förbrukningsinventarier	10 000
Hyrbilskostnad och resor med egen bil á 18,50 kr per mil	15 000
12 resor á 6250 kr	75 000
Eventuella resekostnader	
Eventuella indirekta kostnader (OH), bifoga beräkningsunderlag med specifikation	
Summa övriga kostnader	238 400

17.1 Övriga kostnader fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	238 400				238 400

18. Intäkter i projektet	
Ange typ av Intäkt	Total kostnad
Summa intäkter i projektet	0

18.1 Intäkter i projektet fördelat per år					
	År 2015	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år	0				0

Datum: 2015-05-11

Underlag för prioritering av projektmedel.

Diarienummer	RUN-560-2015
Projektagare/sökanden	Strömsunds kommun
Projektnamn	Vindkraftscentrum.se
Projekttid	2015-07-01 – 2015-12-31
Typ av projekt	Regionalt
Ansökt bidrag från Region Jämtland Härjedalen.	700 000 kr (800 000 kronor enligt ansökan. Se särskilt villkor.)

Sammanfattande projektbeskrivning
Syftet med projektet är att skapa strategisk samverkan mellan olika aktörer som skall bidra till att ta fram underlag för att bygga upp en plattform för utveckling av vindkraften. Projektet skall även samverka med FOU aktörer inom energi- och miljöområdet samt bidra till näringslivsutveckling och ökad sysselsättning inom vindkraftbranschen genom att synliggöra den växande arbetsmarknaden. Vidare skall utbildningar initieras tillsammans med utbildningssamordnare i länet. Detta projekt är ett s.k. överbrygningsprojekt.

Kostnader och finansiering	
Kostnader -	
Projektets faktiska kostnader	1 750 000 kr
Summa kostnader	1 750 000 kr
Finansiering	
Offentlig finansiering	1 750 000 kr
Summa finansiering	1 750 000 kr

Förslag till beslut
Regionförbundet beslutar medfinansiera projektet med 40 % av redovisade och godkända kostnader, dock max 700 000 kr samt under förutsättning att övrig finansiering ordnas enligt ansökan. Projektet prioriteras utifrån gällande Regionalt Tillväxtprogram för Jämtlands län, insatsområde Innovation och förnyelse. Att tillvarata de möjligheter som finns inom ”klusteret” vindkraft är viktigt då området har stora möjligheter att skapa affärsmöjligheter för lokala företag samt skapa arbetstillfällen. Eftersom Strömsunds kommun är en av fyra utpekade nationella noder för vindkraft som Energimyndigheten har pekat ut, torde det finnas bra möjligheter att ta tillvara kunskapen och ytterligare vidareutveckla dessa så att flera arbetstillfällen kommer att skapas. Observera att detta projekt endast är ett ”överbrygningsprojekt” för att möjliggöra för vindkraftscentrum.se att hitta finansiering för verksamheten från och med 1 januari 2016.

SÄRSKILT VILLKOR – Strömsunds kommun ska öka sin andel av medfinansieringen i projektet, enligt ansökan, med minst 100 000 kronor. Beslut om projektägarens medfinansiering meddelas Region Jämtland Härjedalen 19 maj.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Näringslivsenheten

ANSÖKAN OM FÖRETAGSSTÖD

2015-04-10

Dnr: RUN/197/2015

188498

ÄRENDE 12

En investering för framtiden

☐ Regionalt bidrag till företagsutveckling

(inkl konsultcheck & mikrobidrag)

☒ Regionalt investeringsstöd

☐ Sådffinansiering

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Företagets (sökandes) fullständiga namn Hovde Linbana Vemdalskalet AB under bildande.		Organisationsnr./Personnr. Under bildande	
Utdelningsadress Nya landsvägen 58	840 92 Vemdalen	CFAR-nr	Branschkod (SNI)
E-postadress torgny@vemdalen.com	Telefon (även riktnummer) 070 620 44 84	Mobiltelefon 070 620 44 84	
Kontaktperson Torgny Svensson	070 620 44 84	Företagsledning kvinna ☐ man ☒	
Kommun Härjedalen	Församling Vemdalen	Investeringsort Vemdalskalet	
Företagets verksamhet Ägande av Express stolbana.	Etableringsår på investeringsorten 2015	Plusgiro-/bankgironummer	
Har statligt stöd tidigare beviljats? ☒ Nej ☐ Ja Vilket		Har annat stöd beviljats, sökts eller kommer att sökas för denna investering? ☒ Nej ☐ Ja Vilket	
(Ev. koncern-) Moderföretagets namn		Organisationsnummer	

KAPITALBEHOV OCH FINANSIERINGSPLAN FÖR PLANERAD INVESTERING (specifikation i bilagor)			
Investering	Beräknat belopp	Finansiering	Beräknat belopp
Byggnader eller anläggningar		Sökt företagsstöd	7 485 000
Maskiner/inventarier	24 950 000	Banklån/checkräkningskredit. (kreditintyg bifogas)	17 465 000
Marknadsföring, informationskampanjer		Annat lån (ange vad)	
Produktutveckling och utvecklingsarbete		Egen/intern finansiering	
Rörelsekapital		Övrig finansiering (ange vad)	
SUMMA:	24 950 000	SUMMA:	24 950 000

Sökandes bank (namn o ort) Nordea	Kontaktperson Michael Landegård	Tel. (även riktnr.) 070 6715205
Bankens fullständiga adress Box 708 791 29 Falun		
Anlitad revisor/bokföringsbyrå PWC	Kontaktperson Anders Eriksson	Tel. (även riktnr.) 010 213 21 00
Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Samtidigt medges att företagets kreditgivare och revisor får lämna all information som är nödvändig för bedömningen av ansökan och den fortsatta hanteringen av eventuellt stöd.		
Inom EG:s geografiska målområden kan finansiering av det regionalpolitiska stödet delvis ske med EG:s strukturfondsmedel. Detta innebär att företag inom dessa områden som beviljats bidrag kan komma att kontrolleras av EG:s revisorer.		
Datum 2015-04-06	Underskrift av behörig firmatecknare (med namnförtydligande) TORGNY SVENSSON	

Anmälan av beslut företagsstöd, över 5 000 000 kr

Stödmottagare	Hovde Linbana Vemdalskalet AB u.b.
Org nr.	u.b.
Gatu-/Boxadress	Nya Landsvägen 58
Post nr	840 92
Postadress	Vemdalen

Kostnadsbudget	Belopp	Finansieringsbudget	Belopp	%
Byggnader eller anläggning		Beviljat företagsstöd	7 500 000	30,00%
Maskiner/inventarier	25 000 000	Banklån/checkräkningskredit	12 500 000	50,00%
Marknadsföring, informationskampanjer		Annat lån		0,00%
Produktutveckling och utvecklingsarbete		Egen/intern finansiering	5 000 000	20,00%
Rörelsekapital		Övrig finansiering		0,00%
Summa	25 000 000	Summa	25 000 000	100,00%

Sammanfattande bakgrund för företagsstödet

Destination Vemdalen består av tre alpina deldestinationer: Vemdalskalet, Björnrike och Klövsjö-Storhogna. Den starka utvecklingen på destinationen efter att Skistar kom in som ägare började med att Pass Express (den första kopplade stolliften på destinationen) byggdes av Skistar 2006. Liften placerades på Skalsfjället, tillsammans med tre nya pister vilket breddade skidåkningen på Vemdalskalet med nästan 100%.

Den fortsatta utvecklingen av destinationen med kopplade stollifftar har sedan gjorts med lifftar ägda av exploatörer och andra företag tillsammans med Skistar som minoritetsägare (mindre än 25 %). Den första investeringen med den finansieringsmodellen gjordes 2007 i Klövsjö av Klövsjö Linbane AB. År 2010 gjorde Björnrike Linbane AB investeringen i Grizzly Express i Björnrike. Vemdalsfastigheter AB investerade i en kopplad stollift vid Centrat på Vemdalskalet 2012. Den senaste investeringen, Väst Express år 2014, gjordes av Skalspasset Linbane AB.

Den nu aktuella investeringen avser en kopplad stollift i Hovdebacken, som innebär att man på Vemdalskalet, som första alpina skidanläggning, kan erbjuda sina besökare kopplade stollifftar i hela backsystemet.

Förslag till beslut

Region Jämtland Härjedalen beviljar sökande 30% finansiering av investeringen, dock maximalt 7 500 000 kronor. Utvecklingen av destinationen stämmer väl överens med gällande prioriteringar i RUS/RTP, varför ansökan prioriteras.

.....
Föredragandes namnteckning

.....
Beslutande namnteckning

2015-04-27

Dnr. RUN, 848, 15 / 2015

ANSÖKAN OM MEDFINANSIERING TILL PROJEKT

EU Strukturfond ☐ Annat EU ☐ Interreg ☒ Regionalt

Projektnamn

Årefjällsloppet 2016-2018

Projektperiod

Start (åååå-mm-dd)

20160101

Slut (åååå-mm-dd)

20181231

Sökt belopp

700000

Uppgifter om sökanden

Sökande (organisationens namn)

Åre kommun

Organisationsnr.

212000-2494

Adress

Box 201

CFAR-nummer

1921-5235

Postnr

830 13

Ort

Åre

Plusgiro

Bankgiro

5813-5245

Telefon

0647-16100

Har sökande rätt att dra av momsen för projektets verksamhet? (om nej, bifoga intyg från Skatteverket)

☒ Ja

☐ Nej

Län som omfattas av projektets verksamhet

Jämtland

Kommuner som omfattas av projektets verksamhet

Åre

OBS! Bifoga registreringsbevis (Bolagsverket)

Underskrift

Undertecknad försäkrar, på heder och samvete, att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Vidare intygas att inga andra offentliga stöd, utöver de i denna ansökan redovisade, kommer att sökas för detta projekts kostnader samt att lagen om offentlig upphandling har beaktats. Samtidigt medges att projektansökan får tas upp och diskuteras med berörda parter i regionen samt att sökandes kreditgivare och revisorer får lämna information som är nödvändig för bedömning av ansökan och den fortsatta hanteringen av projektstödet.

150423

Datum

Behörig firmatecknare

Namnförtydligande

1. Kontaktpersoner			
Kontaktperson hos sökanden Jan Andersson		Kontaktperson ekonomi Peter Bengtsson	
Telefon nr 0647-169 37	Mobiltelefon nr 070-6012897	Telefon nr 0647-16100	Mobiltelefon nr
e-postadress jan.andersson@are.se		e-postadress peter.bengtsson@are.se	
Projektledare Jan Andersson			
Telefon nr		Mobiltelefon nr 0706012897	
e-postadress			

2. Upphandling	
Omfattas sökanden av Lagen om Offentlig upphandling? ☒ Ja ☐ Nej	
3. Annat stöd (utöver medfinansieringen till denna ansökan)	
Har annat offentligt stöd sökts för detta projekt som inte anges i finansiering i denna ansökan ☐ Ja ☒ Nej	
Om Ja, ange nedan finansiär och belopp	
Finansiär	Belopp

Ta del av punkt 7 i projektansökan och handledning för ifyllande av projektansökan innan ni fyller i nedanstående punkter. Säkerställ att de horisontella kriterierna beaktas i både planering och beskrivning av projektet och att det tydliggörs i följande punkter i projektansökan.

4. Projektbeskrivning
4.1 Bakgrundsbeskrivning, skäl för projektet Ski Classics som är den långloppscup där bl.a Vasaloppet, Marcialonga ingår. Årefjällsloppet har under de tre senaste åren utgjort finalen för den prestigefyllda cupen. Årefjällsloppet TV -sänds i ett 20- tal länder och blivit en stor framgång. Södra Årefjällen där loppet huvudsakligen går profilerar sig mot längdåkning och Åre kommun har mycket att vinna på en tydligare profilering av längdåkningsprodukten. Åre kommun har under åren 2013-2015 ensamt bidragit till TV-produktionen med 1 mkr /år. Åre kommun kan inte i fortsättningen bidra på samma nivåer och söker därför medfinansiering från Region JH. Arrangörens anspråk är 700.000 kr /år i två år, år tre bedöms att Årefjällsloppet kan genomföras utan offentliga bidrag.
4.2 Sammanfattande projektbeskrivning Årefjällsloppet kommer att genomföras 2016-2018. Det stora värdet för Åre och regionen är att Årefjällsloppet direktsänds i ett 20 tal länder och därmed sprids kännedomen om Årefjällen och regionen som en attraktiv plats för längdåkning. TV produktionen är en stor kostnadspost vilken kräver att arrangören får bidrag.
4.3 Syfte med projektet Att öka kännedom om längdåkningsmöjligheterna internationellt
4.4 Projektets mål Att Årefjällsloppet skall genomföras och televiseras 2016-2018
4.5 Projektets målgrupp Längdåkningsintresserade i företrädesvis Europa
4.6 Projektorganisationen Årefjällsloppet genomförs av Årefjällsloppet AB med idrottsföreningar, byutvecklingsgrupper, företag och Åre kommun som samarbetspartners.
4.7 Arbetssätt och verksamhetsbeskrivning, inklusive beskrivning av de aktiviteter som tas upp under punkt 5 Årefjällsloppet AB har helhetsansvaret för arrangemanget. Hela organisationen bygger på att lokala aktörer engageras som under entreprenörer.
4.8 Projektavgränsning Projektet omfattar endast genomförande av Årefjällsloppet 2016-2018
4.9 Koppling till det regionala näringslivet Företag i regionen utgör underleverantörer och partners till organisationen
4.10 Koppling till andra projekt Projektet Hållbar Destinationsutveckling pekar ut ett breddat aktivitets utbud och fler events som viktiga reseanledningar. Årefjällsloppet är ett sådant evenemang
4.11 Resultatspridning Resultatet sprids i de mediakanaler som arrangören besitter, JHT's evenemangsforum och i relevanta sociala medier

4.12 Uppföljning/Utvärdering/Följeforskning

I samband med det 1:a Årefjällsloppet genomfördes en undersökning bland deltagare om träningsvanor, ekonomiska utlägg dessa siffror bedöms vara fortsatt aktuella, därför är ingen uppföljning aktuell i rubr projekt.

Projektet vidtar inga direkta åtgärder för jämställdheten men intresset för längdåkning ökar bland kvinnor. Att sprida information om längdåkning bör därför vara positivt för ökad jämställdhet.
Vilken påverkan har projektet på integration och mångfald ☐ - Syftar direkt till att öka integration och mångfald ☒ - Har en övervägande positiv påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv ☐ - Har en övervägande negativ påverkan ur ett integrations- och mångfaldsperspektiv
Besvara kortfattat följande fyra frågor: 1. Vilka mätbara mål finns avseende integration och mångfald inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller integration och mångfald? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter integration och mångfald? 4. Hur kommer projektet olika grupper till godo vad gäller företagande, arbetstillfällen etc. Många nyanlända flyktingar får arbete som volontärer i projektet
Vilken påverkan har projektet på miljön ☐ - Syftar direkt till att förbättra miljön ☒ - Har en övervägande positiv påverkan på miljön ☐ - Har en övervägande negativ påverkan på miljön
Besvara kortfattat följande fyra frågor: 1. Vilka mål finns avseende miljö inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå projektets mål när det gäller miljö? 3. På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter miljön? 4. Har projektet påverkan på något Natura 2000-område? Projektet innebär att Natura 2000 området Åreälven berörs
Vilken påverkan har projektet på folkhälsan (endast obligatorisk uppgift för Östra Mellansverige) ☒ - Syftar direkt till att förbättra folkhälsan ☐ - Har en övervägande positiv påverkan på folkhälsan ☐ - Har en övervägande negativ påverkan på folkhälsan
Besvara kortfattat följande tre frågor: 1. Vilka mätbara mål finns avseende folkhälsa inom projektet? 2. Vilka aktiviteter planeras för att nå målen när det gäller folkhälsa? 3. på vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter folkhälsan hos olika grupper? Ökad fysisk aktivitet har bevisat positiv effekt på folkhälsan vilket mist borde påverka loppets 1600 deltagare
8. Förväntade resultat
8.1 Förväntade resultat efter projektperioden Att Årefjällsloppet fortsätter utan offentligt stöd
8.2 Förväntad verksamhet efter projektperioden Att Årefjällsloppet blir ett måste evenemang för den genomsnittlige skidmotionären.
8.3 Förväntade effekter på sikt

9. Kostnadsbudget (Fyll endast i årtalen, beloppen hämtas automatiskt när du fyller i Specifikation av kostnader punkt 13-20)					
Kostnader	År 2016	År 2017	År 20	År 20	Totalt
Personal					0
Extern sakkunskap och externa tjänster	700 000	700 000	0		1 400 000
Resor och logi					0
Investeringar materiel och externa lokaler					0
Investeringar i portföljbolag					0
Schablonkostnader					0
Intäkter i projektet (avgår)					0
Faktiska kostnader	700 000	700 000	0	0	1 400 000
Offentliga bidrag i annat än pengar					0
Privat bidrag i annat än pengar					0
Summa totalt	700 000	700 000	0	0	1 400 000

10. Finansieringsplan					
10.1 Offentlig finansiering					
Kontant finansiering	År 2016	År 2017	År 2018	År 20	Totalt
Region JH	350 000	350 000			700 000
Åre kommun	350 000	350 000			700 000
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
Summa kontant finansiering	700 000	700 000	0	0	1 400 000
Offentliga bidrag i annat än pengar					
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
Summa offentliga bidrag i annat än pengar	0	0	0	0	0
Summa offentligt finansiering	700 000	700 000	0	0	1 400 000

10.2 Privat finansiering					
Kontant finansiering	År 20	År 20	År 20	År 20	Totalt
					0
					0
					0
					0

Privat bidrag i annat än pengar					
					0
					0
					0
					0
					0
					0
					0
Summa privat bidrag i annat än pengar	0	0	0	0	0
Summa Privat finansiering	0	0	0	0	0

10.4 Summa total finansiering					
	År 2016	År 2017	År 20	År 20	Totalt
	700 000	0	0	0	0

11. Bilagor för en komplett ansökan	
Nummer	Bilaga
	Specifikation av kostnader
1	Underlag som styrker vem/vilka som har rätt att företräda den sökande
	Uppgift om mervärdesskattskyldighet

12. Tillkommande bilagor	
Nummer	Bilaga
	Upphandlingspolicy/Upphandlingsunderlag
	Redogörelse för allt annat stöd av mindre betydelse som sökande, och/eller i projektet ingående företag mottagit under innevarande och föregående två beskattningsår.

Underskriven ansökan med bilagor lämnas/skickas in till:

Region Jämtland Härjedalen
Regional utveckling
Box 654
831 27 ÖSTERSUND

Specifikation av kostnader

Bilaga

13. Personal				
Egen personal, namn/befattning	Månadslön EXKL lönebikostnader	Sysselsättningsgrad (0-1 ex 0,75)	Antal månader	Total kostnad
				0
				0
				0
				0
				0
				0
Summa				0

13.1 Fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

14. Extern sakkunskap och externa tjänster	
Ange typ av tjänst/namn på anlitat företag	Total kostnad
Marknadsföring av Åre i samband med Årefjällsloppet 2016-2017, TV-produktion	1 400 000
Summa	1 400 000

14.1 Fördelat per år					
	År 2016	År 2017	År 18	År	Totalt
Summa fördelat per år	700 000	700 000	0		1 400 000

15. Resor och logi	
Ange typ	Total kostnad
Summa	0

15.1 Fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

Ange objekt och antal	Beräknat investeringsdatum	Beräknat inköpspris
Summa		0

16.1 Fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

17. Investering ar i portföljbolag	
Ange typ av kostnad	Total kostnad
Summa	0

17.1 Fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

18. Schablonkostnader	
	Total kostnad
Lönebikostnader (42,68 % av personalkostnader)	
Indirekta kostnader (Beräknas på personalkostnader inkl lönebikostnader. 20 % för universitet och högskolor. 15 % för övriga stödmottagare)	
Summa	0

18.1 Fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

19. Intäkter i projektet	
Ange typ av Intäkt	Total kostnad
Summa intäkter i projektet	0

19.1 Intäkter i projektet fördelat per år					
	År	År	År	År	Totalt

Summa privat bidrag i annat än pengar			0

20.1 Privat bidrag i annat än pengar fördelat per år

	År	År	År	År	Totalt
Summa fördelat per år					0

Datum: 2015-05-08

Underlag för prioritering av projektmedel.

Diarienummer	RUN/848/2015
Projektagare/sökanden	Åre kommun
Projektnamn	Årefjällsloppet 2016-2018
Projekttid	2016-01-01 – 2018-12-31
Typ av projekt	Regionalt
Ansökt bidrag från Region JH.	700 000 kr

Sammanfattande projektbeskrivning
Ski Classic har de senaste åren arrangerat finalen i långloppscupen i södra Årefjällen med målgång i Åre. I cupen ingår förutom Årefjällsloppet även tävlingar som Vasaloppet och Marcialonga m.fl. Åre har under åren 2013-2015 bidragit med 1 miljon kronor per år till den TV-produktion som möjliggör direktsändning från tävlingen. Inför kommande period 2016 -2017 gör Åre kommun bedömningen att de inte klarar av att stödja TV-produktionen själv varför Åre kommun ansöker om 350 tkr per år, 2016-2017. 2018 är bedömningen att tävlingarna kan genomföras utan bidrag till TV-produktionen.

Kostnader och finansiering	
Kostnader -	
Projektets faktiska kostnader	1 400 000 kr
Summa kostnader	1 400 000 kr
Finansiering	
Region Jämtland Härjedalen	700 000 kr
Åre kommun	700 000 kr
Summa finansiering	1 400 000 kr

Förslag till beslut
Region Jämtland Härjedalen beslutar medfinansiera projektet med 50,00 % av redovisade och godkända kostnader, dock max 700 000 kr samt under förutsättning att övrig finansiering ordnas enligt ansökan. Projektet medfinansieras utifrån gällande RUS och RTP. Att öka antalet personer som besöker vårt län är en av de prioriterade insatserna i gällande strategier. TV-sändningarna från tävlingen ger en mycket positiv bild av Åre och regionen och är ett utmärkt marknadsföringstillfälle för att intressera ännu fler att besöka vårt län. Medel tas från 2015 års budget.

Region Jämtland Härjedalens – Mid Sweden Science Park

En bakgrund om Science Parks och inkubatorer i Sverige.

I Sverige finns idag inom organisationen *Swedish Incubators & Science Parks (SISP)* 65 medlemmar som driver ca 80 innovationsmiljöer över hela landet som tillsammans har över 5 000 företag med cirka 72 000 sysselsatta.

MEDLEMMAR

Åkroken Science Park	Medeon Science Park
Arctic Business Incubator	Medicon Village
AtrinoVA Affärsutveckling	Mid Sweden Science Park
Blekinge Business Incubator	MINC - Malmö Incubator
Borlänge Science Park	Mjärdevi Science Park
Brewhouse	Movexum
Chalmers Innovation	Munktell Science Park
Create	Netport Science Park
Encubator	Norrköping Science Park
Entreprenörsarenan	Örebro Science Park
Faxe Park	Piteå Science Park
Flemingsberg Science Foundation	Sahlgrenska Science Park
Företagsfabriken i Kronoberg AB	Sandbacka Park
Framtidens Företag	Science Park Gotland
Gothia Science Park	Science Park Halmstad
Green Tech Park	Science Park Jönköping
GU Holding	Science Park Systemet
Idélab	Serendipity Innovations
Ideon Innovation	Skellefteå Science City
Ideon Science Park	Spaceport Sweden
Inkubatorn i Borås	Stiftelsen Teknikdalen
Inkubera	Sting
Innovation Park	Strängnäs Business Park
Innovatum Teknikpark	SU Inkubator
Inova	Teknopol
Johanneberg Science Park	Telecom City
Kalmar Science Park	THINK Accelerator
Karlskoga Science Park	Umeå Biotech Incubator AB
Karolinska Institutet Science Park	Uminova Innovation
Kista Science City	Uminova Science Park
Krinova Incubator & Science Park	Uppsala Innovation Centre AB
LEAD	Västerås Science Park
Luleå Science Park	Videum Science Park
Lund Life Science Incubator	

Fokus ligger på kunskapsbaserade, tillväxtorienterade företag, erbjuder operativ affärsutveckling, driver eller samverkar ofta med kluster samt har Triple Helix-förankring. Flera medlemmar driver också affärsängelnätverk och såddkapitalfonder för investeringar i tidiga skeenden i tillväxtbolags uppbyggnad.

SISP bedriver erfarenhetsutbyte mellan medlemmar och övriga aktörer i innovationssystemet samt verkar genom nationell dialog för bästa möjliga förutsättningar för branschen. Medlemmarnas verksamheter bidrar till näringslivsförnyelse, tillväxt och fler kunskapsintensiva arbetstillfällen.

Ägande i Mid Sweden Science Park -

Om Region Jämtland Härjedalen skall vara en framtida delägare i Mid Sweden Science Park AB handlar inte om det skall finnas en science park i länet eller inte. Det handlar istället om vad vi vill uppnå med en science park, vad science parken skall arbeta med och hur.

Exempel på hur andra science parks i landet arbetar kan ge en vägledning/information till hur arbetet vid MSSP skulle kunna vara utformat.

Så här beskriver olika science parks sin verksamhet –

Science Park Gotland –

”Som ensam inkubator på Gotland har Science Park Gotlands inkubator till uppgift att ge stöd åt nyföretagare med kunskapsintensiva, teknikintensiva och innovativa affärsidéer.

Inkubatorn ger stöd upp till 18 månader för nystartade företag genom uppstartsprogrammet. Programmet intagning är bred, då vi verkar för att låta många idéer och personer få pröva sina vingar för att på ett senare stadium avgöra om idéerna har bärighet.

Inriktningen på företagen i inkubatorn är till viss del en spegling av Högskolan på Gotlands utbildningar, med spelutveckling, industriell design och kulturvård i första rummet, men inkubatorn processar även fler intressanta internetbaserade affärskoncept. Beläget på Strandgatan 1 i Visbys hamnområde är närheten till högskolan och den kreativa innerstadsmiljön en god grogrund för nya idéer att födas, utvecklas och frodas.”

Blekinge Business incubator –

“Blekinge Business Incubator AB, BBI, erbjuder företagen affärsutveckling och affärscoachning. Vi använder oss av en egenutvecklad process som är anpassad och avsedd för att förenkla och förkorta vägen till marknad och lönsamhet. Idag finns fyra personer anställda på BBI. Till vår hjälp har vi ett växande nätverk av professionella personer och aktörer. Löpande anordnas seminarier och utbildningar och varje vecka träffas alla företag på respektive ort för en gemensam fika.

Tillväxtföretag är ofta beroende av externt kapital. BBI fungerar som en länk mellan inkubatorföretag och finansörer. Genom vårt kontaktnät ökar möjligheten att finna en lämplig finansör till varje enskilt företag. En annan viktig komponent i ett tillväxtföretag är en extern styrelse. BBI strävar därför efter att så snart som möjligt komplettera företagen med en styrelse. Initialt verkar den potentiella styrelsen som en informell ledningsgrupp. Efterhand som företaget utvecklas formaliseras styrelsen. Alla parter har då fått möjlighet att lära känna varandra.

BBI är representerat i samtliga Blekinges kommuner; Karlskrona, Ronneby, Karlshamn, Sölvesborg och Olofström. Genom den virtuella inkubatorn Hibex har vi skapat en gemensam mötesplats där vi kommunicerar och umgås med varandra. Vi utbyter tips och erfarenheter oberoende av geografisk belägenhet. Till Hibex är alla med intresse för entreprenörskap välkomna.”

Science Park Halmstad

”Science Park Halmstad vid Högskolan i Halmstad är en av västra Sveriges ledande etableringsmiljöer för kunskapsintensiva företag. Staben jobbar aktivt för att förädla företagandet runt Högskolan i Halmstad och har ett etablerat nätverk inom akademien och näringslivet. Science Park Halmstad erbjuder en profilerad, långsiktig etableringsmiljö.

Science Park Halmstad hjälper innovatörer och entreprenörer att bygga framtidens tillväxtföretag. Med stöd av erfarna affärscoacher bidrar vi till att nya företag med kunskapsintensiv verksamhet växer fram i Halmstad och kan konkurrera internationellt. Genom att vara aktiv i våra nätverk ökar möjligheten att hitta finansiering i tidiga skeden.

Den idag över 5 000 kvm stora affärsutvecklingsparken domineras av ett 40-tal nya och etablerade företag med totalt runt 200 medarbetare verksamma inom olika branscher. Här finns också en inkubator med fokus på rekrytering av nyföretagare och affärscoachning. Här ges lokala och inflyttade innovations- och kunskapsföretag möjlighet att starta och växa.

Science Park Halmstad AB har tre ägare. Halmstads kommun, Högskolan i Halmstad och SPH:s företagarförening. Science Park Halmstad AB är ett icke vinstdrivande bolag och verksamheten finansieras med offentliga medel från Halmstads kommun och resurser från Högskolan i Halmstad samt genom egen finansiering. Vi är även samarbetspartners i Innovationsbrons Inkubatorprogram.”

Verksamheten vid en science park

Verksamheten vid science parken bör för Jämtlands läns del vara uppbyggd, som på så många andra orter, för att i första hand ta tillvara de möjligheter och initiativ som kommer utifrån de verksamheter som bedrivs vid universitetet. Att ge stöd till både elever och lärare som bär på idéer och som kan bli möjliga produktutvecklingar och/eller företagsstarter. Vidare bör science parken också utvecklas att fungera som en brygga där kontakter/samarbete mellan näringslivet och forskare/forskningsmiljöerna inom universitetet tas till vara, så att företag/företagares kunskaper ökar och företagens möjligheter att växa därigenom stärks.

Den önskade utvecklingen ställer krav på samtliga ägarintressenter och/eller även andra offentliga myndigheter/organisationer att arbeta för ett förbättrat samarbete, med tydliga direktiv till de berörda parter medarbete, om att utveckla samarbetet mellan de olika aktörerna.

Vill regionen ta till vara den potentiella resurs som universitetet har inom sina verksamhetsområden, måste direktiven och målbilden från olika parter klart uttala att samarbetet skall utvecklas. Detta gäller oavsett hur ägarbilden av science parken ser ut. Skall länet och dess företag dra nytta av den kunskap/forskarkapacitet som finns vid Mittuniversitetet måste insatser från olika partners ökas så att resurserna blir allmänt kända och att viljan att utveckla samarbetsmöjligheterna stärks mellan alla intressenter i länet. Detta oberoende på om Region JH är delägare eller bidrar till verksamheten vid science parken via olika typer av stöd/bidrag.

Ställningstagande – delägare eller inte

Att inte alla kommuner är tilltänkta medfinansierare eller delägare i den verksamhet som nu skisseras är egentligen den enda sak som talar emot att Region JH förblir aktieägare i MSSP AB. Den skisserade ägarstrukturen kan antyda att verksamheten blir centrerad till det geografiska området som ägarstrukturen representerar.

Om man gör en snabb genomgång av fler science parks verksamhet, så ser man att de flesta arbetar utifrån ett nära samarbete med universiteten och bygger i stor utsträckning sin verksamhet utifrån universitetens verksamhetsområden. Arbetet handlar i stor utsträckning till att ge stöd åt nyföretagare med kunskapsintensiva, teknikintensiva och innovativa affärsidéer.

För Jämtlands län är det viktigt att arbetet med att tillvara ta den kompetens som finns inom universitetet förstärks och att närmandet mellan universitetet och länets

näringsliv utvecklas. En väl fungerande science park kan underlätta detta arbete och genom extra insatser skapa kontakter som når ut i alla kommuner.

Region Jämtland Härjedalen kan via ett delägarskap i MSSP AB direkt och indirekt påverka inriktningen så att den kunskap som finns inom science parken kommer fler företag till godo i länets kommuner. Väljer Region JH att avveckla sitt ägarskap står regionen utanför verksamheten och har ingen insyn eller påverkan av verksamheten mer än de gånger som MSSP söker eventuella projektmedel. Inriktningen för Region JH bör vara att påverka utvecklingen vid science parken så att det arbete som sker sprids till länets kommuner och möjliggörs för företagen.